

svět myšlivosti

měsíčník
pro myslivce
a přátele přírody

ročník 21

85 Kč

4
2020

ZE ZAHRANIČÍ

**Na fotolovu
tetřevů
v Norsku**

OCHRANA PŘÍRODY

**MŽP
představilo
Program
péče o vlka**

ZAJÍMAVOSTI

Tetování myslivci

Velká předplatitelská soutěž pro rok 2020

Ceny do soutěže věnovaly firmy

Vážení čtenáři,

opět jsme pro vás připravili velkou předplatitelskou soutěž, tentokrát o ceny v celkové hodnotě přesahující 130 000 Kč.

Pravidla soutěže

Každý, kdo do **31. května 2020** uhradí celoroční předplatné *Světa myslivosti* pro rok 2020, bude automaticky zařazen do **slosování o hodnotné ceny**.

1. cena: broková kozlice CZ-USA, model Woodcock, ráž 12/12×76 od firmy ARMS-CZ
2. cena: termovize Hikvision 15 mm od firmy ThermVisia
3. cena: lovecká bunda Chevalier Pointer Coat od firmy Bohemialov
4. cena: posedový vak Loden od firmy ZÁHOŘÍ Rudel
5. cena: poukaz v hodnotě 6600 Kč na ochrannou vestu na míru pro loveckého psa od společnosti Dog Protection
6. cena: noční vidění Bestguarder NV-500 od firmy ThermVisia
7. cena: lovecký nůž od firmy Mikov
8. cena: zaměřovací dalekohled Leupold VX Freedom 3–9×40 od firmy PROARMS CZ
9. cena: řetězy na SUV a vozidla 4 × 4 Pewag servo SUV od firmy Pewag Czech
10. cena: zaměřovací dalekohled Nikko Stirling 4,5–14×50 od firmy Walter Trading
11. cena: lovecká obuv Lovec Forest GTX od firmy Prabos
12. cena: zaměřovací dalekohled Nikko Stirling 4,5–14×50 od firmy Walter Trading
13. cena: lovecká obuv Vaguada Chiruca od firmy Ing. Roman Kostecký – LESKO
14. cena: zaměřovací dalekohled BSA EMD 6–24×50 od firmy Walter Trading
15. cena: kožený náplek na pažbu značky Artipel od firmy Lovecké potřeby Marcel Šedivý
16. cena: zaměřovací dalekohled BSA EMD 6–24×50 od firmy Walter Trading
17. cena: sada DVD od firmy LOCKJAKT
18. cena: zaměřovací dalekohled BSA EMD 6–24×50 od firmy Walter Trading
19. cena: polo a kšiltovka od firmy Swarovski Optik
20. cena: sada vábniček od firmy Turvab
21. cena: triko a kšiltovka od firmy Swarovski Optik
22. cena: vesta Ranger od firmy Banner
23. cena: poukaz v hodnotě 1000 Kč na myslivecké oblečení pro dámy od firmy HUNTRESS
24. cena: nábojový pás s ledvinkami na brokové náboje Hillman Boxbelt od firmy PeBOIS
25. cena: kniha z nakladatelství Lesnická práce, s. r. o.

Kontakt na redakci

Časopis si lze objednat písemně, telefonicky, faxem nebo e-mailem:

Lesnická práce, s. r. o.

náměstí Smiřických 1, 281 63 Kostelec nad Černými lesy

tel. 321 679 413, mobil: 604 211 171,

e-mail: predplatne@lesprace.cz, www.svetmyslivosti.cz

Vážení čtenáři,

dubnový editorial měl být věnován vlčí problematice, která je nosným tématem tohoto čísla časopisu, ale vývoj událostí posledních týdnů nás donutil věnovat se jinému, mnohem důležitějšímu tématu, než jsou zprávy o žabomyších sporech myslivců, chovatelů ovcí a koz, ochranářů a regionálních politiků.

Když se na přelomu roku objevily zprávy o novém typu virového onemocnění, většina Evropanů to brala jako zajímavou zprávu z druhého konce světa, která se nás příliš netýká. Ani skutečnost, že covid-19, jak byla nemoc pojmenována, pochází z „rodiště“ tak nebezpečných onemocnění, jakými jsou SARS a MERS, nebyla varováním. Teprve s invazí koronaviru do Evropy přišlo zděšení. I přes obrovskou aktivitu vědeckých center po celém světě a desítky milionů eur a dolarů investovaných do výzkumu zatím tápeme. Dosud chybí účinná vakcína. Tak trochu sklízíme plody globalizace, kdy jsme z Evropy vystěhovali do zemí s levnou pracovní silou výrobu léků či zdravotnických pomůcek, a teď se nám těchto věcí nedostává. Zatímco z jihovýchodní Asie se pandemie pomalu vytrácí, Evropa se v březnu stala jejím hlavním ohniskem, a to se všemi z toho plynoucími dopady. Vysoký denní nárůst nakažených i umírajících pacientů, zavádění drastických opatření včetně těch ekonomických (následky se bojí kompetentní orgány odhadnout), strach, panika. Jedinou možností, jak v této situaci obstát, je respektovat všechna restriktivní opatření vedoucí k minimalizaci možností přenosu koronaviru. Pro každého z nás je tato pandemie příležitostí uvědomit si, jak zranitelná a křehká je naše existence a jak málo stačí k tomu, aby i velmi vyspělá civilizace začala kolabovat.

Opatření proti pandemii koronaviru zasáhla i mysliveckou činnost. V březnu jsme museli oželeť myslivecké výstavy, přehlídky trofejí, jarní svody psů, výroční schůze a někde okresní sněmy. Naštěstí se nejednalo o nic, co bychom nemohli odložit a uspořádat, až budeme mít to nejhorší za sebou. I v karanténě se dá trávit čas smysluplně. Konečně přijde řada na četbu odborných mysliveckých knih i beletrie, která dosud ležela v knihovně bez povšimnutí. Zbraně a další „myslivecké nádobíčko“ ocení jarní údržbu, možná bude potřeba oprášit trofeje a jistě se najdou i další aktivity. Nic nebrání tomu, abychom chodili do honiteb a lovíli. V předstihu je možné vyčistit a asanovat zásypy a krmelce, začít se poohlížet po srncích nebo jen tak s dalekohledem pozorovat jarní přírodu.

Milí čtenáři! Za redakční radu i redakci *Světa myslivosti* si dovolím prohlásit, že nepochybují o tom, že se se všemi dosud zavedenými omezeními, ale i s těmi, která nás možná ještě čekají, vypořádáte, abychom se ve zdraví mohli opět setkávat, až se nám podaří aktuální bitvu s přírodou vyhrát. Držte se, jsme s vámi!

prof. RNDr. Petr Koubek, CSc.

Vydavatel:

Lesnická práce, s. r. o.,
náměstí Smiřických 1
281 63 Kostelec nad Černými lesy,
tel.: 321 679 413,
e-mail: redakcesm@lespace.cz, www.svetmyslivosti.cz

Ředitel: Ing. Oto Lasák

(604 211 166, lasak@lespace.cz)

Šéfredaktor: Ing. David Vaca, Ph.D.

(604 211 168, vaca@lespace.cz)

Redaktor: Ing. Dalibor Pačes

(604 211 170, paces@lespace.cz)

Radaktorka: Ing. Martina Nentvichová, Ph.D.

(737 960 761, nentvichova@lespace.cz)

Manažerka PR a reklamy: Mgr. Natalie Lasáková Raeva

(604 211 175, raevova@lespace.cz)

Art director: Miloslav Martinka

Technická redaktorka: Mgr. Vlasta Doležalová

Korektor: Mgr. Miloň Srnka

Předplatné: Irena Jehnětová (321 679 413-4,

predplatne@lespace.cz)

Redakční rada:

prof. RNDr. Petr Koubek, CSc. – předseda,

Jiří Černý – místopředseda,

Ing. Petr Bach, DiS., Ing. et Ing. František Bezděk,

prof. Ing. Jaroslav Červený, CSc., doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.,

prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc., Dr. hab. Paweł Janiszewski,

Mgr. Miloslav Jančík, Ing. Miroslav Jankovský, Ing. Jiří Janota,

Ing. Jan Jeniš, Ing. Petr Koutenský, Ing. Karel Lankaš,

Ing. Miroslav Michna, Karel Pučálka, Ing. Pavel Sedlář,

Mgr. Rudolf Slaba, doc. Ing. Jaroslav Slamečka, CSc.,

Ing. Zuzana Wudyová, Mgr. Ondřej Zemáň

Tisk: Tiskárna TRIANGL, s. r. o., Praha 9

Distribuce v ČR: SEND předplatné, spol. s r. o., PNS, a. s.

Registrace MK: MK ČR E 8382, ISSN 1212-8422

Předplatné a objednávky inzerce v ČR přijímá výhradně

Lesnická práce, s. r. o., písemně, telefonicky, elektronicky

(predplatne@lespace.cz) a prostřednictvím internetu:

www.svetmyslivosti.cz a www.silvarium.cz

Distribuci, předplatné a inzerci pro Slovenskou republiku zajišťuje

Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Šustekova 8, 851 04 Bratislava

– Petržalka, tel./fax: 00421 267 201 931-33 (předplatné),

00421 267 201 921-22 (korespondence), e-mail: predplatne@press.sk,

sídlu firmy: Nám. SNP 12, 811 06 Bratislava.

Redakční uzávěrky časopisu v roce 2020:

č. 1 – 11. 12. 2019, č. 2 – 13. 1. 2020, č. 3 – 10. 2., č. 4 – 9. 3.,

č. 5 – 13. 4., č. 6 – 11. 5., č. 7 – 15. 6., č. 8 – 13. 7., č. 9 – 10. 8.,

č. 10 – 14. 9., č. 11 – 12. 10., č. 12 – 9. 11., č. 1/2021 – 7. 12.

Pravidla pro přispěvatele:

Rukopisy přijímáme nejlépe v elektronické podobě

e-mailem (redakcesm@lespace.cz, vaca@lespace.cz,

paces@lespace.cz) nebo poštou na CD

ve všech běžných textových editorech.

Obrazky posílejte ve formátech TIFF, JPG, EPS, BMP

(v předpokládané velikosti s minimálním rozlišením 300 dpi) nebo

poštou ve formě kvalitních diapozitivů či lesklych fotografií.

Nejdlejší příspěvky by neměly přesáhnout rozsah tří tiskových stran

(cca 300 řádek s 60 úhody). Redakcí nevyžádané rukopisy,

fotografie a kresby se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo

redakčních úprav jednotlivých příspěvků a možnost jejich případného

zkrácení. Uveřejněné názory se nemusejí shodovat se stanoviskem

redakce, vydavatele a redakční rady. Přetisk povolen pouze

se souhlasem redakce a při zachování autorských práv.

Cena výtisku: 71 Kč pro přímé předplatitele,

85 Kč pro volný prodej

Předplatné v roce 2020: 852 Kč

(vč. poštovného)

Foto na titulní straně: tetřev hlušec

Autor: Richard Stehlík

Číslo 4 vychází 2. dubna 2020

Editorial 1

Aktuality z našich honiteb

Myslivost v době koronavirové 4

Ze zahraničí 6

Z našich honiteb

Konference o vlivu vlka a vydry
na přírodu a hospodaření v krajině 8Seminář o velkých šelmách a myslivosti a lesnictví
v době kůrovcové kalamity a po ní 17

Kauza Líšňany. Poučíme se? 20

Nález podkožních střečků u prasete divokého 24

Ochrana přírody

MŽP představilo „Program péče o vlka“ 12

ČMMJ: naše připomínky k „Programu péče o vlka“
nebyly pochopeny a vyslyšeny 13

Lesy ČR vyhlašují program „Vracíme sovy lesu“ 32

Diskuse

Je to marné, je to marné, je to marné... (I.) „Vlčí zákony“ ... 14

Ze zahraničí

Útok vlka na loveckého psa: zastřelením vlka se myslivec
dopustil trestného činu 16Preference stanovišť tetřívka obecného v Norsku
– inspirace pro management ekosystému v České republice . 26

Praxe v honitbě

Ochrana oborních chovů před vlky 18

Věda a výzkum

Lov nejsilnějších srnců může negativně ovlivnit
genetiku celé populace 22

Reportáž

Za tetřevy do Norska 28

Die Hohe Jagd & Fischerei 2020 53

Zajímavosti

- Mít myslivost pod kůží i na ní 34
 Lov ho provází celým životem 40

Rozhovor

- Myslivecké motivy mohou být pro tatéra zajímavou výzvou 38

Lovecký pes

- Výchova a výcvik ohaře (IV.) – příprava mladého ohaře
 na Field Trials 44
 Aplikace na webu veterinární správy usnadní
 vyhledávání ztracených psů 47

Sportovní střelba

- Jak vybrat nejlepší brokový náboj pro sportovní střelbu
 na asfaltové terče 48

Nové publikace

- Lesy českého státu II. 56
 V. Hart a kol.: Střelectví. Lovecké zbraně, střelivo, optika ... 56
 V. Hanzal a J. Slamečka: Obornictví a bažantnictví 56

Myslivecká výročí – duben 57**Oznámení**

- Dr. Ing. František Libosvár osmdesátníkem 57

Z historie

- Koroptev a jeřábek – zmizelí a mizející kurové Beskyd 58
 Střípky z historie pytláctví v Čechách a na Moravě (II.)
 Pytláctví v Jizerských horách 62

Staré zlaté časy

- Myší léta jsou léta zaječí 66

Dobrou chuť

- Velikonoční hřbet z divočáka se špenátem 67

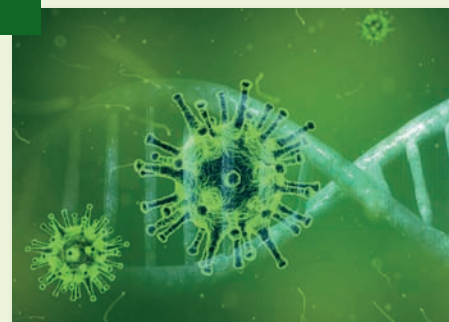

Foto www.pixabay.com

Foto archiv redakce

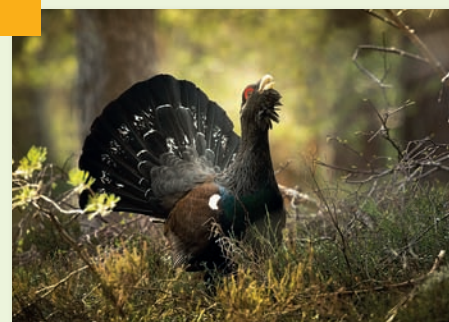

Foto Richard Steblík

Foto archiv Jany Vostrubové

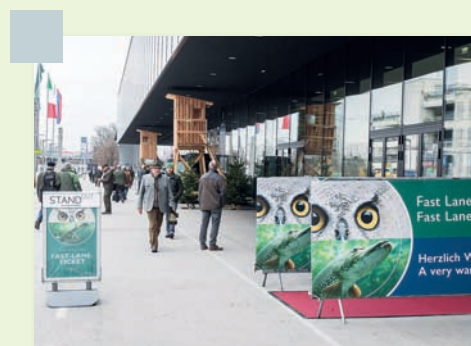

Foto Reed Exhibitions

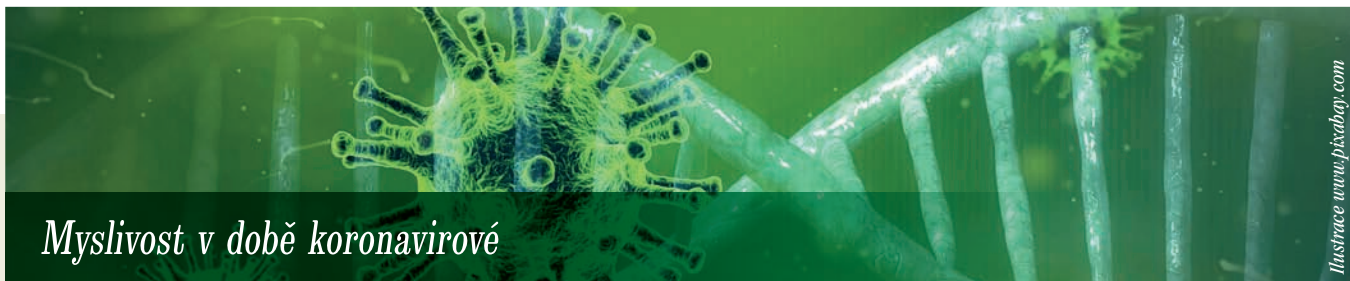

www.svetmyslivosti.cz

Svět myslivosti elektronicky: www.alza.cz

www.facebook.com/svetmyslivosti

Myslivost v době koronavirové

Redakce

Pandemie COVID-19 zasáhla do životů lidí na celém světě a pochopitelně ovlivnila i dění v myslivosti.

Důležitou zprávou pro naše myslivce je, že na výkon práva myslivosti se nevztahují krizová opatření vlády České republiky. Myslivci tedy mohou nadále individuálně lovit. Společné akce však byly zakázány. V článku přinášíme stručné shrnutí podstatných informací uplynulého měsíce s dopadem na myslivost.

RUŠENÍ A POSOUVÁNÍ MYSLIVECKÝCH AKCÍ

Kvůli zabránění šíření koronaviru schválila vláda České republiky dne 12. března 2020 vyhlášení nouzového stavu na celém území Česka. Nouzový stav byl vyhlášen na dobu 30 dnů. Od 13. března je zakázáno pořádání akcí s účastí přesahující ve stejný čas více než 30 osob. V případě myslivosti to znamená stop výstavám, přehlídkám trofejí, kynologickým a střeleckým akcím apod. Jejich osud v druhé polovině dubna a dalších měsících je spojen s vývojem situace.

V důsledku zákazu byl zrušen letošní ročník brněnské výstavy Silva Regina, která se měla konat ve dnech 31. března až 4. dubna. Nový termín byl stanoven na jaro příštího roku. Neuskutečnila se ani březnová výstava Myslivost a příroda v Kroměříži a byl odložen termín výstavy Natura viva v Lysé nad Labem. Ta měla původně proběhnout ve dnech 26. až 31. května. O případném novém termínu se rozhodne počátkem května, ve hře je uspořádání této akce letos v srpnu.

Obdobně byly zrušeny myslivecké akce v celé Evropě. Ve Světě myslivosti č. 3/2020 jsme informovali o odvolání březnového termínu veletrhu IWA v Norimberku. Akce byla posunuta a má se uskutečnit letos 3. až 6. září.

MYSLIVCI MOHOU CHODIT DO HONITEB A LOVIT

Českomoravská myslivecká jednota (ČMMJ) zveřejnila na svých internetových stránkách sdělení Ministerstva zemědělství (MZe), že výkon práva myslivosti, zejména individuální lov, péče o zvěř a nezbytné provozní povinnosti uživatelů honiteb, je v souladu s výjimkami ze zákazů, na které se nevztahuje krizové opatření vlády České republiky přijaté v souvislosti s pandemií koronaviru (karanténa). Jde o výjimku zakotvenou v bodu I. písm. c) usnesení vlády – zajištění péče o zvířata – a výjimku zakotvenou v bodu I. písm. h) usnesení vlády – pohyb v přírodě.

Společné lovy, stejně jako jakákoli shromažďování myslivců z jiných důvodů (byť ve skupinách pod 30 osob) nejsou nezbytné pro péči o zvěř a pro výkon práva myslivosti – lov zvěře, a proto je třeba je neorganizovat a nezúčastňovat se jich. Uvedené vyplývá z účelu karanténních opatření vlády České republiky ze dne 12. března 2020, která by takovýmto jednáním mohla být zmařena.

VÝKON PRÁVA MYSLIVOSTI MOŽNÝ S LOVECKÝM LÍSTKEM, KTERÝ PO 1. BŘEZNU ZTRATIL PLATNOST

Všichni myslivci, jimž skončila platnost loveckého lístku po 1. březnu 2020, smějí nadále vykonávat právo myslivosti. Podle stanoviska MZe mohou osoby, kterým po uvedeném datu skončila platnost loveckého lístku, během nouzového stavu prokazovat odbornou způsobilost k výkonu práva myslivosti nadále tímto neplatným dokladem. Příslušné správní orgány, včetně myslivecké stráže, by měly upustit od projednání přestupků, jejichž skutkovou podstatou je porušení povinnosti mít u sebe platný lovecký lístek. Uvedené platí pouze po dobu trvání nouzového stavu.

MZe zároveň upozorňuje příslušníky myslivecké stráže a rybářské stráže na stanovisko Ministerstva vnitra (MV) z 20. března 2020. Podle něj mohou občané, jimž po 1. březnu skončila platnost občanských průkazů nebo cestovních pasů, svoji totožnost v České republice nadále prokazovat těmito neplatnými doklady. Pokud má dotyčná osoba alespoň jeden platný doklad (občanský průkaz, cestovní pas nebo řidičský průkaz), měla by se jím prokázat. MZe doporučuje strážím, aby při užití oprávnění požadovat od kontrolovaných osob prokázání jejich totožnosti postupovaly podle stanoviska MV.

SVS NADÁLE PŘIJÍMÁ VZORKY K VYŠETŘENÍ NA SVALOVCE

Státní veterinární správa (SVS) navzdory opatřením souvisejícím s nouzovým stavem v České republice nezastavila příjem vzorků k povinnému vyšetření ulovené vnitřní zvěře na trichinelu.

SVS v rámci aktuálního nouzového stavu upravila a sjednotila úřední hodiny všech svých pracovišť v krajských městech. Až do odvolání byly úřední hodiny pro všechny krajské veterinární správy, Městskou veterinární správu SVS v Praze i Ústřední veterinární správu SVS stanoveny na pondělí a středu od 9 do 12 hodin.

SVS současně upozornila, že aktuální opatření nezpůsobila zastavení příjmu vzorků k povinnému vyšetření ulovené vnitřní zvěře na svalovce. Krajské veterinární správy (KVS) i nadále zajišťují přijímání vzorků a jejich předávání svozovým linkám státních veterinárních ústavů (SVÚ).

Vzorky je možné jednotlivým KVS odevzdávat minimálně ve výše uvedených úředních hodinách. Pracoviště v krajských městech mimo uvedené úřední hodiny a na inspektorátech přijímají vzorky do schránek a boxů pro příjem vzorků (tam, kde tento systém fungoval i před vyhlášením

nouzového stavu). Ve všech ostatních případech je nezbytné se předem telefonicky domluvit. Kontakty na jednotlivá pracoviště SVS jsou k dispozici na webu SVS. Po telefonické domluvě je nastaven režim tak, aby cizí osoby nevstupovaly do budov a vzorky budou přijímány i mimo úřední hodiny. SVÚ vyšetřování vzorků provádějí v rámci svých možností jako při běžném provozu. SVS nestanovila žádné omezení lovu zvěře vnímavé na trichinelu.

ZMĚNA REŽIMU ODBORŮ POLICIE ČR PRO ZBRANĚ

MV omezilo činnost odborů pro zbraně a střelivo Policie České republiky. Agendu těchto odborů nepovažuje za neodkladné úřední záležitosti. U všech lhůt podle zákona o zbraních lze prominout nedodržení.

Přepážky odborů služeb pro zbraně a bezpečnostní materiál budou uzavřeny. S policisty lze komunikovat elektronicky. Neodkladné záležitosti lze řešit individuálně. V případě elektronické komunikace běžným e-mailem (bez podpisového certifikátu) vyzvou policisté žadatele k podepsání podání po skončení mimořádných opatření a prominou mu nedodržení lhůty. K úhradě správních poplatků budou policisté vyzývat. Správné poplatky se nedoporučuje hradit hotově s korespondenčními podáními, takové úhrady nelze přijmout.

Jsou pozastaveny zkoušky odborné způsobilosti. Uchazeči, kteří měli opakovat praktickou část zkoušky, k tomu budou vyzváni po skončení mimořádných opatření.

Pokud platnost zbrojního průkazu (ZP) končí držiteli za méně než šest, ale za více než tři měsíce, doporučuje MV posečkat s podáním žádosti. Jestliže platnost ZP končí za méně než tři měsíce, radí MV držiteli podat žádost elektronickou či korespondenční cestou i bez nutných dokladů (potvrzení o zdravotní způsobilosti, fotografie a podobně). Policie dotyčného následně vyzve k doplnění. Pokud platnost ZP skončí, policie mu nový ZP vydá po doplnění žádosti po skončení mimořádných opatření se zpětnou platností.

Registraci zbraní doporučuje MV řešit s policisty telefonicky. K předložení zbraně bude dotyčný vyzván až po skončení mimořádných opatření. Ohlášení převodu zbraně a odevzdání průkazu zbraně lze provést korespondenčně. U registrace a ohlášení převodu lze následně prominout nedodržení lhůt.

SDĚLENÍ SVS K MOŽNÉMU PŘENOSU KORONAVIRU PROSTŘEDNICTVÍM ZVÍŘAT A POTRAVIN

V souvislosti s pandemií COVID-19 se objevily dotazy na možné šíření viru zvířaty či prostřednictvím potravin. SVS k tomu sděluje, že podle oficiálního vyjádření Světové organizace pro zdraví zvířat neexistuje jediný důkaz, že by se zjiřimová či hospodářská zvířata uplatňovala v šíření viru. Zvířata sice jsou pravděpodobným původním zdrojem viru, ale v současné době se podle všech známých informací virus šíří pouze z člověka na člověka.

Situaci pečlivě monitoruje také Evropský úřad pro bezpečnost potravin. Podle jeho aktuálního vyjádření v současné době neexistují důkazy, že by potraviny byly pravděpodobným zdrojem či cestou přenosu viru.

DALŠÍ DOPADY PANDEMIE COVID-19

Opatření k zabránění šíření nového typu koronaviru, který vyvolává onemocnění COVID-19, významným a zatím těžko odhadnutelným způsobem zasáhnou do nejrůznějších aktivit navázaných na myslivost. Již nyní je zřejmé, že těžký úder dostala lovecká turistika. Problémy řeší firmy zabývající se obchodem se zvěřinou a s obavami hledí do budoucnosti také někteří výrobci a prodejci lovecké výstroje a výstroje. Všem těmto, ale i dalším tématům, která covidová krize myslivosti a myslivcům přináší, budeme věnovat pozornost v příštích číslech *Světa myslivosti*.

Podle tiskových zpráv Ministerstva zdravotnictví a ČMMJ (12. 3. 2020), ČMMJ (16. 3. 2020), SVS (16. 3. a 18. 3. 2020) a MZe (24. 3. 2020).

Foto Jaroslav Vogelánz

Polsko: zástřelné za bachyně

V důsledku boje proti africkému moru prasat (AMP) trvá i v roce 2020 v celém Polsku zákaz přikrmování černé zvěře. Navíc se bude v zemi vyplácet zástřelné 650 zlotých (asi 3900 Kč) za ulovení jednoleté nebo starší bachyně. Upravuje se také způsob proplácení zástřelného ve snaze zajistit jeho rychlost a jednoduchost. Z fondu určeného na boj s AMP bude zakoupeno 500 chladírenských boxů pro uchovávání ulovených divoček, než bude znám výsledek jejich vyšetření na AMP, a stejně tolik závěsných vah (v loňském roce již bylo zakoupeno 100 boxů a 50 vah). Celkový letošní objem finančních prostředků určených na boj s AMP v Polsku se pohybuje kolem 133 milionů zlotých, z nichž 30,5 milionu poskytla EU.

Brać Łowiecka, 1/2020, Ko

Slovensko: v dubnu proběhne vakcinace lišek proti vzteklině

Státní veterinární a potravinová správa Slovenské republiky oznámila, že od 20. do 30. dubna t. r. bude na území Slovenska probíhat již 41. orální vakcinace lišek proti vzteklině. Leteckou aplikací, během níž bude položeno 363 480 návnad s vakcínou, spolufinancuje Evropská unie. Protože v České republice a Rakousku vzteklina není a v Maďarsku je z pohledu Slovenska příznivá situace ve výskytu choroby, vakcinace neproběhne v příhraničních oblastech s těmito státy.

Podle www.svps.sk, 28. 2. 2020, red.

COVID-19: solidární gesto francouzských trubačů

Aby vyjádřili podporu nemocničnímu personálu potýkajícímu se s bezprecedentní zdravotní krizí, kterou způsobila choroba COVID-19, od 18. března každý večer lovečtí trubači z departementu Oise symbolicky troubí na své nástroje. K tomuto projevu solidarity vyzvali i ostatní kolegy.

S iniciativou přišel trubač Pierre Noblet z Loveckého klubu v Laigue/Compiègne. Každý večer od 20.00 do 20.02 hodin zní domluvený signál, který se skládá z jednoho dlouhého tónu následovaného pěti krátkými tóny (co-ro-na-vi-rus). Symbolické gesto je alternativou k potlesku či zpěvu obyvatel měst a obcí, kteří takto podporují zdravotnický personál.

Podle www.fdc60.fr, 18. 3. 2020, red.

Foto www.pixabay.com

AMP na Slovensku: nález většího počtu uhynulých divoček v okolí Košic

V první polovině března tohoto roku bylo v oblasti Košic nalezeno více kadáverů divoček uhynulých na AMP. Hovoří

se o nepříznivém vývoji nálezové situace. Okresní úřad Košice-okolí vydal z tohoto důvodu od 20. března zákaz využívání lesů veřejností platný pro katastrální území vybraných obcí.

Správcům lesů v dané oblasti bylo uloženo zajistit oznámení o zákazu tabulemi na vstupech do lesa a také informovat co nejširší veřejnost. Obce měly povinnost oznámit zákaz na úředních tabulích a vyhlásit informaci obecním rozhlasem. Dodržování zákazu kontroluje policie a lesní a myslivecké stráž. Jeho porušení je přestupkem, za který hrozí pokuta až 3320 eur. Zákaz platí do odvolání.

Od prvního potvrzeného případu divočka s AMP (srpen 2019) bylo na Slovensku k 19. březnu 2020 evidováno 99 kusů černé zvěře, u nichž byla nákaza prokázána; u 16 z nich, pocházejících z okresu Košice-okolí, byla potvrzena 17. března 2020.

*Podle www.polovnictvoarybarstvo.sk, 20. 3. 2020
a www.polovnickakomora.sk, 19. 3. 2020, red.*

Švýcarsko: kanton Curych zakáže norování lišek

Pro úplný zákaz norování lišek se rozhodla rada švýcarského kantonu Curych v rámci přípravy nového zákona o myslivosti. Nový zákon o myslivosti nahradí zákon z roku 1929, který byl jedním z nejstarších ve Švýcarsku. Sousední kanton Thurgau norování zakázal v roce 2017. V Ženevě platí všeobecný zákaz lovu tímto způsobem již od roku 1974.

Podle www.wildundhund.de, 9. 3. 2020, red.

Francie: kvůli škodám prodloužena doba lovu černé zvěře

Francouzská vláda připravuje novou vyhlášku, která prodlouží dobu lovu prasete divokého. Nově bude možné lovit divočky od června do března. Opatření má přispět ke snížení škod způsobených černou zvěří. Rozhodnutí odsoudila skupina aktivistů v ochraně přírody. Francouzští myslivci údajně nebudou prodloužení doby lovu využívat.

Podle www.connexionfrance.com, 5. 3. 2020, red.

Plot, který měl zabránit šíření AMP přes dánsko-německou hranici, skončil na náměstí v Kielu...

Aktivisté za práva zvířat pravděpodobně v noci z 22. na 23. února demontovali 22 metrů plotu, který byl postaven mezi Dánskem a Německem, aby zabránil migraci prasat divokých a případnému šíření viru AMP. Části plotu aktivisté postavili na různých místech Šlesvicka-Holštýnska. Chtěli tím vyjádřit odpor k velkochovu prasat domácích.

Skupina odpůrců plotu známá jako „Noborderfence“ demontovala tři prvky plotu a znovu je postavila na několika místech ve Šlesvicku-Holštýnsku, včetně Radničního náměstí ve městě Kiel. Na ploty pověsila plakáty, které vysvětlovaly problémy masového chovu prasat. Aktivisté tak chtějí ukázat, „proč by svět bez hranic byl lepší“.

Podle www.wildundhund.de, 5. 3. 2020, red.

Bavorsko: tam, kde vydry způsobují největší škody, bude možné redukovat jejich početnost

Navzdory preventivním opatřením vzrostly rybářům v Bavorsku škody způsobené vydrou. Zatímco v roce 2016 bylo vyplaceno na náhradách 280 000 eur, o dva roky později to bylo již 1,04 milionu eur. Managementový plán pro vydru, který platí od roku 2013, musel být proto rozšířen o čtvrtý pilíř, který spočívá v odstranění jednotlivých zvířat, což je považováno za poslední možnost v postižených oblastech, pokud ostatní opatření nebudou fungovat. Postup bude nejprve vyzkoušen ve třech nejvíce postižených oblastech Horní Falce během pilotního projektu a na základě získaných zkušeností bude případně zaveden jako krajní managementový krok.

Vydra je podle bavorského zákona o myslivosti celoročně hájená a podléhá také zákonu o ochraně přírody jako přísně chráněný druh. Proto musela být v dané věci vydána výjimka

ze zákona o ochraně přírody (do 31. prosince 2020) a poté, co příslušný úřad pozastavil dobu hájení, mohou oprávněné osoby v projektových oblastech odstranit maximálně dva samce vydry.

Zejména pro severní oblast Horní Falce má rybníkářství velký význam jako zdroj příjmů, ale rybníky jsou též důležitým prvkem v kulturní krajině sloužícím k zachování biologické rozmanitosti. Pokud by se situace s vydrou neřešila, přibývalo by majitelů rybníků, kteří by byli nuceni chov ryb ukončit.

Podle www.jagderleben.de, 20. 3. 2020, red.

Foto: www.pisabay.com

znam jako zdroj příjmů, ale rybníky jsou též důležitým prvkem v kulturní krajině sloužícím k zachování biologické rozmanitosti. Pokud by se situace s vydrou neřešila, přibývalo by majitelů rybníků, kteří by byli nuceni chov ryb ukončit.

Nedoručení Světa myslivosti č. 3/2020 - omluva a rozeslání náhradních výtisků

Kvůli technickým potížím České pošty nebylo v určitých regionech České republiky některým předplatitelům doručeno březnové číslo Světa myslivosti.

Redakce, byť na vzniklém problému nenese vinu, se všem, kteří časopis neobdrželi, omlouvá. Současně vyzývá předplatitele, jimž nebyl Svět myslivosti č. 3/2020 dodán, aby se telefonicky nebo e-mailem přihlásili (604 211 171, predplatne@lesprace.cz). Na náklady redakce jim bude zaslán náhradní výtisk.

Redakce

RARITA ROKU 2020

14. ročník oblíbené soutěže startuje již v květnu!

Pospěšte si, ať stihnete 1. kolo!

- Letos jsme pro čtenáře *Světa myslivosti* z České republiky a Slovenska opět připravili soutěž o nejzajímavější srnčí trofej.
- Trofeje se utkají v šesti kolech, z nichž ty nejlepší postoupí do velkého finále.
- Tak jako v uplynulých letech čekají na lovce nejvýše nejúspěšnějších trofejí velmi atraktivní ceny.
- Již nyní můžete do redakce zasílat fotografie raritních trofejí srnců ulovených v uplynulých letech.
- U každé zaslané trofeje nezapomeňte uvést jméno a příjmení lovce, název honitby, v níž byl srnec uloven, datum ulovení, věk srnce a své kontaktní údaje (telefonní číslo, adresa, e-mail).

Snímky trofejí zasílejte buď elektronicky na adresu vaca@svetmyslivosti.cz, nebo poštou na adresu Lesnická práce, s. r. o., nám. Smiřických 1, 281 63 Kostelec n. Č. l.

Vítězná trofej
soutěže
Rarita roku
2019

Foto: archiv redakce

Konference o vlivu vlka a vydry na přírodu a hospodaření v krajině

Martina Nentvichová

Na krajském úřadě v Hradci Králové se ve čtvrtek 27. února t. r. sešli zástupci myslivců, chovatelů hospodářských zvířat a státní ochrany přírody na mezinárodní konferenci „Vliv vlka obecného a vydry říční na přírodu a hospodaření v krajině“. Cílem bylo hledat vzájemnou shodu a řešení konfliktů mezi ochranou uvedených druhů a zájmy obyvatel hospodařících v krajině.

V tomto článku věnujeme pozornost problematice vlka.

VLCI V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI

Mezi oblasti s nejvyššími škodami působenými vlky u nás patří Broumovsko v Královéhradeckém kraji, kde se šelmy před pěti lety usadily a tamní chovatelé hospodářských zvířat volají po možnosti regulovat jejich početnost. Královéhradecký kraj chce sedláky podpořit, protože pastvu považuje za důležitou součást péče o místní ekosystémy a také se snaží zabránit dalšímu odlivu venkovských obyvatel.

Do území Královéhradeckého kraje aktuálně zasahují tři vlčí teritoria a kraj za rok 2019 vyplatil na náhradách škod po vlčích více než 2,2 milionu korun. „Královéhradecký kraj nemá problém s tím, aby zde žil vlk. Problém ale máme v tom smyslu, že v určitých oblastech dochází ke koncentraci více veřejných zájmů a ty nejsou dostatečně zohledňovány,“ okomentoval situaci v kraji Karel Klíma, radní za odbor životního prostředí a země-

dělství. „Speciálně na Broumovsku máme zákonem chráněného vlka obecného, na druhé straně zde chráníme kulturní krajinu a za třetí se potýkáme s úbytkem obyvatelstva. Jako regionální politici musíme dbát na to, aby zájmy byly v rovnováze. Systém jednodruhé ochrany, jak se praktikuje v oblasti životního prostředí, má svá rizika,“ uvedl jako důvod, proč se kraj stal partnerem konference, a požádal přítomné, aby si vzájemně naslou-

chali a využili prostor k hledání nekonfliktních řešení.

„Broumovsko chceme udržet jako živý organismus, jako místo, kde se snoubí různé zájmy, ale zároveň kde nepřevládá jeden zájem nad druhým,“ doplnil královéhradecký hejtman Jiří Štěpán.

PROGRAMEM PÉČE K ZAJIŠTĚNÍ SPOLEČenské A EKONOMICKÉ PŘIJATELNOSTI CHRÁNĚNÉHO DRUHU

Nastavit rovnováhu mezi zájmy přírody a lidí, kteří v ní žijí a hospodaří, by měl Program péče o vlka. Z pověření Ministerstva životního prostředí (MŽP) ho připravuje Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK). „Nejde o záchranný program, jeho cílem je zajistit příznivý stav druhu a jeho socioekonomickou přijatelnost. Musí také obsahovat plán pro kritické situace. Zpracovává se na deset let a je možné

ho upravovat,“ vysvětlila Jindřiška Jelínková z AOPK.

V připravovaném programu by také mělo dojít k úpravě podmínek pro vyplácení náhrad škod. V jednání je i možnost zahrnout do zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, také odškodnění za újmu způsobenou vlky na farmových chovech jelenovitých nebo na loveckých psech.

ČMMJ ŽADÁ RAJONIZACI A STANOVENÍ MAXIMÁLNÍHO POČTU VLKŮ

Současnou podobu Programu péče odmitá Českomoravská myslivecká jednota (ČMMJ) i Svaz chovatelů ovčí a koz. „V programu není jednoznačně řečeno, kdo a jak bude zacházet s jedinci, kteří způsobují problémy, zvláště chovatelům hospodářských zvířat, nebo s kříženci,“ namítá Jiří Janota, předseda ČMMJ. Prostřednictvím krajských úřadů bylo za posledních pět let proplaceno 159 milionů korun za škody způsobené zvláště chráněnými živočichy, uvedl Janota ve svém příspěvku. „Dá se předpokládat, že za tři čtyři roky bude vlk na celém území. Co budeme dělat, když stále nemáme schválený Program péče, nebo budeme mít program, který je nic neříkající?“

Po MŽP a AOPK Jiří Janota jménem ČMMJ požaduje, aby stanovily, kolik vlků je pro Českou republiku únosných, aby nepůsobili nadměrné škody. „Dále chceme rajonizaci vlka, tedy aby stát stanovil, ve kterých oblastech je vlk žádoucí a v kterých není,“ upřesnil.

Ža problém označil likvidaci cenných chovů muflonů a také útoky vlků na lovecké psy. Vyjádřil obavy, že pokud nebude přesně nastaven režim hospodaření s vl-

kem, někteří lidé „vezmou spravedlnost do svých rukou“.

NEJVÍCE POSTIŽENÍ JSOU PASTEVCÍ, VLK ZNAMENÁ LIKVIDACI JEJICH ŽIVOBYTÍ

Státní ochrana přírody řeší konflikty mezi vlky a chovateli hospodářských zvířat formou náhrad škod a dotací na oplocení a pořízení pasteveckých psů. Chovatel ovčí a starosta obce Verněřovice na Broumovsku Tomáš Havrlant však označil současná opatření jako nedostatečná. Podle něj jsou chovatelé i přes vyplacení náhrad ve ztrátě. Kvůli útokům vlků musejí zvířata zavírat, čímž narušují jejich pohodu, zanedbávají chovatelskou práci a nedosahují dřívějších přírůstků.

Jednání státu označil chovatel za neložické – na jedné straně chce stát zachovat pastevectví, které pomáhá udržovat kulturní ráz krajiny, a na druhé straně podporuje vlky absolutní ochranou. Tomáš Havrlant se obává, že příští generace již nebude mít zájem věnovat se pastevectví a problém vyhlídkování venkova bude pokračovat, jako se to děje i v jiných evropských zemích.

Chovatelé hospodářských zvířat proto od státu požadují zákonnou možnost aktivně bránit svůj majetek a živobytí. U českých

soudů se domáhají, aby MŽP připravilo návrh změny zákona o ochraně přírody a krajiny a počet vlků mohl být redukován. „Střelba je neefektivnější způsob ochrany stád. Když vlci vědí, že ovce je pro ně spojena s fatálním nebezpečím, tak je nechají být,“ řekl Havrlant. Pro vlky navrhuje vyčlenit bezpečné území, například národní parky nebo vojenské prostory.

FACE: POPULACE VLKA DOSÁHLA PŘÍZNIVÉHO STAVU, JE TŘEBA PŘEDCHÁZET KONFLIKTŮM

Změnit ochranný status vlka obecného v Evropě je také jedním z politických požadavků Federace mysliveckých svazů států EU (FACE). Podle ní již populace vlka dosáhla příznivého stavu, a pozornost ochrany přírody by se proto měla zaměřit na více ohrožené druhy. Ochranný status vlka je na evropské úrovni zakotven v příloze Směrnice o stanovištích. „Přílohy můžou být pozměněny – pokud například populace druhu v určité zemi dosáhne příznivého stavu, může členský stát navrhnout Evropské komisi, aby upravila přílohy Směrnice o stanovištích. Pokud s tím souhlasí Evropská komise, může to dále navrhnout Radě Evropy,“ uvedl jménem FACE Daniel Švrčula. „Ke změně zatím nedošlo. V České republice máme vlka v příloze č. IV Směrnice o stanovištích. S jeho přesunutím do přílohy č. V, kde jsou druhy, které nevyžadují tak přísnou ochranu, by musela jednoduše souhlasit celá Evropská unie.“

Členské státy by podle FACE měly vytvářet efektivní přeshraniční plány, které povedou ke zmírnění konfliktů mezi lidmi a velkými šelmami. „Dobře regulovaný lov považujeme za preventivní opatření směřující ke snížení konfliktů,“ uvedl zástupce FACE. Lov jako formu managementu chápe také jako nástroj k omezení pytláctví.

SLOVENSKO: LOV VLKA JE LEGÁLNÍ, ALE VEŘEJNOST SE PROTI TOMU BOUŘÍ

Martina Hustinová, vedoucí odboru myslivosti, střelectví a osvěty Slovenské myslivecké komory (SMK), informovala o situaci s vlky na Slovensku, které si při vstupu do EU vyjednalo pro lov vlka výjimku. Vlk má u našich sousedů dobu lovu od 1. listopadu do 15. ledna. V letech 2012–2019 se v zemi ročně ulovilo průměrně 40 vlků. Vypočítaný přírůstek je 240–280 kusů a počet smeček je 70. Lov je zakázán v chráněných oblastech a Panonském bioregionu.

Přestože lov probíhá za zákonem přísne stanovených podmínek, se schválením státní ochrany přírody a neuloví se ani čtvrtina ročního přírůstku, vyvolává na Slovensku bouřlivé reakce části veřejnosti. Přednášející citovala během svého vystoupení nenávislné příspěvky namířené proti myslivcům, které zaplavily sociální síť během lovecké sezony vlků. Vrcholem byly hrozby smrti a výzvy k zabití myslivců, na což SMK reagovala trestním oznámením.

Zástupkyně SMK hovořila i o tom, co by se mohlo stát, pokud by se vlk nelovil vůbec. Kromě toho, že může být přenašečem viru afrického moru prasat, může absence lovu způsobit změnu chování šelmy: „V Polsku vlci ztratili plachost a děje se to i u nás v pohraničních oblastech. Vlci přecházejí přes cestu a lidé si je fotí z autobusu. Člověk pro vlka neznamena nebezpečí. Jestliže hodláme takto degenerovat šelmu, musíme si rozmyslet, zda ji chceme skutečně chránit, anebo s ní hospodařit tak, aby měla přirozený respekt před člověkem.“

Hrozí také zvýšení počtu konfliktů a nelegálních zásahů do populace. V minulosti bylo na Slovensku zaznamenáno množství případů otrávení vlků: „Obvyční lidé na vesnici, kteří nevědí, jak to funguje v přírodě, se tomu nebudou vyhýbat. Děje se to tak s medvědem a bohužel se to může dít i s vlkem.“

I přesto, že na Slovensku ubývá hospodářských zvířat, škody způsobené vlkem stále narůstají a dotace pro farmáře je v plné výši nenahrazují. Chovatelé jsou tedy ve ztrátě. Martina Hustinová vyjádřila obavy ze zániku pastevectví: „Škody a újmy, které vzniknou chovatelům, jsou nevyčíslitelné. Mnozí z nich od chovu a pastevectví upouštějí.“ Se zánikem pastevectví se však změní i ráz krajiny. „Pastva podporuje růst chráněných rostlin. Pokud se nebudou pást ovce, louky zarostou. Chráníme tedy jeden druh na úkor druhého, což není v pořádku,“ doplnila Hustinová.

ÚSTUP OD ABSOLUTNÍ OCHRANY VLKA V RŮZNÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH

K regulaci populace vlka obecného se již přistoupilo v několika evropských státech. Změnu federálního zákona o ochraně přírody přijal německý kabinet – v únoru letošního roku definitivně schválil lov vlků, pokud napadají hospodářská zvířata, i když prvním krokem by vždy mělo být plašení šelem. Ve Slovinsku se vlci smějí lovit na celém území, nejen na pastvinách. Při dodržení přísných podmínek a nepomáhají-li jiná opatření, je možné lovit vlka v Rakousku. Na nátlak farmářů byl lov povolen ve Francii. Kvóty pro lov mají nastavené v Norsku, šelma je lovena také ve Švédsku a Finsku.

KONFLIKTY VYTVÁŘEJÍ BLOK, ŘEŠENÍM JE SPOLEČNÁ CESTA

Rozšíření vlků a jejich početnost se vždy odvíjely od potravní nabídky, ale závisely také na postoji společnosti. Vlk je dokonalý, inteligentní predátor, ale je nutné vnímat ho jako jeden z druhů zvířecího světa. Na konferenci opakovaně zazněla otázka, jestli je v pořádku chránit jeden druh na úkor druhého. Máme vlka stavět nad zájmy lidí, kteří hospodaří v krajině, žijí v souladu s přírodou a pomáhají udržet krajinný ráz? Z vlka bychom neměli dělat nepřítel, ale ani modlu. Neprospěje to ani vlkům, ani lidem. Řešením není rozdělit společnost na ochránáře a ty druhé a soustěžit, kdo má lepší argumenty. Smysl má hledat společnou cestu, vycházet z vědeckých poznatků a monitoringu, naslouchat lidem, kteří žijí vlkům nejbližší, a respektovat přírodu. Nezbyvá než věřit, že shodu se podaří najít co nejdříve a pokud možno ji zakotvit v Programu péče. To je jediný způsob, jak umožnit vlkům, chovatelům hospodářských zvířat, myslivcům i turistům žít v klidu vedle sebe a sdílet společný prostor.

Foto archiv redakce a Roffes/DJV

MŽP představilo „Program péče o vlka“

Ministerstvo životního prostředí

Redakce

Dne 19. března t. r. zveřejnilo Ministerstvo životního prostředí (MŽP) na svých internetových stránkách dlouho připravovaný Program péče o vlka, který má – podle tiskové zprávy rezortu – umožnit „systematickou reakci na rozšíření vlčí populace v Česku“. Návrat celoevropsky přísně chráněného vlka do naší krajiny s sebou totiž v posledních dvou letech přináší řadu nejasností a konfliktů. Dochází zejména ke škodám na hospodářských zvířatech, ale vznikají i obavy veřejnosti z případného napadení těmito šelmami.

Program péče o vlka je souborem opatření směřujících k omezení vzniku škod na hospodářských zvířatech a snížení rizika dalších konfliktů, které s přítomností vlka v naší krajině souvisejí, včetně budoucího stanovení tzv. příznivého stavu populace a určení jednotného postupu příslušných orgánů při nestandardním chování vlka. MŽP uvedlo, že materiál připravilo společně s Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK) a odborníky a vědci z univerzit a dalších institucí a připomínkovali ho zástupci chovatelských svazů, Českomoravské myslivecké jednoty, Ministerstva zemědělství (MZe) a dalších subjektů (ČMMJ se však vůči informaci, že program vychází z připomínkovaní myslivců a chovatelských svazů, ohradila, viz rámeček – pozn. red.).

ŘEŠENÍ KONFLIKTŮ SPOJENÝCH S NÁVRATEM VLKA DO NAŠÍ KRAJINY

Vlci se u nás před sedmi lety nerozmnožovali, vyskytovali se jen v oblasti Beskyd, při hranici se Slovenskem, kam zasahuje západní okraj karpatské populace tohoto druhu. V posledních letech se k nám však šíří také z tzv. středoevropské nížinné populace, ze sousedního Německa a západního Polska. Návrat vlka do naší krajiny, kde byl před bezmála 200 lety vyhuben, s sebou podle MŽP přináší řadu nejasností a konfliktů.

Rezort životního prostředí proto přistoupil ke zpracování Programu péče o vlka, který se primárně zaměřuje na řešení konfliktů spojených s jeho návratem do naší krajiny. Ochranu vlka tedy nezavádí, ani nezpřísňuje. Vlk je téměř v celé Evropě chráněn evropskou legislativou a program péče to nemění ani měnit nemůže – nejde tedy o legislativní normu, ale o manage-

mentový plán (plán přístupu), jehož jednotlivá opatření bude MŽP ve spolupráci s příslušnými orgány ochrany přírody a také s MZe, chovatelskými organizacemi, myslivci a dalšími hospodáři v krajině nyní naplňovat.

„Program péče je strategický dokument určující základní kroky, které je potřeba pro prevenci a řešení konfliktů souvisejících s výskytem a rozvojem populace vlka řešit. Ministerstvo už v souladu s programem péče pracuje na legislativních změnách v oblasti náhrad škod s cílem zjednodušit poskytování náhrad dotčeným subjektům a usnadnit veškerou související administrativu. To byl také jeden z požadavků chovatelských svazů,“ cituje tisková zpráva MŽP Vladimíra Dolejského, náměstka ministra životního prostředí pro ochranu přírody a krajiny.

„Pro udržování naší krajiny je nezbytné zachování pastvy. Jde zejména o podhorské oblasti, kde je třeba každý chov hospodářských zvířat maximálně podporovat. Na druhé straně vlci pomáhají snižovat nadměrné stavy spárkaté zvěře, působící miliardové škody na lesních porostech a zemědělských plodinách. Skloubit existenci vlka s pastvou hospodářských zvířat není jednoduché. AOPK se proto zabývá specifikací účinných opatření k ochraně stád, připravuje také ‚manuál‘ pro případy výskytu problematických vlků,“ uvedl ředitel AOPK František Pelc.

AŽ NASTANE PŘÍZNIVÝ STAV POPULACE, BUDE MOŽNÉ JEDNAT O KVÓTÁCH PRO LOV VLKA

V programu péče je také zakotven úkol stanovit ve spolupráci s Německem a Polskem (resp. v oblasti Karpat se Slovenskem) do příštího roku tzv. příznivý stav populace – tedy velikost populace (a odpovídající podíl z hlediska území České republiky), při jejímž dosažení může Česká republika společně s okolními státy začít jednat s Evropskou komisí o úpravě evropské legislativy a stanovení případných kvót

pro lov vlka. Konkrétní cílové počty vlků zatím nejsou stanoveny ani v okolních státech (jako je třeba Sasko, kde se populace vlka rozvíjí od roku 2000 a první program péče byl přijat v roce 2009). Jedním z mála států v EU, který uvádí konkrétní hodnotu „životaschopné populace“ vlka pro své území (nikoli limitního stavu), je Francie. V jejím případě se však vývoj vlčí populace řeší již řadu let a tento údaj je součástí až nejnovějšího, v pořadí již třetího managementového plánu z roku 2018.

CO S NESTANDARDNĚ SE CHOVÁJÍCÍMI VLKY?

Součástí programu je i opatření, které by mělo reagovat na situace, kdy se nějaký vlk chová nestandardně. Takové chování je zapotřebí řádně vyhodnotit a jedince s narušeným, problémovým chováním, u nichž by hrozilo například ohrožení bezpečnosti nebo specializace takových jedinců na hospodářská zvířata, z přírody odstranit. Eliminace problémového jedince je možná pouze na základě výjimky podle zákona o ochraně přírody a krajiny (a příslušné evropské legislativy). Program péče ukládá stanovit detailní postup v těchto přípa-

dech, a to až do úrovně faktického provedení, na kterém budou participovat jak státní správa v oblasti ochrany přírody a myslivosti, tak konkrétní uživatelé honiteb.

PŘÍSTUP KE ŠKODÁM PŮSOBENÝM VLKY NA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘATECH

Nejzávažnějším problémem výskytu vlka v krajině jsou škody, k nimž dochází na hospodářských zvířatech. Mezi hlavní cíle Programu péče o vlka proto patří zejména zajistit fungující systém pro poskytování finanční podpory na realizaci preventivních opatření k ochraně stád a zlepšit postup šetření a vyplácení náhrad vzniklých škod. Významná je také kvalitní informovanost laické i odborné veřejnosti, tedy například zabezpečení potřebného monitoringu a sběru dalších informací, jejich sdílení mezi zainteresovanými subjekty (orgány státní správy, chovateli, myslivci).

Jedním z důležitých témat programu je podle MŽP již zmíněné financování preventivních opatření. „V současné době je lze hradit díky operačnímu programu Životní prostředí. Jde však o komplikovaný a administrativně náročný nástroj,“ uvedl Vladimír

Dolejšký. „Usilujeme proto o co nejefektivnější nastavení podmínek podpory, aby byla pro chovatele co nejdostupnější. Logicky by nejvhodnějším řešením bylo provádění se systémem ostatních podpor v oblasti zemědělství, ale k tomuto návrhu se zatím nepřiklonilo Ministerstvo zemědělství. Diskutujeme a hledáme tedy alternativní řešení.“

ZA DVA ROKY AKTUALIZACE

Programy péče jsou přijímány zpravidla na období deseti let, v případě vlka však MŽP počítá s jeho aktualizací v kratším termínu, a to již za dva roky. Do té doby by již měla být realizována některá významná opatření, například stanovení velikosti populace (tzv. příznivého stavu druhu podle požadavků evropských předpisů) nebo nastavení podmínek podpory zavádění opatření k ochraně stád v programovém období 2021–2027.

Zpracováno podle tiskové zprávy MŽP ze dne 19. 3. 2020, mezititulky redakce

Foto Jaroslav Vogeltanz

ČMMJ: naše připomínky k „Programu péče o vlka“ nebyly pochopeny a vyslyšeny

Českomoravská myslivecká jednota se již před zveřejněním Programu péče o vlka vydala ke sdělení Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, podle něhož materiál prošel složitým připomínkováním řadou subjektů (včetně chovatelských svazů a myslivců). ČMMJ upozornila, že skutečnost, že AOPK umožnila myslivcům a chovatelským svazům návrh programu připomínkovat, neznamená, že jejich připomínky byly pochopeny a vyslyšeny.

ČMMJ uvedla, že ve spolupráci s chovatelskými svazy v připomínkách k Programu péče o vlka zdůrazňovala především nutnost konkrétního stanovení příznivého stavu, tj. počtu jedinců vlka obecného, který je pro Českou republiku vhodný. Dále navrhovala zonaci, tzn. určení oblastí, v nichž bude vlk chráněn, a žádala stanovení pravidel pro řešení konfliktů vlčí populace s lidmi.

Žádné z klíčových mysliveckých připomínek nebyly podle ČMMJ do finálního znění programu péče akceptovány. Organizace se tudíž ohradila vůči snaze AOPK naznačovat, že program vychází z připomínkování myslivců a chovatelských svazů.

ČMMJ zdůraznila, že podle návrhu programu má být vlk nadále neomezeně chráněn na celém území České republiky, a to bez ohledu na škody jím působené. Kam taková neomezená ochrana vede, podle ČMMJ dobře ilustrují případy kormorána velkého či bobra evropského, kteří byli také v minulosti neomezeně chráněni, ale v důsledku této ochrany se rozmnožili tak, že dnes působí nedozírné hospodářské škody. Každý si však dovede představit, že ve srovnání s kormorány či bobry mohou být důsledky konfliktů vlků s člověkem závažnější.

S návrhem Programu péče o vlka z dílny AOPK nesouhlasila podle ČMMJ jak ona, tak Myslivecká komise Agrární komory České republiky, Asociace soukromého zemědělství České republiky, Zemědělský svaz České republiky, Svaz chovatelů ovcí a koz, Český svaz chovatelů masného skotu, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů, PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců a Společnost mladých agrárníků České republiky.

ČMMJ uvedla, že Program péče o vlka kromě jiného podle mínění chovatelských svazů ohroží tuzemské chovy ovcí a koz. K přijetí konkrétních opatření pro snížení nepříznivého dopadu výskytu vlka na udržitelný rozvoj ekosystémů a obydlených venkovských oblastí, zejména v souvislosti s tradičním zemědělstvím a udržitelným cestovním ruchem, přitom vyzval Evropskou komisi i členské státy Evropský parlament v Akčním plánu pro přírodu, lidi a hospodářství již v roce 2017.

Zpracováno podle tiskové zprávy ČMMJ ze dne 4. 3. 2020, red.

Je to marné, je to marné, je to marné... (I.) „Vlčí zákony“

Petr Koubek

Na „přednáškovém turné“ po České republice, momentálně přerušeném nouzovým stavem kvůli koronaviru, je skupina odborníků bojujících za práva chovatelů ovcí a ryb. Na jejich aktivitě v dané věci by nebylo nic odsouzeníhodného, kdyby šlo o boj férový, při němž jsou respektována základní pravidla diskuse a používány pravdivé argumenty.

Volání po odstřelu vlka je však nezřídka podporováno podivnými důkazy, často tendenčně upravenými daty a v poslední době se navíc někteří diskutéři nestydí používat ani lež.

Nejhlasitější jsou samozřejmě sami chovatelé ovcí a koz, které podporuje Českomoravská myslivecká jednota. Nechápu, proč se myslivci tímto způsobem zviditelňují, a to zejména poté, co jsem opakovaně zaznamenal od vedení ČMMJ strohé prohlášení, že vlci vlastně myslivcům ani neškodí. Účast ČMMJ na takovýchto akcích považuji za kontraproduktivní i proto, že na nich vystupují nejrůznější řečníci v zelených kamizolách, jimž jde především o vlastní PR a neštítí se k tomu používat

jakékoliv argumenty. Požadavek je vždy stejný – povolit odstřel vlků s cílem snížit jejich početnost a omezit škody, které působí. Zajistit to má stát a pokud možno hned. A může vůbec? Abychom si uvědomili, nakolik je tento požadavek momentálně (ne)reálný, podívejme se podrobněji, jak je to s vlkem a jeho ochranou v Evropě a České republice.

MEZINÁRODNÍ ÚMLUVY NA OCHRANU VLKA

Vlk je chráněn evropskou legislativou a několika mezinárodními smlouvami:

- Směrnice Rady Evropy 92/43/EEC – v této směrnici je vlk zařazen do příloh II (druhy živočichů a rostlin, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních oblastí ochrany) a IV (druhy živočichů a rostlin, které vyžadují přísnou ochranu).
- Bernská úmluva – úmluva o ochraně evropské fauny a flóry na přírodních stanovištích. Vlk je zařazen do přílohy II – přísně chráněné druhy živočichů.
- Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) – vlk je uveden v příloze II (druhy, které by mohly být ohroženy, pokud by mezinárodní obchod s nimi nebyl regulován). Výjimkou jsou některé populace v Asii, které jsou uvedeny v příloze I (druhy, které jsou bezprostředně ohrožené vyhynutím).

- Červený seznam IUCN – vlk je v něm od roku 2008 veden jako druh málo dotčený (least concern, LC).

Česká republika tyto dokumenty podepsala nebo se k nim přihlásila, a tudíž jsou pro ni závazné.

OCHRANA VLKA OBECNÉHO V LEGISLATIVĚ ČR

U nás je vlk chráněn následujícími zákony.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Vlk obecný patří vzhledem k evropské legislativě (viz směrnici Rady Evropy 92/43/EEC) mezi zvláště chráněné živočichy podle zákona č. 114/1992 Sb. Podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění vyhlášky č. 175/2006 Sb., Ministerstva životního prostředí České republiky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., se vlk řadí mezi „kriticky ohrožené“ druhy (příloha III). Základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů jsou stanoveny v § 50 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1992 Sb. a zakotvují kromě jiného ochranu všech vývojových stadií, přirozených i umělých sídel a biotopu těchto živočichů.

Kromě zvláštní druhové ochrany je ve vazbě na požadavky směrnice 92/43/EEC pro ochranu vlka obecného v České republice vymezena v rámci soustavy Natura 2000 také jedna evropsky významná lokalita – Beskydy.

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Podle ustanovení § 2 písm. c) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, patří vlk mezi druhy zvěře, které nelze lovit (na základě mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv), nebo mezi druhy zvěře, které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních právních předpisů, nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle těchto předpisů. Vlk může být uloven jen na základě výjimky podle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. (podmínky, za nichž je možné vlka ulovit, řeší nově připravený Program péče o vlka). Ani v aktuálně připravovaném zákoně o myslivosti není navrženo přeřazení vlka ze seznamu druhů s celoroční ochranou mezi druhy s dobou lovu. Proč asi? Myslivci to jistě velmi dobře vědí, přesto se na stupňování požadavků na odstřel vlka podílí.

Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy)

Tento zákon upravuje ochranu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které jsou ohroženy na přežití, s cílem jejich zachování regulováním obchodu s nimi v souladu s Úmluvou o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) a právem Evropských společenství, které

upravuje dovoz a vývoz volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, dovoz výrobků z kytovců, dovoz a uvádění na trh výrobků z tuleňů, používání nášlapných pastí, dovoz kožesin a dalšího zboží vyrobeného z kožesin. Stanovuje též podmínky pro obchod s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin dále vymezených a některá další opatření sloužící k zajištění ochrany a evidence těchto druhů na území České republiky. Některá ustanovení zákona č. 100/2004 Sb. se provádějí prostřednictvím vyhlášky č. 227/2004 Sb.

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

Od 10. května 2000 hradí podle tohoto zákona všechny škody způsobené vlkem na životě nebo zdraví fyzických osob a na hospodářském zvířectvu, resp. na vymezených domácích zvířatech včetně psů sloužících k hlídání těchto zvířat, stát. Žádost o náhradu škody je nutné podat do deseti dnů od jejího zjištění písemně na příslušný krajský úřad. Způsob výpočtu výše škody je uveden ve vyhlášce č. 360/2000 Sb. Seznam potřebných příloh k žádosti o proplacení škod obsahuje příloha k zákonu č. 115/2000 Sb.

Podmínky poskytování náhrad upravuje, rozšiřuje a upřesňuje nově připravený Program péče o vlka. Ten řeší také úhradu nákladů na opatření zamezující vlkům v útocích na hospodářská zvířata (náklady na ohrady, ohradníky, noční ustájení), náhradu nákladů na dopravu uhynulých zvířat do kafilérie, náklady na pořízení pasteveckého psa atd. Bezesporně jde o nemalé náklady, které navíc každoročně rostou a aktuálně dosahují milionů korun. Tyto finanční prostředky vyplácí stát, protože se podpisem mezinárodních smluv zavázal, že velké šelmy budou v České republice pod jeho ochranou. Evergreenem diskutérů požadujících umožnění odstřelu vlků je teze, že když nám vlci neškodí coby konkurenti v lovu přemnožené spárkaté zvěře, tak je ztrestáme za to, co musíme zaplatit „z našich daní“ jako náhrady za škody způsobené na hospodářském zvířectvu.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Nelegální lov velkých šelem lze stíhat podle ustanovení:

a) § 299 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

(1) Kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu a spáchá takový čin na více než dvaceti pěti kusech živočichů, rostlin nebo exemplářů, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhubením nebo vyhynutím.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) jako člen organizované skupiny, nebo
b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, nebo
b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

b) § 304 Pytláctví

(1) Kdo neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukrýje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odst. 1 jako člen organizované skupiny,
b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného větší prospěch,
c) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí,

d) spáchá-li takový čin zvlášť zavržením způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení, nebo

e) byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

CO Z TOHO VŠEHO VYPLÝVÁ?

Tolik tedy mezinárodní závazky České republiky a naše zákony, které v případě vlka, ale i rysa, medvěda, vydry aj. platí pro všechny obyvatele České republiky včetně myslivců, chovatelů ovcí a koz i rybářů. Předpokládám, že většina stěžovatelů na působení vlka (velkých šelem) a jeho vliv na stáda jejich ovcí souhlasila se vstupem České republiky do Evropské unie. V tom případě však také vzala na vědomí to, že některá nařízení EU budou nadřazena zákonům České republiky a jejich případnou změnu budou muset odsouhlasit všechny členské státy. A přesně to platí o Směrnici Rady Evropy

92/43/EEC, která zařadila vlka mezi druhy živočichů a rostlin, jež jsou v zájmu Evropského společenství a vyžadují přísnou ochranu. Ano, chovatelé ovcí a koz, mladí agrárníci a další uskupení, jimž vlk škodí, mohou tlačit Českou republiku k tomu, aby napadla platnost současného nařízení a domáhala se plošného povolení odstřelu vlka (aktuálně lze na zvláštní výjimku střílet jen křížence se psem a vlky se změnami chování vedoucími k nadměrným škodám). Souhlasit s plošným odstřelem ovšem musí zbývajících 26 členských států EU! Vzhledem k množství vlků žijících na území České republiky a lokalizaci většiny smeček v blízkosti státní hranice s významným přesahem do sousedních států je pravděpodobnost schválení tohoto požadavku mizivá. Tím spíše, že státy,

kde žije vlků násobně více než u nás (Německo a Polsko), se stejným – a v jejich případě pravděpodobně oprávněným – požadavkem zatím otálejí.

Kladu si otázku, proč zrovna myslivci, resp. jejich největší organizace tak ochotně přistoupila na roli užitečného idiota pro ty organizace, které s myslivostí nemají nic společného, a z jakých důvodů vehementně brání jejich zájmy. Odpověď neznám, ale určitě to není obava o státní rozpočet a výše náhrad za škody, které vlci způsobili na hospodářském zvířectvu. Tak co za tím tedy je, když myslivcům vlk údajně neškodí?

V příštím čísle: podmínky odstřelu vlka v jednotlivých státech Evropy.

Foto Lukáš Kovár

Útok vlka na loveckého psa: zastřelením vlka se myslivec dopustil trestného činu

Ve Světě myslivosti č. 2/2019 jsme psali o případu z Braniborska (Německo), kde byl na nabáňce zastřelen myslivcem vlk, který útočil na lovecké psy. Německý myslivecký svaz (DJV) a Svaz chovatelů lovecky upotřebitelných psů (JGHV) vyděsil výrok soudu v dané věci: braniborský státní zástupce chce obvinít myslivce za zabití vlka.

MYSLIVEC NEMĚL PODLE STÁTNÍHO ZÁSTUPCE NA VLKA VYSTŘELIT

Případ se odehrál v lednu 2019. Vlk během společného lovu napadl a zranil jednoho z loveckých psů. Myslivce, který byl svědkem situace, nejdříve tleskal a pak vystřelil varovný výstřel, aby vlka zahnal. Nakonec ho zastřelil, protože vlk byl stále u psů. Vše potvrdilo několik svědků a veterinář dosvědčil poranění psa pokousáním. Lovcův obhájce dr. Heiko Granzin případ popsal jako jasný nouzový stav. Opačný názor však zastává braniborský státní zástupce. Podle jeho právního názoru by lovec neměl na vlka nikdy vystřelit – bez ohledu na stav nouze. Obhájce to považuje za absurdní.

LOVECKÝM PSŮM JE TŘEBA ZAJISTIT OCHRANU

DJV a JGHV jsou názorem státního zástupce šokováni.

Pokud by takový právní výrok zvítězil, neměli by myslivci kvůli riziku ztráty nadále používat lovecké psy pro slídění, dohledávky nebo dosledy zvěře ve vlčích teritoriích. Svazy vyzvaly federální vládu i zemské vlády, aby okamžitě ukončily právní nejistotu.

„Zákonodárci musejí ihned jednat a vytvořit jasná pravidla pro podobné situace,“ uvedl místopředseda DJV Helmut Dammann-Tamke. „V zákoně je zakotveno používání loveckých psů. Je proto nepřijatelné, že nemohou být při své práci chráněni. Další majitelé psů budou čelit hrozbě trestního stíhání, pokud budou chtít svému psovi při útoku vlka pomoci,“ dodal Karl Walch, předseda JGHV.

Za příklad hodný následování uvádějí svazy Švédsko, kde myslivec může vlka zastřelit, pokud se chystá napadnout psy nebo hospodářská zvířata.

Nejprve se však musí pokusit zahnat ho křikem a varovnými výstřely, podobně jako to udělal obviněný myslivec v Braniborsku.

POČET VLČÍCH ÚTOKŮ NA LOVECKÉ PSY ZŘEJMĚ POROSTE

Bez psů není lov – zejména divočáků – efektivní a dosledy nejsou obecně možné. Oba svazy se obrátily na myslivce a další majitele psů, aby v případě podezření na vlčí

útok okamžitě kontaktovali veterináře a nechali z místa případného poranění na svém psovi odebrat vzorek DNA. Detekce vlčí DNA je možná pouze během několika hodin. Dezinfekční prostředky na rány činí vzorky nepoužitelnými.

DJV předpokládá, že vlivem nárůstu početnosti vlků v Německu se zvýší počet jejich útoků na lovecké psy.

Podle www.jagdverband.de, 21. 1. 2020, red.

DR. GRANZIN

Presserückmeldung – Hamburg, den 24.01.2019

Vielte wurde in den letzten Tagen über die Tötung eines Wolfes durch einen niederländischen Jäger geschrieben, noch viel mehr darüber spekuliert. – „Just T“ hat uns gebeten, uns die Sache anzusehen. Wir möchten nunmehr die Gelegenheit nutzen, aus Sicht des Mandanten und eines unbeteiligten Zeugen sowie unter Darlegung der Beweismittel eine objektive Darlegung des Sachverhaltes und kurze Bewertung der Rechtslage vorzunehmen. (Wir verweisen in dieser Zusammenfassung auch auf das untenstehende Bildmaterial.)

Geschehenort aus Sicht des Schützen

Unser Mandant hatte sich auf eine Einladung hin am vergangenen Sonntagabend südlich Berlins auf die Jagd begeben. Seinen Stand hatte er auf einem Sitz, der unmittelbar an einer Wegkreuzung aufgestellt war, etwa 1,5 Meter erhöht eingestemmt. Links und rechts vor ihm befand sich lichter Hochwald, ohne dass Unterholz die Sicht behindert hätte. Durch den Wald und über den vor ihm verlaufenden Wirtschaftsweg entfiel sich der Blick auf eine Freifläche.

Im Verlaufe der Jagd stellte er überrascht fest, dass ein Wolf in unmittelbarer Nähe seines Sitzes in das Treiben lief. „Er kam keine 10 m an mir vorbei und lief seitenlings den Weg entlang in Richtung auf die vor mir liegende Lichtung. Er guckte mich an und ich ihn. Sichtlich beeindruckt war er von meiner Anwesenheit offensichtlich nicht. Ich winkte ihm zu und er verschwand.“ – so Just T.

Hinter der Lichtung befand sich ein Dickungskomplex, also ein dichtes Waldstück aus jungen Bäumen. Aus diesem weichteils sodann Rehfeld etwa in Richtung des Mandanten. Der Wolf, der bereits ein Stück weiter gezogen war, machte nunmehr kehrt und näherte sich erneut der Lichtung. Muthalich wurde der Wolf vom Rehfeld angezogen; eventuell wartete er auch darauf, dass ein Stück Wild von einem Jäger angeschossen oder erlegt werden würde, so dass es für ihn eine leichtere Beute gewesen wäre. Dem Rehfeld folgten kurze Zeit später mehrere Jagdhunde.

„Ich denke nicht, dass die Hunde den Wolf mitbekommen hatten. Für die Hunde stand der Wind ungünstig. Der Wolf aber startete sofort einen Angriff auf die Hunde. Ich konnte sehen, wie er mit weit aufgestreuten Fang (Kinnlinie) übergraschte (für Maus) mehrfach versuchte, einen der größten Hunde zu fassen zu zwingen.“ – so Just T.

Dieser Vorgang wurde auch vom Schützen des Nachbarstandes beobachtet. Egon R., ein Jäger mit jahrzehntelanger Erfahrung, konnte den gesamten Vorgang bei besten Sichtverhältnissen gut beobachten. „Als ich sah, dass der Wolf am Nachbarstand vorbei lief, habe ich gleich das Fernglas hochgenommen. Man sieht so was ja nicht jeden Tag.“ – so Egon R. „Nachdem er verschwunden war, habe ich dann nicht weiter hingeguckt. Ich wurde erst wieder aufmerksam, als aus dem gegenüberliegenden Gehölz mit lauten „Jäh Jäh“ ein paar Hunde gelaufen kamen. Ich nahm dann das Fernglas wieder hoch, weil ich dachte, dass die Hunde bestimmt hinter irgendwelchen Wald her wären. Stattdessen konnte ich durch die Bäume sehen, wie unmittelbar der Wolf auf sie losging. Mein Nachbar hat dann wie ein Imer herumgeschrien und in die Hände geklatscht. In dieser Situation kam noch ein weiterer hochbäuliger (Kinnlinie) Jägergrasche für größter Hund auf die Lichtung, nahm aber sofort Reißaus, als er den Wolf sah. Plötzlich fiel ein Schuss. Ich wusste erst gar nicht, wo der herkam. Ich guckte dann zu meinem Standnachbarn und sah, dass dieser sein Gewehr nach oben hielt und gerade in die Luft geschossen hatte. Aber auch das brachte nichts. Vor uns war mittlerweile ein Höllebraut. In dem Moment, als ich mir dachte „Mann – das geht nicht gut!“ knallte es erneut und ich sah, wie der Wolf zusammenbrach.“

Aufnahme des gestellten Wolfes nach Entfernen der Pelze

Verletzungen an der Bauchseite des vom Wolf angefallenen Hundes

Seminář o velkých šelmách a myslivosti a lesnictví v době kůrovcové kalamity a po ní

Jaroslav Šarman

Odborné myslivecké semináře, pořádané vždy na konci února, se na Vsetínsku staly vyhledávanou vzdělávací akcí. Okresní myslivecký spolek ČMMJ Vsetín připravil s podporou Mysliveckého spolku Trubiska Pozdřechov a obce Pozdřechov také letos seminář určený pro širokou mysliveckou veřejnost. Ve čtvrtek 20. února odpoledne se do kulturního domu v Pozdřechově sjelo přibližně 120 myslivců ze Vsetínska, Zlínska, ale i vzdálenějšího okolí.

Hlavním přednášejícím byl host ze Slovenska Ing. Jozef Bučko, Ph.D., z Národního lesnického centra ve Zvolenu. Téma jeho přednášky znělo „Problémy koexistence šelem a člověka na Slovensku“. Přednášející nastínil situaci s velkými šelmami na Slovensku, kriticky zhodnotil přístup všech dotčených orgánů a dal nahlédnout do problematiky každodenního života lidí v území obývaném početnými populacemi všech velkých šelem střední Evropy. Některé poznatky tak mohli účastníci konfrontovat i s vlastními zážitky a zkušenostmi, které získávají z běžného výskytu všech velkých šelem v česko-slovenském příhraničí. Velmi zajímavé byly informace o nárůstu populací všech velkých šelem na Slovensku i o změnách v jejich populační dynamice v posledních letech, a to především u medvěda (dnes jsou běžná pozorování medvědů se třemi i čtyřmi medvěďaty).

Po krátké přestávce na občerstvení následovala přednáška Ing. Jana Jeníše z Vo-

jenských lesů a statků České republiky, s. p., divize Lipník nad Bečvou, na téma „Myslivost a lesnictví v době kalamity a po ní“. Ing. Jeniš okomentoval aktuální změny v myslivecké legislativě, přidal své poznámky k jednotlivým změnám a jejich potřebnosti a doplnil je o bohaté zkušenosti jak z myslivecké, tak z lesnické praxe. Upozornil na nutnost odpovědného přístupu k lovu zvěře v kalamitních územích a na správné postupy lesnického hospodaření a péče o les.

Za uspořádání vydařené akce patří velký dík členům MS Trubiska Pozdřechov a všem, kteří jakkoliv přispěli k úspěchu celého setkání.

Autor:
Ing. Jaroslav Šarman,
jednatel OMS ČMMJ Vsetín
Foto archiv autora

FOTOPAST.CZ®

Na zvěř i lidskou škodnou!

JÍŽ VÍCE NEŽ 10 LET NA TRHU

Fotopasti PREDATOR

Nejprodávanější fotopasti nabízíme pod privátní značkou PREDATOR. Jedná se o výrobky vyráběné pro společnost Fotopast.cz. Kromě menu a dokumentace v češtině mají i český prodejní obal.

Největší hit této značky je **PREDATOR MICRO**.

Za pouhých **2.990,- Kč*** nabízí parametry, které často chybí i u dražších modelů!

Fotopasti UOVision

Výrobky této značky zastupujeme jako výhradní dovozce a distributor.

Jsou ceněny pro vysokou kvalitu a dlouhou životnost.

Nabídka fotopasti UOVision je široká a sahá od ekonomického modelu **UV557** za **2.890,- Kč*** až po GSM fotopasti **UV 595—HD** za **4.990,- Kč*** pro záznam na SD kartu a **UM 595** pro GSM síť 2. a 3. generace za **7.490,-/8.590,- Kč***.

Vrcholem nabídky a novinkou je pak cloudová fotopast UOVision Glory LTE za **9.250,- Kč***

Fotopasti WILDGUARDER WATCHER

Velice kvalitní fotopasti se skvělými nočními záběry za vynikající cenu.

Základní model **WATCHER 01** nabízíme za **4.290,- Kč*** vč. transportního obalu. GSM fotopast **WATCHER 01—LTE 4G** za **8.590,- Kč***

*Všechny ceny jsou vč. DPH, SD karty, sady baterií, standardního příslušenství a poštovného

Pro více informací o těchto a více než 20 dalších modelech navštivte

www.fotopast.cz
objednavky@fotopast.cz
Tel.: 608 601 197

PRODEJCI VÍTÁNI

Způsob úpravy plotu obory Židlov, který má zabránit pronikání vlků dovnitř podbrabáním. Dvacet centimetrů z metrového pásu kari sítě je zakopáno v zemi, osmdesát centimetrů upevněno na plotě nad jejím povrchem.

Ochrana oborních chovů před vlky

David Vaca

V roce 2014 se v chráněné krajinné oblasti Kokořínsko – Máchův kraj objevili vlci. Vznikla smečka, která začala plodit potomstvo a šelem přibývalo. Od začátku bylo jasné, že se to musí projevit na stavech spárkaté zvěře na úze-mí, kde se vlci pohybují. Významnou část oblasti tvoří bývalý vojenský výcvikový prostor Ralsko, na jehož území lesnický a myslivecký hospodaří Vojenské lesy a statky České republiky, s. p., divize Mimoň (VLS Mimoň), které kromě volných honiteb chovají zvěř ve třech oborách. Vlci pochopitelně tyto chovy záhy objevili, dostali se do obory Židlov a v ní „snížili“ normovaný stav muflonů zvěře na nulu. VLS Mimoň musely řešit, jak zabránit pronikání šelem do svých uzavřených chovů.

VLS Mimoň vykonávají myslivost v reji-ních oborách Velký Dub (hlavními cho-vanými druhy jsou daněk a muflon), Židlov (jelen evropský a muflon) a Prosíčka (pra-se divoké). Posledně jmenovaná obora je nejmladší (byla postavena v roce 2016) a vzhledem k druhu chované zvěře bylo její drátěné oplocení ve spodní části zpev-něno kari sítí částečně zapuštěnou do země, což brání divočákům nadzvedávat pletivo a „procházet plotem“. Tento systém využily VLS Mimoň při úpravě plotu v obo-ře Židlov, aby se dovnitř nemohli dostávat vlci.

ZPEVNĚNÍ PLOTU KARI SÍTÍ

Židlovská obora letos oslaví dvacet let existence. Výměrou 3794 ha je naším dru-

hým největším oborním chovem. Je obe-hnána 32 km plotu tvořeného drátěným pletivem napnutým na betonových sloup-cích. V minulosti bylo víceméně pravidel-nou záležitostí, že plot byl nadzvedáván di-vočáky, kteří se snažili dostat dovnitř do obory nebo naopak ven. Na některých mís-tech byla v plotu výkyvná vrátka, která umožňovala černé zvěři vstup do obory. „Dokud tu nebyli vlci, nepřinášelo to pro-blémy,“ říká Ing. Miloslav Zikmund, který má u VLS Mimoň na starosti myslivost. „Brzy poté, co se tu objevili a rozkoukali se, našli místa, kudy se dostat do obory, což jsme pocítili hlavně u muflonů zvěře. V oboře je normovaný stav muflonů zvěře 150 kusů, a my byli kvůli vlkům během tří let na nule.“

Po zkušenostech se zpevněním oplocení obory Prosíčka se ředitelství VLS Mimoň rozhodlo investovat do úpravy plotu ko-lem Židlova, jejímž hlavním cílem bylo zabránit pronikání vlků do obory. V červ-nu 2017 byly zahájeny práce spočívající v uchycení pásu kari sítě (drát tloušťky 5 mm, světlost ok 15 × 15 cm) o šíři 100 cm na pletivový plot s tím, že 20 cm sítě bylo zakopáno do země a 80 cm je nad povrchem připevněno drátem. V průběhu zimy byla práce přerušena kvůli obavě ze zmrznutí půdy (což se nakonec nevyplni-lo), takže se pokračovalo na jaře a hotovo bylo v červnu 2018. Provedení prací zadaly VLS Mimoň externí firmě.

Kromě zpevnění plotu se ukázalo jako potřebné postavit na vjezdech do obory, do

Kari síť je přichycena k plotu vázacím drátem.

Místo, kudy se vlk pokoušel podbrabat do obory Židlov.

té doby opatřených pouze rošty, brány, neboť vlci se přes rošty také dokázali dostat dovnitř. Brány se nezamykají, pouze zavírají, takže cyklisté nebo pěší turisté jimi mohou volně procházet.

Po úpravě plotu se vlci do obory zatím nedostali. Na několika místech byly nicméně nalezeny stopy po neúspěšných pokusech podhrabat se dovnitř. VLS Mimoň plánují v oboře obnovit chov muflonů zvěře a po necelých dvou letech dobrých zkušeností se zpevněným plotem věří, že zvěř bude ochráněna. „Podle našich poznatků se vlci vždy snažili dostat se dovnitř podhrabáním,“ uvádí Ing. Zikmund. „Plot obory má výšku 2,2 metru. I když měli vlci několik příležitostí jít vrchem, například po pádu stromu na plot a prohnutí pletiva, zatím toho nevyužili. Je ale také možné, že to pouze včas neobjevili.“

ZPEVNĚNÍ PLOTU LESNICKÝM OPLOCENKOVÝM PLETIVEM

Jinou formu úpravy plotu zvolily VLS Mimoň v případě obory Velký Dub,

Současně s úpravou oplocení bylo nutné vybudovat na vjezdech do obory Židlov brány, neboť přes rošty se vlci dokázali dostat dovnitř.

kteřá má výměru 534 ha a rozkládá se v členitém terénu s pískovcovými skalami. Plot vysoký 200 cm byl v roce 2018 zpevněn uzlovým lesnickým pletivem na oplocenky o výšce 160 cm, a to tak, že pás pletiva byl ohnut do tvaru písmene „L“ a z vnější strany plotu přivázán do výšky 60 cm a zbylých 100 cm bylo položeno na povrch půdy a kopíruje terén. Místy bylo pletivo položeno na zemi ukotveno, zatíže-

no balvany a podobně. Počítá se s tím, že když pletivo na zemi proroste bylinnou vegetací, dojde k jeho „přípevnění“ k povrchu půdy a zvýšení účinnosti.

Tato varianta zpevnění plotu vyšla levněji. VLS Mimoň vyčlenily pro práci jednoho svého zaměstnance, který během tří měsíců oboru „obešel“ (obvod 10 km) a plot podle výše uvedeného postupu upravil.

DOBŘÍ ZKUŠENOSTI

Obě formy zpevnění plotu lze podle Ing. Zikmunda doporučit majitelům obor či farem s chovy zvěře: „Od doby, co jsme ploty našich obor takto zpevnili, jsme zatím nenašli jediné místo, kudy by se vlci dostali dovnitř.“ Vzhledem k očekávanému šíření šelem do dalších oblastí a růstu jejich početnosti lze počítat s tím, že s problémem, který řešily VLS Mimoň, se budou potýkat i majitelé jiných intenzivních chovů zvěře. Postup VLS Mimoň by jim mohl pomoci.

Foto archiv redakce

Ing. Miloslav Zikmund ukazuje způsob upnutí lesnického pletiva na plot obory Velký Dub.

Lesnické pletivo je obnuto do tvaru písmene „L“, zčásti (60 cm) je připevněno k plotu a zčásti (100 cm) položeno na povrchu terénu.

Kauza Líštany. Poučíme se?

Ondřej Zemandl

Na podzim roku 2013 proběhla všemi médii zpráva o rekordní pokutě uložené Českou inspekcí životního prostředí (ČIŽP) uživateli honitby Líštany-Hunčice na Plzeňsku. Pokutu ve výši 1 100 000 Kč uživatel předmětné honitby dostal za to, že v honitbě koncentroval ve vysokých počtech siku japonského a tím poškodil a obrozil životní prostředí v lesích. Jak se dalo očekávat, rozhořela se právní bitva, která byla ukončena teprve na jaře minulého roku. I přes jistý časový odstup si kauzu stojí za to alespoň lehce přiblížit.

ČASOVÝ VÝVOJ

Začneme chronologií případu. Onu rekordní pokutu uložila svým rozhodnutím ČIŽP v červnu 2013 a uživatel honitby se proti tomu odvolal. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) však rozhodnutí ČIŽP potvrdilo (září 2013). Proti pravomocnému rozhodnutí tedy uživatel honitby podal žalobu, o které rozhodl Městský soud v Praze v listopadu 2016, a to tak, že uživateli honitby vyhověl a rozhodnutí ministerstva zrušil. Věc se tedy postupně vrátila až „dolů“. ČIŽP znovu rozhodla v prosinci 2018, avšak tentokrát uložila výrazně nižší pokutu – 350 000 Kč. Uživatel honitby se nicméně opět odvolal. MŽP pak rozhodnutí ČIŽP opět potvrdilo (březen 2019). Tentokrát již uživatel honitby žalobu nepodal. Věc lze tedy považovat za definitivně ukončenou.

PODSTATA VĚCI

V celé kauze šlo o následující. ČIŽP kladla uživateli za vinu, že v období od roku 2009 do ledna 2013 v honitbě Líštany-Hunčice intenzivně přikrmoval sici zvěř již od podzimních měsíců, aniž by bylo možné hodnotit meteorologické podmínky jako dobu nouze a možného strádání zvěře. Tím došlo k vysoké koncentraci zvěře, což vedlo k nepřiměřeným škodám na lesních porostech. Tímto svým jednáním uživatel honitby podle ČIŽP ohrozil a poškodil životní prostředí v lesích, neboť ve smyslu § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o ČIŽP a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ČIŽP), vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.

Uživatel honitby protiargumentoval tím, že předmětná lokalita je historickým říjištěm sici zvěře, což je důvodem její koncent-

race. Přikrmování a koncentraci zvěře, resp. poškození lesa, nelze podle uživatele honitby klást do příčinné souvislosti. Dále uvedl, že míra přikrmování, stejně jako definice doby nouze není nikde stanovena. V souvislosti s naposled uvedeným není bez zájmovosti upozornit na pasáž ze znaleckého posudku zpracovaného pro potřeby správního řízení, který konstatuje, že v dané lokalitě byla tak vysoká koncentrace zvěře, že doba nouze zde panovala v podstatě neustále...

Jak již bylo předesláno, „v prvním kole“ uspěl uživatel se správní žalobou. Stěžejním důvodem zrušení rozhodnutí MŽP bylo to, že soud neměl (s ohledem na vymezení skutku v prvoinstančním rozhodnutí) za prokázané aktivní jednání uživatele honitby. Dále dal soud uživateli za pravdu například v tom ohledu, že měl být proveden jím navrhovaný výslech znalce a některé další důkazy.

Při dalším rozhodování zůstaly argumenty obou stran přibližně stejné. ČIŽP setrvala na tom, že existence říjiště v dané lokalitě je sekundárním jevem, přičemž primárně se tam zvěř koncentruje kvůli předkládané potravě, která je podle jejích zjištění v honitbě k dispozici od začátku sici říje do konce doby lovu. Zároveň však ČIŽP napravila některá svá dřívější procesní pochybení a především vymezila skutek uživatele honitby jakožto chování nedbalostní, nikoliv úmyslné, neboť to se jí nepodařilo uživateli honitby prokázat.

CO Z TOHO PLYNE?

Pokud jste dočetli až sem, jistě vás napadlo, nač reportovat rok starou kauzu. Vzhledem k tomu, že v době, kdy tento článek vychází, je nedlouho po „sčítání“ zvěře a brzy se začnou vydávat nové povolenky

k lovu, mám za to, že z případu Líštany si lze odnést hned několik poučení.

Kauza nemilosrdně podtrhuje chronicky známou pravdu, že jakékoliv plánování provedené na základě sčítání zvěře ve v tužemsku zažitém pojetí je pošetilost. Jak se lze dočíst v odůvodnění rozhodnutí, stavy zvěře oscilovaly v předmětné honitbě od přibližně 160 kusů v době vyhlášeného sčítání po asi 1000 kusů (!) v době říje. Dotazem na příslušný orgán státní správy myslivosti bylo navíc zjištěno, že v honitbě Líštany-Hunčice není sika japonský normován. Normován je pouze v jedné ze dvou sousedních honiteb, kde ovšem v minulosti došlo k překročení normovaných stavů i o téměř 1600 kusů bez toho, že by byla uložena pokuta za příslušný přestupek... Plán neplán, stav ekosystému zjevně mluví jinou řečí.

Druhé poučení se mi však jeví jako zásadnější. Mezi myslivci (zejména těmi z řad nelesníků) je rozšířen názor, že „ČIŽP řeší pouze lesáky“. Omyl – inspekce dosáhne klidně i na uživatele honitby! Shora citované ustanovení zákona o ČIŽP je v tomto ohledu neutrální a dopadá na kohokoliv, kdo vytvoří podmínky pro působení biotických či abiotických činitelů. A zdaleka přitom nemusí jít o koncentrování zvěře neúměrným přikrmováním či vnaďením. On i takový pasivní přístup k lovu spárkaté může naplnit shora zmíněnou skutkovou podstatu. Příkladem může být třeba nerespektování uložené povinnosti ke snížení stavů zvěře podle § 39 zákona o myslivosti. Zákon o myslivosti s nesplněním této povinnosti skutkovou podstatu přestupku nespojuje. Přitom však jde o instrument zcela jistě směřující k ochraně lesa před tlakem zvěře. Lze tedy mít za to, že liknavý přístup uživatele honitby by mohl být naplněním skutkové podstaty přestupku podle zákona o ČIŽP. Jistě není třeba dělat z ČIŽP strašáka myslivců, nicméně v dnešní době, kdy i mezi laickou veřejností rezonuje, že volně žijící přežvýkavci jsou téměř něco jako veřejný nepřítel, je dobré věst její kompetence v patrnosti.

Autor:

Mgr. Ondřej Zemandl, Brno

Lov nejsilnějších srnců může negativně ovlivnit genetiku celé populace

Španělští vědci pod vedením Davida Garcíi-Ferrera zjišťovali, zda lovec může působit jako činitel přirozeného výběru, jehož důsledkem mohou být z dlouhodobého hlediska i genetické změny v populaci srnčí zvěře. Za studijní oblast zvolili Aragonské Pyreneje. Porovnávali parůžky a tělesné rozměry srnců ulovených v uvedené oblasti a srnců uhynulých v této oblasti a v jejím okolí.

Cílem bylo vyhodnotit, jestli se biometrie ulovených a uhynulých kusů významně liší. To by potvrdilo, že když lovec z populace srnčí zvěře odebírá nejsilnější kusy, vyvíjí tím na ni silný selektivní tlak. Důsledky lovu zaměřeného na výběr nejsilnějších trofejí nebo kusů byly sledovány již dříve. U několika druhů turovitých bylo prokázáno zmenšení délky a tloušťky rohů i velikosti těla. Výzkum v populacích jelenovitých potvrdil změny ve frekvenci alel (tedy konkrétních forem genů) a v počtu výsad.

TROFEJOVÝ LOV JE PŘÍČINOU NEPŘIROZENÉ STRUKTURY POPULACE

Myslivci si v minulosti stanovili pravidla, která určují, kolik zvěře a které kusy mají být loveny. Původním záměrem byla redukce stavů při udržení přirozené struktury populace. Neúmyslně však došlo k ovlivnění chování lovců. Lov je tak většinou zaměřen na konkrétní pohlaví, věkovou skupinu nebo na určité morfologické znaky.

Foto archiv redakce

Cílem lovu se stávají srnci s nejsilnějšími parůžky nebo nejvyšší tělesnou hmotností. Srny jsou naopak šetřeny. Takový přístup vyvíjí selektivní tlak na dospělé nebo rychle rostoucí mladé srnce, omezuje jejich reprodukční potenciál a poměr pohlaví se vychyluje ve prospěch srn. Nepřirozená populační struktura ovlivňuje pohlavní výběr a omezuje konkurenční boj mezi srnci, což umožňuje i slabým srncům účastnit se reprodukce.

Trofejový lov může ovlivnit vývoj toho faktoru, podle kterého jsou srnci k lovu vybráni. Z vědeckých studií zaměřených na ovce tlustorohé vyplynulo, že lov pro

trofeje zvýšil reprodukční úspěch mladších a slabších samců. V dlouhodobém horizontu se však velikost trofejí zmenšila, což potvrzuje neudržitelnost takové praxe. Zároveň platí, že vliv trofejového lovu se může projevit nejen u druhů se silně vyvinutým pohlavním dimorfismem, ale i u druhů s méně patrnými rozdíly mezi samci a samicemi, jako je kamzík horský.

ZNALOSTI LOVCE A MÍSTNÍ ZVYKY OVLIVŇUJÍ VÝBĚR PRŮBĚRNÉHO KUSU

Při výběru odstřelového kusu hraje významnou roli i osobnost lovce, jeho znalos-

ti a dovednosti. Preference se mohou lišit také v závislosti na původu lovců. V Polsku si například zahraniční lovci vybírají srnce s největší tělesnou hmotností a nejsilnějšími parůžky, zatímco mezi srnci ulovenými místními lovci byli především mladí jedinci.

Lov je ovlivněn také biotopem, kde probíhá. Na otevřených stanovištích je pro lovce jednodušší vybrat srnce se silnými parůžky a velkou tělesnou hmotností než v lesích, kde může být silueta zvěře zkreslená. Kusy ulovené v lese jsou často menší, než je průměrná velikost srnčí zvěře v oblasti.

SLEDOVANÁ OBLAST

Studie probíhala v Aragonských Pyrenejích na území o rozloze 1210 km², jež spadá pod správu regionální vlády. Uhynulí srnci byli vyhledáváni v uvedeném území a jeho okolí. V oblasti žije stabilní populace srnčí zvěře s hustotou 2,3 kusu na kilometr čtvereční. Oblast nebyla oplocena a zvěř nebyla přikrmována.

V oblasti jsou rozlišovány tři druhy loveckých povolenek v závislosti na trvalém bydlišti lovce: povolenky pro lovce bydlící v obci, která leží v dané honební oblasti (povolenky místní), povolenky pro lovce bydlící v jiných částech aragonského regionu (povolenky regionální) a povolenky pro lovce bydlící v jiné oblasti Španělska (povolenky národní). Lovci za povolenky zaplatí 90–200 eur. Při lovu je s nimi lovecký doprovod, jehož úkolem je najít vhodného srnce a lovce k němu doprovodit.

OBJEKTIVNÍ I SUBJEKTIVNÍ UKAZATELE

Aby vědci odhalili potenciální selektivní účinek lovu na viditelné znaky zvěře, měřili parůžky a další tělesné znaky. Ke zjišťovaným parametrům parůžků patřila délka lodyh, délky výsad a obvod růží. Z tělesných znaků byla sledována délka těla, obvod hrudníku, délka metatarzu a celková hmotnost.

Parůžky byly hodnoceny starým systémem bodování podle metodiky CIC, který nezahrnuje objem. Biometrii ulovené srnčí zvěře prováděl lovecký doprovod, uhynulé kusy měřili vědci. Hodnoceny byly pouze kusy s kompletními parůžky.

K vyhodnocení toho, jak lovecký doprovod a lovci vnímají možnost výběru lovené zvěře, obtížnost lovu a spokojenost s lovem, byl vyplňován dotazník.

LOVENÍ BYLI TROFEJOVĚ I TĚLESNĚ NEJSILNĚJŠÍ SRNCI

Výsledky studie potvrdily, že k lovu byli vybíráni nejsilnější srnci. Ulovená a uhynulá zvěř se významně lišila ve všech sledovaných parametrech kromě délky přední výsady. Ta byla sice průměrně větší u lovených srnců, ale statistické testy nepotvrdily významný rozdíl. Trofejový lov se tedy ukázal být velmi selektivním, protože cílem se stali největší jedinci s nejsilnějšími parůžky. Stejný výsledek byl potvrzen i v jiných studiích.

Autoři některých vědeckých prací potvrdili, že poplatkoví nebo zahraniční lovci si vybírají silnější trofeje a kusy než lovci

místní. To se však v Aragonských Pyrenejích nepotvrdilo. Biometrie srnců střelných lovců z různých oblastí se nelišila. Důvodem mohlo být, že poplatek za lov byl pro lovce z různých oblastí stejný.

Odpovědi lovců a doprovodu na otázky z dotazníku se významně nelišily. Lov v Aragonských Pyrenejích byl podle nich stejně obtížný pro obě skupiny. Z lovu měli všichni pozitivní zážitek a kladný byl i pohled lovců na schopnost doprovodu vybrat správný kus k lovu.

ZÁVĚR

I když studie ze Španělska přináší jasné výsledky, bylo by vhodné dále se zabývat vlivem trofejového lovu na populaci zvěře a výsledky vědeckých prací zohlednit při hospodaření se srnčí i další spárkatou zvěří.

Autoři navrhuji zvážit i použití jiných způsobů lovu, např. naháněk, které jsou méně selektivní než trofejový lov a průměrná velikost trofejí ulovených samců obecně je menší. Ideálním přístupem je lovit srnce až ve chvíli, kdy je jejich fyzická kondice na vrcholu, aby předtím měli možnost předat své geny další generaci.

Zpracovala Martina Nentvichová podle Can roe deer hunting be selective? A case study from the Pyrenees: David García-Ferrer a kol., Galemys, 31: 27-34, 2019

Foto Lukáš Kovár

Nález podkožních střechků u prasete divokého

Foto Václav Příbán

David Vaca, Petr Koubek
a Jan Orság

*Podkožní střechkovitost spárkaté zvěře je známá parazitární choroba. V České republice parazitují na volně žijících přežvýkavcích dva druhy střechků – střechek srnčí (*Hypoderma diana*) a střechek jelení (*Hypoderma actaeon*). Kromě hlavních hostitelů, jimiž je srnčí, resp. jelení zvěř, byl výskyt střechka srnčího popsán i na dalších hostitelích včetně tzv. nespecifických. Mezi ně nedávno přibýlo i prase divoké.*

BIOLOGIE STŘEČKA SRNČÍHO

Střechek srnčí se vyskytuje na celém území České republiky, místy hojně. Jeho vývojový cyklus je jednoletý. Samice kladou vysunovatelným kladélkem na srst hostitele vajíčka. Vajíčka jsou kladena ve většině případů na spodní stranu těla hostitele. Larvy I. instaru se líhnou po jednom až třech dnech, zavrtají se pod kůži hostitele a během letních a podzimních měsíců putují v pojivové tkáni pod kůží a mezi svaly ve směru proti zemské přitažlivosti. Usazují se v podkoží na hřbetě, kde se snižuje nebezpečí mechanického poškození hostitelem při jeho ulehnutí. Stadium I. instaru se vyskytuje do začátku března následujícího roku. Od poloviny prosince se larvy svlékají a přecházejí do II. instaru. V tomto období si v kůži hostitele vytvářejí dýchací otvor. Larvy II. instaru lze zaznamenat do

začátku dubna. Od konce ledna dochází k přechodu do III. instaru. Larvy III. instaru opouštějí hostitele od začátku března, kdy vypadávají dýchacím otvorem.

Pod kůží v místě lokalizace larvy dochází k tvorbě vazivové schránky projevující se zevně jako boule. Larva žije ve vazivové schránce, kde se dvakrát svléká (do II.

a III. instaru), během růstu mnohonásobně zvětšuje svůj objem a získává soudečkovitý tvar. Aby dutina, ve které žije, byla sterilní, vylučuje larva antibakteriální látky. Období vývoje larev v podkožních boulicích spadá do jarních měsíců. Dozrávající larvy v důsledku pigmentace tmavnou. Tělo hostitele opouštějí otvorem v kůži a kuklí se v zemi.

Larvy střechka srnčího nalezené pod kůží uloveného selete. Foto Jan Orság

Larvy byly lokalizovány podél linie hřbetu, dýchací otvory nebyly vytvořeny. Foto Jan Orság

Stadium kukly trvá jeden až dva měsíce a je závislé na teplotě vzduchu. Dospělci létají od druhé poloviny dubna do konce června a shromažďují se na osluněných místech a okrajích lesů.

HOSTITELÉ LAREV STŘEČKA SRNČÍHO

Hlavním hostitelským druhem larev střecha srnčího je srnec obecný, dále se larvy vyskytují u jelena evropského. Byly ale zjištěny také u daňky evropského, soba, siky Dybovského, losa evropského, vzácně u kamzíka horského a muflona. Nеспецифickými hostiteli mohou být kůň a osel a larvy střecha srnčího byly nalezeny též u afrických antilop chovaných v našich zeměpisných šířkách v zoologických zahradách.

NOVÝ HOSTITEL – PRASE DIVOKÉ

Dne 1. prosince 2019 byla v honitbě Slapy (okres Praha-západ) ulovena dvě selata prasete divokého, která byla součástí tlupy tvořené bachyní s celkem sedmi selaty. Při stahování jednoho z ulovených selat (hmotnost 17 kg) lovec narazil v jeho hřbetních partiích na larvy podobné podkožním střechkům. Pořídil několik fotografií, které zveřejnil na sociální síti. Následně byl osloven redakcí *Světa myslivosti* se žádostí o zaslání larev k jejich určení a k pořízení fotodokumentace.

Při studiu literatury bylo zjištěno, že výskyt střecha srnčího u prasete divokého byl u nás již jednou popsán. V lednu 2013 byl v okrese Litoměřice uloven divoček, v jehož podkoží byly nalezeny dvě larvy střecha srnčího o rozměrech 12 × 2 mm (Pavlašek, I., Minář, J. 2014: New host and the extend of the host range of warble fly *Hypoderma diana* (Diptera, Hypodermatidae). *Acta Musei Silesiae. Scientiae Naturales*, 63: 61–64). Šlo o historicky první nález larev uvedeného parazita u prasete divokého. V prosinci loňského roku tedy přibyl

druhý. V případě larev zasláných do redakce *Světa myslivosti* šlo taktéž o střecha srnčího. Lovec si počet nalezených larev nezapsal, ale odhaduje, že jich mohlo být přibližně dvacet a byly lokalizovány pod kůží na hřbetě.

PŘÍPADŮ BUDE ZŘEJMĚ VÍCE

Nálezy larev střecha srnčího na nespecifických hostitelích jsou vzácné. Většinou šlo o larvy I. nebo II. instaru. Podle Pavláška a Mináře (2014) je přechod střecha srnčího na nespecifického hostitele podmíněn vysokou populační hustotou tohoto hostitele v lokalitě výskytu parazita. Vzhledem ke značným stavům černé zvěře v řadě oblastí České republiky, mezi které patří i Litoměřicko a Praha-západ, lze tuto podmínku považovat za splněnou. Je tedy možné, že se s larvami střechů u černé zvěře se-

tkali či setkají i další lovci. Ostatně lovec selete ze Slap, u něhož byly larvy nalezeny, o podobných případech již slyšel, nebyly však zdokumentovány. Proto se redakce *Světa myslivosti* obrací na lovce černé zvěře, aby v případě nálezu larev podkožních střechů na uloveném divočkovi vše pečlivě zapsali, vyfotografovali, larvy uložili do konzervační kapaliny (líh) a informaci zaslali redakci (vaca@svetmyslivosti.cz).

Autoři:

Ing. David Vaca, Ph.D., Svět myslivosti
prof. RNDr. Petr Koubek, CSc., Týnec
Jan Orság, Slapy

Detailní snímky larev. Na fotografii v pravém dolním rohu jsou patrné ústní háčky. Foto Karel Halačka

Preference stanovišť tetřívka obecného v Norsku – inspirace pro management ekosystémů v České republice

Rostislav Linda, Lasse Frost Eriksen a Oddgeir Andersen

*Tetřívek obecný (*Tetrao tetrix*) je druh brabavého ptáka z čeledi tetřevovitých, vyskytující se plošně v celé severní Evropě. V ostatních částech evropského kontinentu tvoří izolované populace zejména ve vyšších polohách (např. v Alpách; v České republice se zbytkové populace vyskytují v hraničních pohorích, nejvíce v Krušných horách). Tetřívek často vyhledává lokality v sukcesním stadiu lesních porostů bohaté na brusnicovité či vřes v bylinném patře. Tyto rostliny představují důležitý zdroj potravy dospělých jedinců a zároveň poskytují vhodný úkryt po kuřata, která jsou pod porostem brusnicovitých méně nápadná pro predátory.*

V místech výskytu, kde tyto příhodné lokality chybějí, je tetřívek nucen osidlovat také louky, pastviny, popřípadě lesní porosty s otevřenými holinami (Svobodová, 2005). Signorell et al. (2010) popisují vhodný biotop pro tetřívka jako „travnaté

křoviny s roztroušenými stromy“ a dodává, že v případě zapojení stromového patra se biotop stává nevhodným. V Norsku najdeme lokality vyhovující tetřívce na většině jeho území, a to zejména díky méně intenzivnímu obhospodařování lesů. Kladnou roli sehrává i hustota zalidnění, která je tam více než devětkrát nižší než u nás (naproti tomu je rozloha Norska v porovnání s Českou republikou téměř pětikrát větší).

TETŘÍVČÍ STANOVISTIŠTĚ V NORSKU

Na obr. 1. je zachycen příklad vhodného biotopu tetřívka v Norsku. Kromě bylin jsou důležitým zdrojem potravy tetřívku jehlice jehličnanů či jehnědy bříz. Březové jehnědy a pupeny nahrazují chybějící zdroj potravy v zimních měsících, kdy je bylinné patro pokryto hlubokým sněhem. Vhodný biotop však netvoří pouze jeho biologické složky, ale také klid, a to zejména v období toku a hnízdění. Časté rušení tetřívku během tohoto období (způsobené např. turistikou) velmi negativně ovlivňuje úspěšnost toku a následné vyhnízdění (Baines & Richardson, 2007).

V ideálním případě se příhodný biotop skládá z lokalit, kde probíhá tok, ochranného pásu rozvolněného lesního porostu, který je lemuje, rašeliniště a skupinek vzrostlých stro-

mů. Pro tok jsou vhodné otevřené lokality, v nichž je naprosto vyloučeno jakékoliv zneklidňování tetřívka lidskou činností (např. rašeliniště, obr. 2). Tyto otevřené plochy jsou obklopeny řídkým lesním porostem s brusnicovitými v bylinném patře, který poskytuje dostatečnou ochranu pro tokaniště. Takové stanoviště umožňuje tokajícím kohoutkům mít téměř dokonalý přehled o svém okolí a dává jim dostatek času na reakci v případě útoku predátora. Na rašeliništích pak mláďata najdou dostatečné množství hmyzu, který je pro ně v prvních týdnech života nenahraditelným zdrojem potravy.

Tetřívčí slepičky hnízdí zpravidla nedaleko tokaniště. Ve studii Warrena et al. z roku 2012 je uvedena průměrná vzdálenost hnízda od tokaniště přibližně 600 metrů. Rašeliniště v blízkosti tokaniště je pro tetřívka velkou výhodou. Skupinky rozptýlených stromů poblíž těchto lokalit zaručují potravu v zimních měsících a také možnost vhodných úkrytů před predátory. Tento mozaikovitý „systém“ rozdílných typů stanovišť, která na sebe úzce navazují, by měl být ideální v okruhu 1–2 km a propojen vhodnými biokoridory, aby byla tetřívce zajištěna dostupnost všech důležitých prvků prostředí (Rolstad et al., 2009; Ludwig et al., 2009; White et al., 2015).

Obr. 1: Příklad vhodného biotopu pro tetřívka obecného z Norska. Bylinné patro je z velké části tvořeno brusnicovitými, které tetřívce poskytují dostatek potravy i vhodný úkryt před predátory. Diverzita stromového patra je však také důležitá – poskytuje bezpečné místo pro únik před predátory a také potenciální zdroj potravy v době, kdy je bylinné patro pokryto sněhem. Foto Jan Cukor

Obr. 2:
Tokaniště
tetřívka
situované
do vhodného
prostředí.
Foto Jaroslav
Vogeltanz

ZTRÁTA VHODNÝCH LOKALIT V ČESKÉ REPUBLICE

Pravděpodobně nejvýznamnějším důvodem úbytku vhodných lokalit pro tetřívku v České republice, a tím i dramatického poklesu jeho početnosti, byly změny charakteru krajiny. Vhodná stanoviště nejsou na většině lokalit finálním stadiem sukcese. Pro udržování příhodného prostředí je tak zapotřebí citlivý zásah člověka. Lesní ekosystémy se totiž postupně zapojují a vytvářejí husté porosty, které tetřívce nevyhovují. Příkladem mohou být rozsáhlé holiny v horských polohách severní až severovýchodní části České republiky po imisní kalamitě v 70. letech minulého století, které zarostly a postupně ztratily pro tetřívku význam. Některé kdysi vhodné lokality pokryly během druhé poloviny 20. století hospodářské lesy orientované na produkci dřeva. Vhodná primární stanoviště, kterými byla zejména rašeliniště, byla v mnoha případech odvodněna a přeměněna na lesní či travní porosty.

Tetřívce se v České republice vyskytuje výhradně v horských oblastech hojně navštěvovaných turisty a velmi důležitým negativním faktorem úspěšnosti zachování jeho populací je potenciální rušení toku či hnízdění. Zdroji nepříznivých vlivů jsou zejména provozování lyžařských vleků, úprava a užívání běžeckých tras, skialpinismus či freeriding (volný sjezd lyžařů lesními porosty mimo sjezdovky), který je často provozován nelegálně. Například v Krkonoších se počet návštěvníků běžeckých tras odhaduje na milion ročně. Klid v zimním období je přitom pro tetřívky velice důležitý, opakované rušení spolu se sníženou dostupností potravy může vést k jejich špatnému zdravotnímu stavu. Mimo zimní sezonu jsou zdrojem zneklidňování v těchto lokalitách další sportovní aktivity, například cyklistika. Vliv okolního ruchu však pravděpodobně není tak významný, pokud je konkrétní populace tetřívky stabilizovaná a v krajině jsou dostupné vhodné biotopy. Na začát-

ku 20. století, kdy se tetřívky vyskytovaly i v nižších polohách na hranici se zemědělskými pozemky, zřejmě docházelo k intenzivnějšímu kontaktu s lidmi bez výrazného vlivu na jeho početnost. Částečným důkazem může být i fakt, že v Norsku je povolen volný pohyb osob mimo vyznačené cesty, a to i v národních parcích, taktéž bez výrazného dopadu na populace tetřívky.

MOŽNOSTI ZLEPŠENÍ SOUČASNÉ SITUACE

Ztráta vhodných lokalit pravděpodobně spustila celou řadu jevů, které způsobily strmý pokles početnosti tetřívky v České republice. V současnosti je vkládáno nemalé úsilí do úprav prostředí v místech výskytu zbytkových populací. Jako příklad lze uvést projekty revitalizací rašelinišť na Šumavě, v Krušných horách či v Krkonoších, projekty přeshraniční spolupráce národních parků Šumava a Bavorský les či aktuálně běžící projekt pro posílení krkonoško-jizerskohorské populace tetřívky. Tyto aktivity se však dotýkají zájmů více skupin (lesníci, vlastníci půdy a lesů, developéři a další), a stabilizace a obnova populací tetřívky je tak podmíněna jejich vzájemnou komunikací a postupnou systematickou přeměnou prostředí. Nedílnou součástí úprav prostředí pro tetřívku je také přístup k predátorům. Touto problematikou se budeme zabývat v příštím čísle *Světa myslivosti*.

Tento projekt byl podpořen grantem z Norských fondů.

Autoři:

Ing. Rostislav Linda
Výzkumný ústav lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.
Lasse Frost Eriksen
Oddgeir Andersen
Norwegian Institute for Nature Research

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

**Nezapomněli
jste si předplatit
Svět myslivosti
pro rok 2020?**

**Pokud ano,
kontaktujte redakci:**

» tel.: 321 679 413

» mobil: 604 211 171

» e-mail: predplatne@lesprace.cz

Za tetřevy do Norska

Richard Stehlík

Vloni na jaře jsem se s kamarádem Petrem vypravil za tetřevy na jih Norska. Hned na úvod musím prozradit, že nebudu popisovat lov se zbraní, ale lov s pomocí fotoaparátu. Proč do Norska a proč s fotoaparátem? Vše postupně vysvětlím.

Populace hluščů je u nás již tak malá, že je téměř nemožné pozorovat tetřeví tok ve volné přírodě. Navíc různá legislativní omezení tuto činnost nedovolují, a tak jsme se vydali do Norska. A proč ne na lov se zbraní? V životě každého myslivce jde tak trochu o věc „evoluce“. Když je člověk mladý, více loví, ale s přibývajícím věkem se lov odsouvá na vedlejší kolej a větší prostor dostává pozorování a pochopení všeho, co se v přírodě děje.

TŘETÍ VÝPRAVA

Naše loňská výprava za tokajícími tetřevy byla v pořadí již třetí. Dvě předešlé nebyly fotograficky úspěšné. Touto další expedicí jsme to chtěli napravit a dospět k cíli v podobě vysněných fotografií. Lov se zbraní a s fotoaparátem mají překvapivě mnoho společného, jen ve výsledku je mezi těmito činnostmi zásadní rozdíl. Důkazem úspěšného lovu se zbraní je trofej ulovené – usmrcené – zvěře, zatímco při fotografování se stává vytouženou trofejí pořízený snímek živé zvěře. A ještě jedna věc je pro nás fotografie zcela zásadní – k pozorování objektu se, na rozdíl od lovců se zbraní, musíme přiblížit na krátkou vzdálenost, tak na 20 metrů. Lovce mimoto využije krátké setkání zpravidla ke střelbě a o další pozorování se tím ochuzuje. Je to logické, nemůže přece donekonečna čekat.

My „fotolovci“ si naopak počkat musíme. Zvěř neusmrtíme, tudíž je nám sem tam odměnou i neobvyklé pozorování. Pokud přejde štěstí, zachytíme ho i na fotografii.

TETŘEVÍ TOK V NORSKU

Najít tokajícího tetřeva v norském lese není tak těžké. V oblastech výskytu tetřevů ptáci pro tok vyhledávají zpravidla žulové plotny bez vegetace, nebo pokud ještě leží sněh, tak jeho zmrzlé zbytky. Přítomnost tetřeva prozradí zanechaný trus. Jeho množství a čerstvost vypovídají o situaci na tokaništi. Proto se z nás na začátku stali tak trochu posměšně „hledáči exkrementů“ a dalších pobytových znamení, která nám následně pomohla k vytipování vhodného místa pro postavení fotografic-

kých krytů. Dalším velkým pomocníkem byly fotopasti. Nyní si však uvědomuji, že jsem u čtenářů mohl vyvolat dojem, že fotografování tetřevů v toku je vlastně velmi jednoduché. Že se dva fotografové z Čech jen tak vydají do severské krajiny, vlezou do lesa, omrknou situaci, vyfotí tetřevy a jedou domů. Tak tomu opravdu není! Základem úspěchu jsou vždy informace o vhodné lokalitě a ty jsme měli od našeho norského přítele Andyho, velkého znalce tetřevů a tetřevíků.

VÝSTUP DO KOPCŮ

Přeskočím nudnou cestu autem a lodí do cíle naší výpravy v jižním Norsku. Je 12. dubna 2019, přijíždíme do kempu a vše máme před sebou. Na několik dalších dní nám bude zázémím po dopoledních návratech z tokanišť malá chatka. Vybalujeme, třídíme materiál a první noc máme jen pro odpočinek po dlouhé cestě.

Druhý den dopoledne přijíždí Andy. Krátké přivítání a již domlouváme další postup. Na vytipované místo musíme dopravit křtiny a výbavu pro nocování, protože spát se bude přímo v terénu u tokaniště, abychom již před rozedněním byli připraveni. Fotovýbavu a proviant si ponese až při večerním výstupu. Vyjždíme chvíli po desáté. Za necelou čtvrt hodinu odbočujeme na lesní cestu a po dalších 400 metrech nás zastavuje sněhová bariéra. Odtamtud už musíme po svých. Čeká nás asi hodinový výstup do kopců. S tou fúrou „veteše“, co máme s sebou, to bude náročné.

PRVNÍ NOC V TERÉNU

S Andyho pomocí se nám vše daří naskládat na hřebety a vyrazit. Po několika

stovkách metrů víme, že cesta bude oproti očekávání mnohem náročnější. Ovšem podle hesla „líný se zedře nejdřív“ vynášíme veškerý materiál najednou.

Velká louka na vrcholu kopce je místem, kde budeme hledat jednotlivá tokaniště. Trus, stopy ve sněhu i peří po nedávném souboji kohoutů nás přimějí obsadit severovýchodní cíp nivy. Stavíme kryty a připravujeme vše pro nocování. Ještě zbývá odstranit vegetaci překážející ve výhledu a jdeme dolů zpět k autu. Čeká nás rychlý návrat na základnu, vaření oběda a nejspíše v sedm večer je potřeba být zpátky na tokaništi. Musíme stihnout zábrk a případně nezradit kohouta, který přiletí zahradovat těsně před setměním.

Máme před sebou první noc. Večer se táhne jako med, soumrak jsme zaspali. Budíme se těsně před půlnocí. Rychlá toaleta a šup do spacáku. Znovu usínáme. Budíček je ve čtyři hodiny, hned si připravujeme stativy a foťáky. Rozednívá se krátce po páté. Kohouta slyšíme notnou dobu kousek za roklí, ale na fotografování je to daleko. Petr mu zkouší po šesté hodině „zahrát“. Na hlas soka kohout reaguje okamžitě. Několik máchnutí letek a už přistává přímo před námi! Rozhlíží se na tokaništi a vystupuje na malý pahorek. První cvakání spouště ho nijak neodrazuje. Ještě rychle mačkáme několikrát spoušť a kohout mizí za horizontem. Kontroluji snímky, ale všechna políčka jsou černá! To je nějaká zrada! No jistě – nedopatřením jsem nastavil čas závěrky na 1/8000 s. No to je smůla!

Petr pořídil několik prvních fotografií. Kohout se po chvilce objevuje asi 80 metrů za údolíčkem, toká a zanedlouho odlétá. Čekáme ještě do devíti a pak vylézáme z krytu. Probíráme ještě plni dojmů celé ranní dění a jdeme pomalu k autu. Tak zase až večer.

STÁLE BEZ ÚSPĚCHU

V lese trávíme několik dlouhých nocí, ale výsledky nepřicházejí. Postupně měníme místa s výskytem kohoutů, které nám potvrzují výstupy z fotopastí, ale fotky stále nemáme. Vzdálenost, na kterou pozorujeme tetřevy, nám nedovoluje pořídit technicky kvalitní snímky. Po pěti nocích strávených v okolí velké louky balíme a na doporučení našeho průvodce přejíždíme asi o deset kilometrů víc na jih. Začíná nás tlačit čas a přicházející frustrace z neúspěchu.

Na nové lokalitě obsazujeme jednu ze žulových ploten, kde byli pár dní předtím pozorováni dokonce dva kohouti. Scénář se tak trochu opakuje. Postupně se s každým dalším ránem stěhujeme za kohouty, ale stále bez výsledku. Probíhá intenzivní tok, avšak příležitost pořídit dobré fotky stále nepřišla, byť jsme byli i svědky souboje, kdy jeden kohout natlačil druhého až na bok mého stanu. A zase další stěhování a denní kolotoč – ranní obhlídka tokaniště a okolí, návrat na základnu, příprava stravy, dospání deficitu, hygiena a cesta znovu na tokaniště. Fotografování je fakt dřina!

Před námi je devátý večer a vzájemně se ujišťujeme, že ráno konečně něco nafotíme. Večerní zábrk zaspávám a budím se krátce před čtvrtou. Je třeba honem vše připravit na focení. Pak už jen čekáme. Ve tmě sly-

ším kohouta asi 50 metrů od nás. To je slibné! Jaké je ale moje rozčarování, když se kohout po rozednění producíruje v obležení slepic na vzdálenost asi 70 metrů za březovými vývraty. Peklo! To už snad není možné! Pořizuji několik expozic jako dokument. Petr má výhled zakrytý břízami, takže ptáky nemůže ani pozorovat. Tokají celé dopoledne. Čekáme, až ptáci odletí na svá denní stávaníště, a znovu vše přesouváme.

POSLEDNÍ NOC

Ted už je to vabank. Poslední noc. Rozhodují se vyměnit nový prostorný kryt za malou starou čínskou „bublinu“. Pronásleduje mě totiž pocit, že velký kryt slouží spíš jako plašič tetřevů. Pohodlí tak měním za spánek na karimatce. Ale co by člověk neudělal pro úspěch! Jednu noc to vydržím.

Po denním kolečku opět okolo sedmé hodiny večer zalézáme do krytu. Zábrk jsem už tradičně zaspal. Budík mám nařízený na 3:50. Probouzím se ještě dříve a již slyším tokat kohouta asi 50 metrů od krytu. Petr mi sděluje, že jsem chrápal jako rota dřevorubců a jistě jsem zradil všechny tetřevy v Norsku. Ptákům to ale evidentně nevadilo. Koukám z krytu, ale v úplné tmě zatím není nic vidět. Za chvilku se začíná pomalíčku rozednívat, a to už registruji na tokaništi pohyb. Ještě chvilku a rozeznávám

slepičky, a dokonce i kohouta. To vypadá nadějně! Jen je neznat. Intenzita světla je stále slabá, a tak zatím pořizujeme jen krátká videa. Blíží se půl šesté a já se pokouším o první snímky. Chce to ještě více světla, fotky jsou rozmazané. Po chvíli už ale oba fotíme. Ze začátku velice opatrně, pak se osmělujeme a začínáme měnit objektivy a zkoušet vše možné. Hotové fotografické orgie! Okolo sedmé hodiny celou scénu zalévá ranní slunce. Úplně jako v pohádce. Pozadí je jako ze zlata. Tak to je opravdu „bomba“! Blíží se dvanáctá a my musíme myslet na odchod, protože v 17 hodin nám odjíždí trajekt. Krátce po poledni, ač neradi, vylézáme z krytů. Je konec. Balíme, uklízíme po sobě nocoviště

a odcházíme k autu. Cestou dolů míjíme starý srub u jezírka a past lovců kožešin.

V kempu si musíme rychle zabalit a vydat se na cestu domů. Vše je nanošeno do auta, následuje spěšný úklid, rozloučení s Andym a správcem chatek. Vyjíždíme. Čeká nás asi 100 km k trajektu, plavba přes moře a pak 1100 km přes Dánsko a Německo do Čech.

Na závěr zbývá poděkovat našemu kamarádovi Andymu za jeho pomoc a doprovod. Bez jeho přičinění by nebyla naše expedice úspěšná. A děkujeme samozřejmě také tobě, norská divočino, za nevšední zážitky. Sbohem a snad někdy příště na viděnou!

Autor: Richard Stehlík, Semily
Foto autor a Petr Šimon

Bažantí zvěř a šípky

Růže šípková je nenáročná a vytrvalá rostlina, rostoucí i na velmi suchých a kamenitých místech. V naší přírodě je naprosto běžnou součástí keřového patra remízků, okrajů lesních porostů, větrolamů i břehů vodních ploch. V myslivecké praxi si to nejčastěji uvědomíme, když při procházení těchto porostů utrpíme škrábanc nebo se nám z nich vrátí pes se zapáchnutým suchým trnem někde na hlavě. O vlastnostech šípkových plodů a jejich obsahu důležitých látek včetně vitamínu C určitě nikdo nepochybuje. Mnohým také v myslu naskočí okřídlené slovní spojení „Jedině se šípkovou!“.

Z pohledu výživy volně žijících živočichů můžeme při konzumaci zralých šípků v zimním období nejčastěji pozorovat zpěvné ptactvo a posléze si prohlédnout částečně oklované plody. Všichni všímaví návštěvníci přírody také dobře znají typický červeně zbarvený trus s příměsí šípkových jader, který na svých spádech zanechávají kuny.

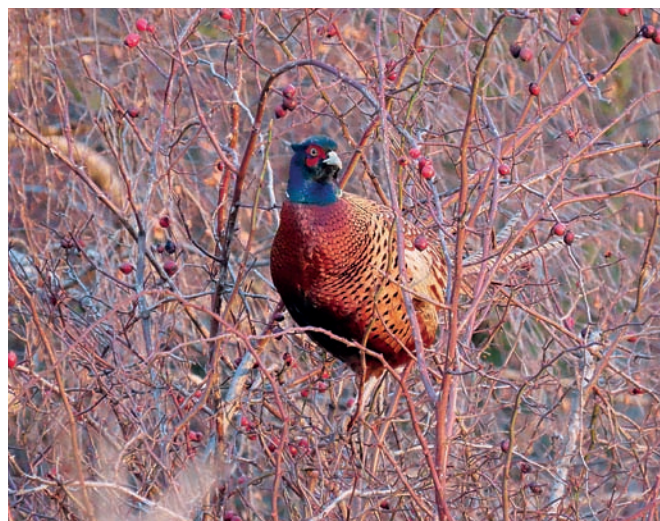
O významu šípkových plodů pro drobnou zvěř přímé důkazy často chybějí. Snad je jen možné postřehnout, že nejdříve zmizí zralé plody nízko nad zemí. Bylo tedy pro mě zajímavé pozorovat a fotograficky zdokumentovat bažantího kohouta, který ráno při východu slunce blízko mého krytého posedu zjevně zcela cíleně přišel

k velkému šípkovému keři, nalétl do husté spleti trnitých větví, v nichž se sice obtížně, ale přesto zdatně pohyboval, a během přibližně dvaceti minut spolykal více než třicet plodů. Pohyby hlavou při polykání celých plodů byly velmi rychlé, takže většina fotografií z těchto okamžiků byla rozmazaná. Po nasycení se kohout ve

větvích odrazil a pomalým klouzavým letem přetáhl do nedalekého rákosí.

Toto pozorování mi poskytlo nezpochybnitelný důkaz o významu šípkových keřů pro výživu ve volnosti žijící bažantí zvěře.

Text a foto Ing. Pavel Černý,
Myslivecké sdružení Sluhy, z. s.

Lesy ČR vyhlašují program „Vracíme sovy lesu“

Sylva Černušková

Lesy České republiky, s. p., chtějí přirozeným způsobem dlouhodobě regulovat gradace hraboše bez použití jedů a ochránit sazenice lesních dřevin, které hlodavci likvidují stejně jako úrodu zemědělců. V březnu letošního roku proto podnik vyhlásil celorepublikový program „Vracíme sovy lesu“.

Primárním cílem programu je ochrana budoucích rozsáhlých ploch mladých lesních porostů, ale také zemědělské půdy před hlodavci. Lesy se prolínají s poli a s krajinou je nutné pracovat jako s celkem. Přemnožení hraboši neškodí pouze zemědělcům, ale i lesníkům. Některé druhy hlodavců ničí ve velkém vysazené stromky, jiné brzdí přirozenou obnovu požíráním semen roznesených z mateřských dřevin.

SOVY A DRAVCI DOKÁŽOU ÚČINNĚ SNÍŽIT POPULACI HRABOŠŮ AŽ NA POLOVINU! V LESE I NA POLÍCH

Lesy ČR se novým programem prozatím soustřeďují na kůrovcem nejpostiženější Vysočinu, ale postupně ho rozšíří i do dalších krajů. V lesích budou rozmístěny tisíce hnízdních budek, které umožní posílit populace sov, ale i některých dravců. Vhodná místa pro instalaci budek budou vybírána společně s odborníky z ochrany přírody. Budky podnik vyrobí vlastními silami a postupně počítá i se zapojením veřejnosti do programu prostřednictvím Klubu nového lesa (www.klubnoveholesa.cz).

NOVÝ DOMOV PRO NOČNÍ PREDÁTORY

Vinou kůrovcové kalamity a vznikem rozsáhlých holin se prudce snížil počet míst, kde mohou sovy přirozeně zahnížit. Druhy, jako jsou puštík obecný, sýc rousný či kalous ušatý, si totiž hnízda nestavějí a k hnízdění využívají dutiny ve stromech. Stromy však na kalamitních plochách logicky chybějí. Proto je třeba sovám pomoci.

NABÍDKA HNÍZDNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ – JEDEN Z HLAVNÍCH FAKTORŮ PRO ZVÝŠENÍ POČTU SOV

Ne náhodou program „Vracíme sovy lesu“ ([#vracimesovylesu](https://www.facebook.com/vracimesovylesu)) startuje na Vysočině, významně postižené kůrovcovou kalamitou, kde mají lesníci letos v plánu vysadit bezmála deset milionů sazenic lesních dřevin a další vyrostou z nalétnutých semen.

Základem programu je systematická instalace budek, v nichž sovy vyvedou potomstvo, a v terénu ponechávání vybraných stojících kmenů, ve kterých budou moci zahnížit přirozeně. Program počítá s:

- rozmísťováním hnízdních budek vyráběných Semenářským závodem Lesů ČR v Týništi nad Orlicí;

■ ochranou doupných stromů, jejich vyhledáváním a evidencí. V dutinách vznikajících v těchto stromech odpadáváním větví a následným hnilobným procesem, ale také vytesáváním ptáky, jako jsou datel či strakapoud, hnízdí ptáci (včetně sov), kteří nejsou sami schopni dutiny vytvořit. Tyto stromy se označují modrým trojúhelníkem na kmeni ve výšce přibližně 130 cm od země;

■ ponecháváním v terénu vhodných zlomených kmenů, které by mohly sovy využít k hnízdění;

■ ponecháváním tří až pět metrů vysokých torz kmenů na mýtinách. Tato torza slouží k umísťování budek a zároveň umožňují sovám rozhled při lovu.

Při instalaci budek je potřeba respektovat nároky jednotlivých druhů sov, znalost existujících hnízdních možností a mít přehled o hnízdních párech i nehnízdících jedincích v konkrétní oblasti.

OCHRANA SOV PŘED PREDÁTORY

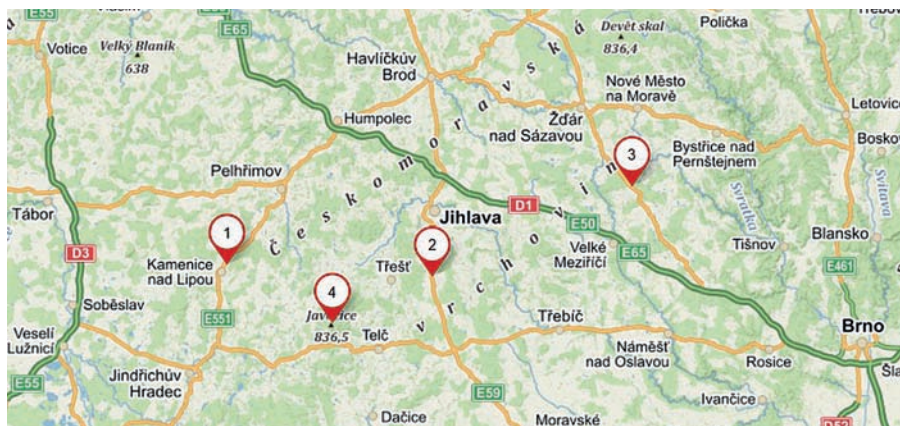
I sovy mají své predátory, před nimiž je třeba budky ochránit. Jde především o kuny. Pokud chceme hnízdním sovám pomoci a nepřipravit pro ně a jejich mláďata past v podobě nevhodné budky, musí být budka zabezpečena proti případným vetřelcům. Jde zejména o zajištění:

- dostatečné hloubky a velikosti hnízdní budky a adekvátního vletového otvoru;
- příhodného způsobu umístění budky v terénu (nevhodné je instalovat budky na přístupných místech, příliš nízko nebo v blízkosti větví);
- následné kontroly budek a pravidelného čištění;
- monitoringu ostatních dutinových živočichů.

MODELOVÉ OBLASTI NA VYSOČINĚ

Na kůrovcem poškozené Vysočině byly pro program „Vracíme sovy lesu“ vybrány tři pracovní oblasti (Kamenicko, Stonařovsko a Křižanovsko) a jedna oblast jako kontrolní území (Javořice) – viz mapu. Je třeba uvědomit si, že gradace hloďavců nepřichází na celém území synchronně. Výsledky terénního průzkumu ukázaly, že oblast Javořice zatím postačí jako kontrolní území, neboť nabídka hnízdních možností pro sovy je tam v současnosti dostatečná.

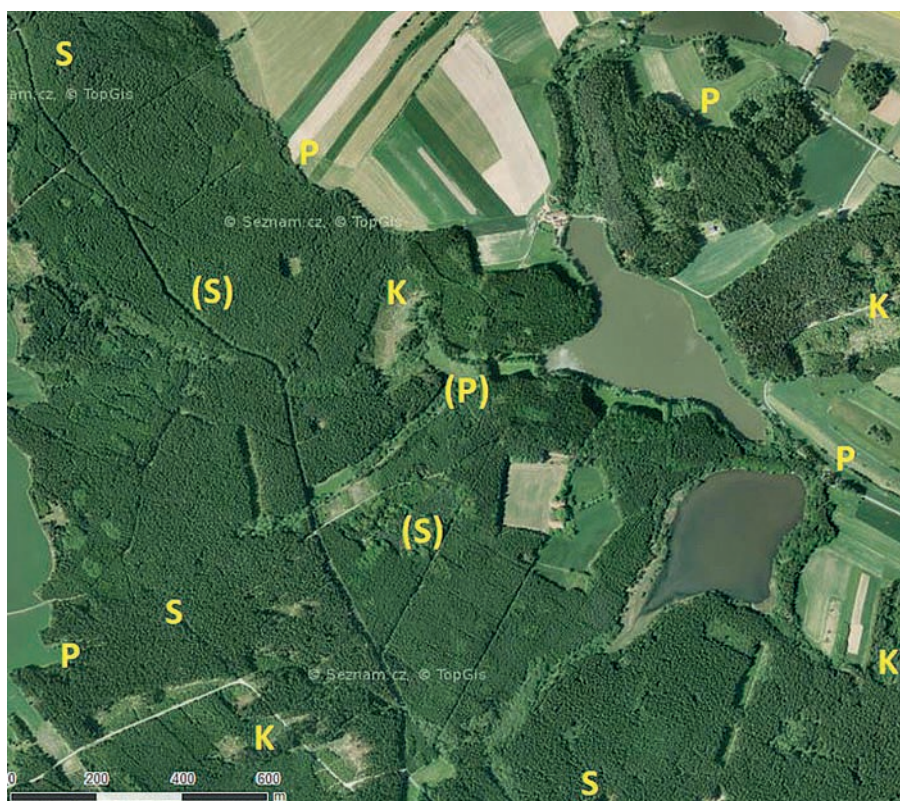
Na připojeném obrázku je zachycena modelová situace rozmístění hnízdních budek pro sovy a dravce na Křižanovsku. Symbo-

Mapa: Vybrané pracovní oblasti na Vysočině

1 – Kamenicko, 2 – Stonařovsko, 3 – Křižanovsko, 4 – Javořice (kontrolní území)

Obr.: Příklad rozmístění budek na Křižanovsku – oblast 2x2 km

ly P a S v závorkách značí existující přirozené dutiny puštíka obecného a sýce rousného.

Instalované budky:

S – pro sýce rousného v počtu dva kusy na jeden km² (v pracovních oblastech je již umístěno 160 kusů),

K – pro kalouse ušatého v počtu jeden kus na jeden až dva km²,

P – pro poštolku obecnou v počtu jeden kus na jeden až dva km².

Vloni byly v oblasti Křižanovska rozmístěny budky pro puštíka obecného v počtu jeden kus na dva až tři km², popřípadě další budky.

Od června 2020 bude probíhat druhá etapa vyvěšování přibližně 1500 budek.

Tím dojde k pokrytí všech velkých lesních komplexů na území v působnosti krajského ředitelství Lesů ČR Jihlava. V letošním roce tak budky budou budky již na celém území tohoto krajského ředitelství.

VÝHLED DO PŘÍŠTÍCH LET

Program „Vracíme sovy lesu“ je dlouhodobým celostátním projektem. V následujících letech budou Lesy ČR zajišťovat péči o instalované budky, pracovní území se bude postupně rozšiřovat a budou vznikat další oblasti po celé republice.

Autorka:

Mgr. Sylva Černušková, Lesy ČR, s. p.

Foto archiv Lesů ČR

Mít myslivost pod kůží i na ní

David Vaca

S jarem přichází čas odložit teplé oblečení a ze skříní vytáhnout košile a trička s krátkým rukávem a samozřejmě i různé varianty kalhot s krátkými nohavicemi. Prostě přebarvit, „vyletnit“ se. Na odhalených částech těl návštěvníků mysliveckých akcí, které v tomto období startují (snad to již bude povoleno), pak budete mít možnost pozorovat, která i do myslivosti stále více proniká jeden z fenoménů posledních let – tetování. A protože jsme myslivci, samozřejmě s využitím motivů nám blízkých.

Vyrostl jsem v době, kdy tetování ve většině případů napovídalo o jeho nositeli, že strávil čas v nějakém nápravném zařízení, odkud si domů odnesl na památku nevalně vyhlížející namodralý obrázek (nebo více obrázků) kdesi na svém těle. Moje babička, když viděla potetovaného člověka, div že se nepokřižovala a nabádala mě, abych se s takovými lidmi nekamarádčil. Troufnu si tvrdit, že v podobném duchu byla vychovávána většina mých vrstevníků, o našich rodičích ani nemluvě. To je však hluboká minulost! Dnes je tetování považováno za zcela běžnou věc a tetovací salony a tatéry najdete v každém větším městě, ale i v některých malých městečkách. Podle průzkumu agentury Behavior (červenec 2019, 3500 dotázaných), jehož

část zveřejnily novinky.cz, se zdobení těla tetováním u nás líbí více než polovině populace a pryč jsou časy, kdy tetování znamenalo společenské stigma a překážku v kariéře. Češi už se k trvalému zdobení těla stavějí jinak, uvedli autoři výzkumu. Dvě pětiny lidí v průzkumu sdělily, že o tetování uvažují.

TETOVÁNÍ MYSLIVCI

Přiznám se, že představa myslivce potetovaného motivy zvěře, loveckých psů, dravců a podobně by mi odhadem tak před deseti lety připadala zcela absurdní. Vlastně jsem o tom vůbec neuvažoval. Asi to bylo zčásti dáno mým výše zmíněným vztahem k tetování formovaným v mládí, zčásti vnímáním myslivosti coby výrazně

konzervativní činnosti, jež některé novoty přijímá neochotně. Jak jsem se tehdy mýlil!

Velice přesně si vzpomínám na okamžik, který můj pohled změnil. Může to být přibližně oněch deset let, co jsem vyrazil na reportáž na salcburský myslivecký veletrh Die Hohe Jagd & Fischerei. Při procházení výstavištěm jsem se v jednu chvíli ocitl na schodišti, po kterém jsem stoupal kamsi do horního patra haly. Předem mnou šel do schodů mladý myslivec, chlap jako hora, oblečený v typickém alpském stylu. Krátké kožené kalhoty s padacím mostem, bílá košile, na hlavě klobouk s nepřehlédnutelnou štětkou, na nohou pohorky a shrnuté vlněné podkolenky. A na mohutných lýtkách, které jsem díky schodišti měl v rovině svých očí, tetování! Velmi výrazné – na jednom lýtku hlava kamzíka, na druhém troubící jelen. Od té doby jsem si začal tetovaných myslivců všimnout u nás a nutno říci, že jich podle mě stále přibývá. Stačí navštívit nějakou mysliveckou akci, ideálně v letním období, kdy jsou tetováním asi nejčastěji zdobené tělní partie – paže – odhalené, a velmi rychle máte jasno o jeho narůstající oblibě, samozřejmě hlavně mezi mladšími myslivci. Motiv spolehlivě prozradí, který druh zvěře má „pokérovaný“ kolega v zeleném nejraději, jaké plemeno loveckého psa si oblíbil, že se možná věnuje sokolnictví a podobně. Několik myslivců, resp. myslivkyň, kteří tetování propadli, jsme měli možnost vyzpovídat.

*Motivy tetování Jana
Voňanského mají spojitost
s tím, co se mu dosud podařilo
v myslivosti dosáhnout.*

Prvním tetováním Jaroslava Křupalý byl jelen. Během necelého roku k němu přibýli divočák, srnec a muflon.

STAROSTA S MYSLIVECKOU KÉRKOU

S Jaroslavem Křupalou z Vrchovan na Českolipsku se známe léta. Myslivost má v krvi, přivedl ho k ní táta. Téměř třicet let se jí věnuje v honitbě se srnci, černou a mufloní zvěří. Jarda miluje jelení zvěř, byť v domovské honitbě Drchlava, kde celý život působí, ji nemají. Před dvěma lety ulovil u kamaráda v Lužických horách dobrého jelena, což pro něj znamenalo velmi silný osobní zážitek. Aby ho ještě umocnil a dal najevo svůj vztah ke královské zvěři, nechal si na spodní stranu pravého předloktí vytetovat motiv jelena. „Už jsem o tom předtím přemýšlel a říkal jsem si, že až jednou přijde čas, udělám to,“ usmívá se. „Pak do toho navíc ještě vstoupila jedna sázka, a bylo to jasné.“

Pro potřeby tohoto článku Jardu fotografoval náš dvorní fotograf Jaroslav Vogel-tanz vloni v létě. Již tehdy mi Jarda prozradil, že jelenem u něj tetování nekončí. Dnes má vedle něj na své pravé paži druhy zvěře ze své domovské honitby – divočáka, srnce a muflona. A pořád prý ještě není konec. „Jak jednou začneš, chytne tě to a chceš pokračovat.“

A jaká byla reakce okolí? „Byl jsem prvním myslivcem u nás, který si nechal takové tetování udělat. Mladší kamarádi to berou jako naprosto běžnou věc, vůbec se nepozastavují nad tím, že je někdo potetovaný. V mém případě se zajímali nanejvýš o motivy a kvalitu práce. To některým starším chlapům jsem to musel vysvětlovat, protože mě znají odmala a chtěli znát důvody, které mě k tomu vedly. Když jsem jim to popsal, vzali to.“

Jarda posledních deset let působí jako starosta obce Vrchovany a z titulu své funkce přijde do styku s mnoha lidmi. „Ze začátku někteří koukali na starostu s kerkou jelena trochu nedůvěřivě. Když přišli a zeptali se, vysvětlil jsem jim své důvody a také to pochopili.“

DRAVCI, PSI A LAŇ K TOMU

U obce Bušovice na Rokycansku žijí manželé Lenka a Karel Krátkých. Oba jsou myslivci, kynologové, sokolníci a na své

malé rodinné farmě Karlenka chovají jeleny evropské a různá hospodářská zvířata. Karel Krátký je členem a mysliveckým hospodářem místního Mysliveckého spolku Kohout, Lenka je z hlediska výkonu myslivosti „na volné noze“, ale s jejich psy chodí jako honkyně na společné lovecké akce. V současné době doma mají dvě feny českého fouska, německou krátkosrstou ohařku, německou dlouhosrstou ohařku a drsnosrstou standardní jezevčici. Své psy cvičí, využívají v myslivecké praxi a věnu-

Lenka a Karel Krátkých – jejich tetování o nich prozradí, že jsou myslivci, kynology a sokolníky.

ji se též chovu (mají dvě chovné stanice – Háje Bohemia a z Lesní stráně). Neméně intenzivně se zabývají chovem a výcvikem loveckých dravců a sov. Momentálně je v jejich péči sokol stěhovavý, raroh velký a lovecký, orel skalní a výr velký západosi-biřský.

Vztah k myslivosti a loveckým zvířatům prozrazuje na manžele Krátkých i tetování. Karel má na levém rameni vytetovanou svoji orlici skalní a Lenka šla ve zdobení těla ještě o něco dál: na pravém lýtku má hlavy svých fen – fousky a německé

Krátké zeptal, jestli plánuje v tetování pokračovat, s úsměvem odpověděla, že by byla ráda, ale začíná docházet místo...

PROFESIONÁLNÍ SOKOLNÍK

Myslivosti, sokolnictví a lovecké kynologii se věnuje i Jan Volšanský z Prahy. O myslivost měl zájem od mala. Doma ale nikdo myslivec nebyl, takže cesta k ní vedla přes souseda babičky bydlící na okraji hlavního města. V roce 2013 Jan absolvoval zkoušku z myslivosti a rok nato sokolnickou zkoušku. V současné době pracuje jako sokolník na leštišti Kbely.

Rovněž on podlehl tetování a postupně nechal zkušeného tatéra vytvořit na svém těle různé motivy zvěře. Začalo to sokolem na lýtku.

„Před čtyřmi lety jsem chodil na thajský box a všichni moji kamarádi z tělocvičny byli potetovaní. Samozřejmě ne mysliveckými motivy. Já už se v té době věnoval myslivosti a sokolnictví, tak mě napadlo nechat si vytetovat něco, co s tím souvisí. V podstatě jsem o tom už dlouho přemýšlel a diskuse s kamarády mě popohnala a začal jsem to řešit,“ vzpomíná Jan. „Na doporučení jednoho ze známých jsem zavola-

l do osvědčeného tetovacího studia a domluvil jsem si tam schůzku. V té době jsem vlastnil sokola. Po tatérovi jsem chtěl vytetovat hlavy tří dravců najednou. Ten mi to rozmluvil a dohodli jsme se, že na to půjdeme postupně.“ V současné době má na pravém lýtku sokola, jestřába a orla a levou ruku postupně pokryly motivy pointra v kombinaci s bohyní lovu Dianou, výra, jelena a vlka. „Tyhle motivy představují vše, co má souvislost se mnou a s tím, čeho se mi podařilo

dosáhnout. Absolvoval jsem myslivecký kurz a vykonal zkoušku. Mám sokolnickou zkoušku. Pořídil jsem si fenu pointra, vy-cvičil ji a složil s ní zkoušky. Pracuji s dravci. Atd. atd.“ Také Jan Volšanský si nemyslí, že s tetováním skončil.

TETOVÁNÍ ZA STÁTNICE

Johana Šindelářová z Libochovic na Lito-měřicku studuje Fakultu lesnickou a dřevařskou České zemědělské univerzity v Praze. V rámci výuky vykonala zkoušku z myslivosti a v budoucnu se jí hodlá věnovat v praxi. Ona i její přítel, který pracuje u Vojenských lesů a statků, si nechali na předloktí vytetovat stejného jelena šestnáctáka – Johana na pravou ruku, přítel na levou. Mezi spolužáky na škole mají někteří tetování, ale myslivecký motiv je podle Johany spíše výjimkou. Tetování se jí líbí a za složené státnice si nadělila další kérku – motiv stromu vytetovaný na hrudi. I ona počítá s tím, že časem přibudou další obrázky.

BĚŽNÁ VĚC

Tetování myslivců je zajímavý fenomén. Podíl na jeho rozšíření má bezpochyby i to, že tetování obecně u nás v uplynulých letech prošlo velkými změnami, především se zvýšila kvalita. Informace o něm jsou dnes snadno dostupné díky internetu, který je plný snímků prací nej-různějších tatérů a studií. Velkou roli sehrávají i sociální sítě. Když jsme s Jaroslavem Vogeltanzem přemýšleli, jak se dostat k „potenciálním modelům“ pro fotografování, rozhodli jsme se využít Facebook. V různých mysliveckých a loveckých skupinách se totiž sem tam některý myslivec pochlubí novou kerkou. Výzvu s nabídkou fotografování mysliveckého tetování pro potřeby přípravy článku jsem zveřejnil jeden letní podvečer a následující hodiny jsem nedělal nic jiného, než že jsem psal odpovědi na přichozí reakce od myslivců a myslivkyň z různých míst republiky. Nechat si udělat tetování je v současné době pro mladé myslivce prostě již naprosto běžná věc. O tom, jak na myslivecké tetování pohlíží zkušený tatér, si můžete přečíst na následující dvoustraně.

Foto Jaroslav Vogeltanz
a Marcela Dušková

Johana Šindelářová a její přítel mají každý na vnitřní straně svého předloktí stejného jelena zasazeného do lesního prostředí.

kratasky, na levé paži portrét oblíbené laně Pralinky z jejich farmy a soví křídlo. „Lovečtí psi jsou moje osudová zvířata,“ říká Lenka Krátká. „Přivedli mě na střední lesnickou školu a k myslivosti.“ Co se týče tetování, inspirovala se u své sestry, též chovatelky psů, která s nápadem nechat si na svém těle zvěčnit své psy přišla jako první. Lence se to líbilo a postupně si dala vytetovat motivy, které jsou jí nejbližší. A přidal se i manžel Karel. Když jsem se Lenky

MYSLIVECKÉ MOTIVY

MOHOU BÝT PRO TATÉRA ZAJÍMAVOU VÝZVOU

Jedním z tatérů, jenž má zkušenosti s tetováním, které si u něho objednali myslivci, je Miroslav Skokanič ze Šternberka na Olomoucku. V jeho tetovací studiu S-Tattoo vznikla již řada motivů zvíře – jeleni, lišky, vlci, medvědi, ale také lovečtí psi a dravci, a dokonce vidění sv. Huberta. Tatéra, který se specializuje na tzv. realistické tetování, požádal Svět myslivosti o rozhovor na téma tetování myslivců.

Dokážete spočítat, kolik tetování pro myslivce jste zatím dělal?

Myslím si, že už jsem tetoval několik desítek myslivců, ale ne vždy po mně chtěli jednoznačně myslivecký motiv, jako bylo vidění sv. Huberta. Věnuji se realistickému stylu tetování, což je jeden z nejnovějších směrů, kdy tatér používá jako předlohy fotografie a ilustrace a snaží se o co nejdetailnější a nejrealističtější ztvárnění. V tomto stylu jsou hodně populární kromě portrétů příroda a zvířata – často třeba sovy, vlci a jiné šelmy – a hodně zákazníků si nechává vytetovat domácího mazlíčka – psa nebo kočku.

Jsou mezi tatéry specialisté na určité motivy, nebo to v tetovacích salonech funguje tak, že zákazník přijde s nějakým svým nápadem nebo přinese nějaký obrázek a tatér mu vytetuje, co a kam si bude přát?

Každý tatér má svůj rukopis nebo směr tvorby. Tetovacích stylů je hodně, například realista, oldschool, newschool, abstract, trashpolka... Každé studio se věnuje svému stylu, ale samozřejmě existují i studia, která nemají specifický směr a tetují úplně vše, co klienti požadují.

Bavil jste se někdy s kolegy tatéry na téma tetování mysliveckých motivů?

Mysliveckou tematiku jsem zatím s nikým z kolegů neprobíral. Jde o hodně specifické téma pro poměrně úzkou skupinu lidí. Osobně se mi líbí, když za mnou někdo přijde s nápadem či myšlenkou, které věří, a chce si nechat vytetovat motiv vystihující to, co má rád a pro co žije. To je i případ myslivosti. A mně coby tatérovi se nabízí spousta možností, jak udělat originální návrh.

Když vám zákazník přinese nějaký motiv, který se vám zdá esteticky nebo z jiných důvodů „slabší“, máte snahu diskutovat s ním o tom a třeba mu doporučit něco jiného?

Dělám jen ta tetování, která mě baví dělat a při nichž mi klient nechá volnou ruku. Proto musím hodně lidí odmítnout, když trvají na motivu, který se mi nelíbí nebo je to mimo můj styl. Rád bych se věnoval pouze realistickým pracím, ale hodně lidí zatím bohužel ani neví, co to realista je. Když se s nimi bavím a zjistím to, ukážu jim několik obrázků a návrhů, jak by mohlo tetování vypadat, a pak probíráme všechny možnosti a varianty. Pokud mi někdo zavolá nebo napíše a chce po mně úplnou hloupost, okamžitě to odmítám.

Co se týče mysliveckých motivů, jaký byl zatím poměr mužů a žen, kteří se na vás obrátili?

Těžká otázka. (smích) Vlastně nevím, co všechno počítat jako jednoznačně myslivecký motiv. Kdybych měl ale sečíst všechna lesní zvířata a zvěř, vlky, sovy, dravce, lišky a jeleny, které jsem dělal, bylo by to tak půl na půl. Ale když někdo přišel a řekl, že je myslivec, většinou šlo o muže.

S jakými motivy myslivci nejčastěji přicházejí? A vysvětlují vám, proč si vybrali konkrétní motiv?

Myslivci chtějí nejčastěji vytetovat samozřejmě něco, co souvisí se zvířeti, přírodou nebo loveckými psy. Co se týče zvíře, jde zpravidla o druh, k němuž mají osobní vztah. Jednou jsem tetoval slečnu, která chtěla na rameno hlavu jelena. Když jsem se ptal, proč zrovna jelena, řekla mi, že je myslivkyně. Zrovna u ní mě to překvapilo. Myslím si, že taková kombinace není příliš častá.

Zaskočilo vás v souvislosti s tetováním mysliveckého motivu přání některého z vašich zákazníků?

Asi ne... (smích)

Na která místa na těle jste myslivecké motivy nejčastěji tetoval? Liší se to nějak od „nemysliveckých“ zákazníků?

Níjak zvlášť se to neliší od ostatních klientů. Myslivci si většinou nechávají potetovat rameno nebo vnitřní stranu předloktí, což jsou asi nejoblíbenější plochy na

tetování. Dalšími oblíbenými místy jsou lopatka nebo lýtko.

Jaký byl věk myslivců, kteří si u vás tetování objednali? Byli to hlavně mladí lidé, nebo zájem projevil i nějaký starší myslivec?

Jak jsem již řekl, většinou to byli muži, a to ve věku 35 až 50 let. Nejmladší byla již zmíněná slečna, které bylo kolem dvaceti.

Jak dlouho v průměru trvá realizace jedné zakázky a jak je to finančně náročné?

Práce na jednom tetování mi zabere pět až deset hodin. Proto si беру jen jednoho klienta denně, abych měl čas jak na konzultaci, tak na práci. Co se týče cen, rozmezí je hodně široké. Vždy záleží na motivu a na celkové obtížnosti tetování. Konkrétní ceník nemám.

Co když se někomu tetování přestane po letech líbit? Jak je složité předělat ho nebo odstranit?

Tetování se dnes dá odstraňovat laserem, což je hodně finančně náročné a ne vždy stoprocentní. Další možností je předělat staré tetování na nové. Sám jsem dělal hodně „předělávek“, ale jen když jsem měl možnost předělávat hodně staré a vybledlé tetování. V současnosti používané barvy a kvalita tetování šly hodně dopředu a odstranění nebo předělání moderních tetování není tak jednoduché. Lidé by měli o tetování více přemýšlet, než se nechají

tetovat, aby pak nemuseli litovat nějakých nerozvážností.

Na svých internetových stránkách máte jako podklad jelena a les. Je to náhoda, nebo to s něčím souvisí?

Mám rád přírodu, les a zvířata. Jelena mi vymysleli grafici webových stránek a mně se ten nápad tak zalíbil, že jsem si nakonec motivem jelena s lesem dal vymalovat celé studio.

Děkuji za rozhovor.

David Vaca

Foto archiv Miroslava Skokaniče

Miroslav Skokanič – od dětství se zajímá o výtvarnou tvorbu – kreslení, malování, graffiti. Na základní umělecké škole absolvoval výtvarný obor s vyznamenáním. Studoval Střední školu polygrafickou v Olomouci. O tetování se zajímá od roku 2011. Je absolventem rekvalifikačního kurzu tetování ve studiu Tattoo Zone v Krnově. Na konci roku 2013 si otevřel ve Šternberku soukromé tetovací studio S-Tattoo. Zaměřuje se na realistické tetování, abstract, black and grey, předělávky a korekce starých tetování. Ve studiu nenabízí žádný výběr tetování z katalogů, každý návrh je originál připravený přímo podle přání klienta.

Lov ho provází celým životem

Dalibor Pačes

Dne 20. března 2020 oslavil významné životní jubileum

Ing. Zbyněk Nevýhoštěný ze Strážiště u Mnichova Hradiště na Mladoboleslavsku. Celý život se věnuje lovu, který díky své profesi navíc zprostředkovával zájemcům ze zahraničí. Vítáního a sdílného jubilanta jsme krátce před oslavou 90. narozenin navštívili a popřáli mu pevné zdraví. Z příjemného povídání o jeho pouti životem vznikl zajímavý článek.

DĚTSTVÍ, MLÁDÍ A STUDIUM

Zbyněk Nevýhoštěný se narodil 20. března 1930 v malé obci Strážiště nedaleko Mnichova Hradiště. Tam vyrůstal s o čtyři roky mladším bratrem. Otec byl vyučený

řezník a společně s matkou od roku 1926 vedli zděděný hostinec. Obecnou školu navštěvoval Zbyněk ve Strážišti, měšťanku do roku 1945 v Mnichově Hradišti. Po otci, který byl až do roku 1954 nájemcem honitby Strážiště, zdědil vášeň pro myslivost a též zájem o les. Když opustil lavice měšťanské školy, vedly jeho kroky do lesnické praxe. Nejprve sloužil do května 1946 na polesí Staré Splavy u Doks, poté až do srpna 1948 na polesí Mukařov nedaleko Mnichova Hradiště. V září 1948 nastoupil na lesnickou školu v Trutnově, studium ukončil maturitou v roce 1952. Poté až do roku 1957 studoval na Lesnické fakultě Vysoké školy zemědělské v Praze. Na studiích v Praze se seznámil s budoucí manželkou Jitkou, brali se v roce 1958.

VÁŠEŇ PRO LOV A MYSLIVOST

„Když mi byly čtyři roky, koupil mi praděda flobertku, protože brokovnice by mě tloukla do ramene,“ vzpomíná Ing. Nevýhoštěný. „Od té doby jsem občas pytláčil. Za války, to mi bylo už 12 let, se to hodilo,

nebylo co do úst. Vyčihnul jsem si čas, kdy si šel otec po obědě odpočinout, vzal jsem brokovnici a dva náboje a hybaj za vesnici do lesa až k hranici se sousedním revírem. Věděl jsem, že tam pod každým keřem leží zajíc. Stačilo šikovně vystřelit, úlovek i flintu schovat pod kabát a upalovat domů. Zadem přes zahradu do stodoly, tam zajíce pověsit, stáhnout a vyvrhnout, to jsem měl

Malý Zbyněk (vlevo) s pradědečkem Františkem a bratrem Milanem (1935).

Ing. Nevyhoštěný (zcela vpravo) s kamarády na lovu tetřivků v Nové Peci u Lípna (duben 1972).

raz dva. Mamince jsem pak jen nahlásil, že je něco k jídlu. Zajíc byl nejčastěji na smetaně s knedlíkem.“

Lovecký lístek získal již v 15 letech. Přiděloval ho národní výbor prověřeným zájemcům. Mladý lovec měl velký zájem o myslivost, vykonával lesnickou praxi, a navíc se chystal ke studiu na lesnické škole, takže v tomto ohledu měl cestu otevřenou. Když měl lovecký lístek v kapse, mohl chodit s brokovnicí již veřejně. U polesného Františka Kopeckého na polesí Mukařov měl na starosti dva výry. „Lovil jsem na výrovce, abychom pro ně měli krmení. To jsem si zastřílel,“ vzpomíná s lehkou nostalgií jubilant.

NEJDŘÍVE AGROPROJEKT A HYDROPROJEKT...

Po vysoké škole se absolvent lesního inženýrství dostal na umístěnku do podniku Agroprojekt Pardubice, který se zabýval scelováním pozemků pro jednotná zemědělská

družstva. Tam strávil dva roky, jeho první štací bylo Přeloučsko. Poté až do dubna 1964 pracoval pro Hydroprojekt Praha. Náplní jeho práce byla příprava a realizace projektů na odlesňování lokalit pro budoucí vodní nádrže Orlík, Kamýk, Dlouhé stráně a další. Přípravy byly dlouhodobé, začínalo se s nimi i deset let před plánovanou stavbou vodního díla.

„Ta práce se mi líbila hlavně proto, že do oblastí, kde jsem zrovna pracovníce pobýval, jsem mohl jezdit i na lovy. A to jak na hony na drobnou, které v té době bylo skoro všude požehnaně, tak na lov srnčí nebo jelení zvěře. Co víc jsem si mohl přát?“ poznamenává k tomuto životnímu období Ing. Nevyhoštěný.

... POTÉ NADLOUHO ČEDOK

Na jaře roku 1964 byl Ing. Nevyhoštěný povolán k náměstkovi tehdejšího Ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství. „Potřebuju chlapa do loveckého od-

dělení Čedoku,“ zněl jasný a stručný požadavek. Mladším ročníkům je třeba vysvětlit, že Čedok je zkratka pro Československou cestovní a dopravní kancelář, založenou v roce 1920. Po roce 1945 se stala národním podnikem a jednou z jejích aktivit bylo i zprostředkovávání poplatkového lovu cizincům. Zapálený myslivec výzvu přijal a 1. května 1964 nastoupil do nového zaměstnání. Dostal volnou ruku k výběru schopných, jazykově vybavených spolupracovníků z jednotlivých oddělení podniku, zavedených podle států Evropy a světa. Začínal se čtyřmi, později v plném chodu lovecké kanceláře čítal kolektiv 19 lidí. Kolegou se mu stal Jan Zápotocký z Říčana u Prahy, o tři roky starší spolužák z lesnické školy v Trutnově. „Byl to velký straník a držel oddělení po politické stránce, což v té době bylo nutné. Zato já jsem na tom byl coby nestraník bídne. Třikrát jsem byl z Čedoku z politických důvodů vyhozen, ale naštěstí se za mě pokaždé přimluvil vlivný kolegyne,“ vzpomíná na časy v lovecké kanceláři Ing. Nevyhoštěný. Sám dobře zvládal němčinu, což bylo u předválečných dětí běžné. V kurzu pořádaném Čedokem se v ní ještě zdokonalil.

PROVOZ KANCELÁŘE

V plném chodu loveckého oddělení Čedoku to fungovalo tak, že v každé zemi pro něj pracovalo několik zástupců, na které se pracovníci Čedoku obracely s nabídkou a též od nich zjišťovaly požadavky lovců. Ceníky schvalovalo Ministerstvo zemědělství. Doma pro Čedok pracovalo více než 550 loveckých průvodců, kteří nejdříve museli absolvovat odpolední nebo večerní školení a poté i závěrečnou zkoušku.

Kolektiv pracovníků loveckého oddělení Čedoku (Ing. Nevyhoštěný v bílé košili bez kravaty, 1968).

Propagační brožura Čedoku z roku 1953.

Skupiny lovců ze zahraničí přijížděly do Československa hlavně za tisícovými výřady bažantů a zajíců. Nabídky honů na drobnou od státních lesů, ale i mysliveckých sdružení (MS) se jen hrnuly. Za doby působení Ing. Nevyhoštěného registroval Čedok až 480 MS, s nimiž spolupracoval. Pro všechny představovali poplatkoví lovci ze zahraničí atraktivní zdroj příjmů. Nebylo vzácností, když v Ruzyni přistály dva speciály s lovci z Francie, na které již čekalo několik autobusů. Kvůli kvalitnímu vínu jezdili zahraniční lovci rádi na drobnou na Moravu, například do židlochovických bažantnic, ale vyhlášené byly také hony na Opočensku, Královéhradecku, Mladoboleslavsku a jinde. Z pernaté zvěře nelze opomenout tetřevy a tetřívky. Na tetřevy se jezdilo na Slovensko, na tetřívky do jižních Čech a Jizerských hor. Tetřevů se lovilo kolem 30, tetřívků až 1200.

Cílem cest zahraničních lovců ale nebyla jen drobná zvěř, zájem měli také o trofeovou spárkatou. V nabídce Čedoku bylo až 2500 jelenů, 4000 srnců, 300 daňků a stejný počet muflonů, lovili se i sikové a kamzíci. Velmi atraktivní byl lov medvěda na Slovensku.

NAKONEC PRAGOLOV

Ing. Nevyhoštěný působil v Čedoku téměř 30 let až do roku 1991, kdy z firmy odešel a stal se spoluvlastníkem nově založené soukromé společnosti Pragolov, která se rovněž věnovala zprostředkovávání lovů v České republice zahraničním lovcům. S otevřením hranic po sametové revoluci se však ve velkém rozběhly individuální pozvánky pro zahraniční lovce přímo z honiteb, tedy bez využití služeb zprostředkovatele, takže objem zakázek Pragolovu postupně klesal. Ing. Nevyhoštěný ve společnosti pracoval do roku 1994, poté odešel do penze.

SÁM LOVCEM

Ing. Nevyhoštěný je členem Mysliveckého spolku (dříve sdružení) Jivina, v jehož ho-

nitbě vykonává myslivost celý život. Sdružení vzniklo v roce 1954 sloučením honiteb Strážistů a Jivina. Smíšená honitba o celkové výměře necelých 2000 ha se rozkládá v nadmořské výšce okolo 350 m. Dříve se v ní běžně lovili zajáci, bažanti a koroptve, dnes se drobná vyskytuje jen sporadicky. Naproti tomu jsou v současné době v honitbě dobré stavy srnců, černé, jelení, daňčí a mufloní zvěře. Honitba svým západním okrajem sousedí s režijní honitbou Ralsko Vojenských lesů a statků, s. p., divize Mimoň, což vysvětluje pestrou skladbu spárkaté zvěře. Do vybudování obory Židlov (rok 2000) VLS Mimoň se v zimě u silážních jam v honitbě Jivina objevovaly tlupy jelení zvěře čítající 80 a více kusů.

Ing. Nevyhoštěný se netají tím, že díky své profesi v Čedoku měl otevřené dveře k lovu v mnoha honitbách v tehdejší Československu: „Užil jsem si lovu bažantů, zajíců, koroptví i spárkaté. Baval mě lov broky i kulí. Těžko bych spočítal patrony, které jsem za život vystřelil.“ Lovil výhradně v honitbách v Československu, z nichž má od každého druhu spárkaté zvěře několik trofejí. V kuchyni jeho bytu na první pohled upoutá parožní nerovného čtrnáctáráka s dlouhými tmavými lodyhami, dobrým perlením a svítícími hroty výsad. Trofeji odhadem dvanáctiletého jelena, kterého ulovil v 80. letech v Hanušovicích, bylo naměřeno 206 bodů CIC.

Oblíbenou zvěří Ing. Nevyhoštěného je srnčí. Však se jí také patřičně „věnoval“, srnců za celý život ulovil přibližně 760. Rád vzpomíná na lov raritního srnce doma v honitbě Strážistů. Bylo to v roce 1965. Poprvé ho viděl na jedné květnové vycházce do honitby, ale situace mu nedovolila vystřelit. K ránu se dostal až v době srnčí říje. Starý srnec s pokroucenými parůžky měl po vyvržení úctyhodných 22 kg.

Raritní srnec ulovený Ing. Nevyhoštěným v honitbě MS Jivina (1965).

Nástup před bonem na kachny v Mobelnici nad Jizerou (2007).

PŘÁNÍ NA KONEC

Ing. Zbyněk Nevyhoštěný vychoval společně s manželkou Jitkou syny Pavla a Jiřího. Starší Pavel sice má lovecký lístek a zbrojní průkaz, ale pracovní vytížení mu dovolí věnovat se myslivosti jen příležitostně.

Ing. Nevyhoštěný se udržuje v dobré fyzické kondici a psychické pohodě, ale s ohledem na věk se lovu pochopitelně nevěnuje tak jako dříve. V „plné síle“ závodně střílel brokovnicí a malorážkou, což dokládají četné poháry za vítězství v soutěžích. Ještě dnes si rád vystřelí na loveckém kole při přeboru, který pořádá jeho domovský myslivecký spolek.

Jubilant projevil přání, že by rád k letošním narozeninám ulovil dobrého srnce. Kolegové z MS Jivina mu jistě vyjdou vstříc. Nezbyvá než popřát, aby to vyšlo.

Foto archiv Zbyňka Nevyhoštěného a redakce

Národní třída 37
110 00 Praha 1
tel. 2359939, 2355029
fax 2355108

PRAGO LOV
Společnost pro loveckou turistiku a rybolov

Jsmě tu pro Vás!

Pro stávající i nové uživatele honiteb, nové nájemce, nové lesní i akciové společnosti

Již dnes musíte plánovat tržby z honitby - nájem a škody způsobené zvěří na zemědělských a lesních kulturách budou vysoké. Snížíme Vám výdaje z Vaší kapsy - zprostředkujeme lov na Vámi nabízenou zvěř - srnce, jeleny, muflony, daňky, černou, drobnou a ostatní zvěř zákonem povolenou. Cenové podmínky domluvíme do konce dubna 93.

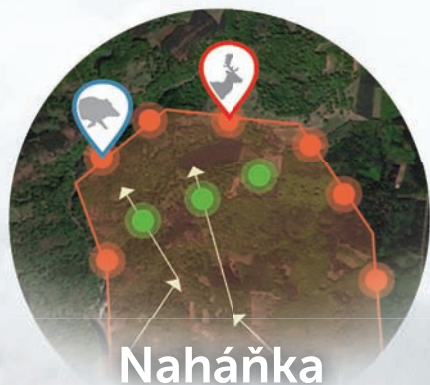
Očekáváme Vaše nabídky!

Inzerát firmy Pragolov
z časopisu Myslivost z roku
1993 a reklamní odznaky.

Sellier & Bellot

Organizace naháňek nebyla nikdy snazší.

Naháňka

Organizace leče je díky Hunting app hračka. Na mapě vidíte střelce i honce v reálném čase. Jakmile se někdo setká se zvěří, ihned dostanete notifikaci.

Individuální lov

Prozkoumejte území mysliveckého sdružení. Na mapě naleznete všechny posedy, které si můžete zarezervovat.

Otestujte naši novou aplikaci a získejte odměnu!

Bližší informace najdete na www.sellier-bellot.cz

ZÍSKEJTE
NÁBOJE ZA
5 000 Kč

Výchova a výcvik ohaře (IV.)

Příprava mladého ohaře na Field Trials

Jana Votrubová

Field Trials (FT) jsou polní soutěže ohařů, které zdánlivě nesouvisejí s lovem, ale opak je pravdou. Psi, kteří se účastní FT, musejí mít vysoce vyvinutý smysl pro lov a nezbytná je vrozená lovecká chytrost. Specifikem těchto soutěží je velká a zejména konstantní rychlost hledání, při němž je pes schopen díky excelentnímu nosu navěřit pach zvěře na značnou vzdálenost. Pevné vystavení, plynulé postoupení a absolutní klid po vzletnutí zvěře a výstřelu jsou zárukou výborného hodnocení ohaře. To jsou základní požadavky na dovednosti psa při soutěžích FT, s drobnými nuancemi podle typu soutěže.

KATEGORIE FT

Existuje několik kategorií Field Trials – podle náročnosti se dělí na Derby (pro mladé ohaře), Field Trial (pro dospělé ohaře) a Grande Quête (daleké hledání). Typ soutěže určuje i období konání – jsou jarní, letní a podzimní FT. Z rozhodnutí pořadatele mohou být vyhlášeny i varianty „solo“ pro jednotlivé psy nebo „couple“ pro dvojice. O tom, že spolu nesoutěží dohromady kontinentální a britští ohaři, jsme psali již v minulém dílu. Je to dáno zejména specifickým stylem hledání – od kontinentálních plemen se neočekává taková vzdálenost pokrytí terénu, jaká se požaduje po britských plemenech. V zahraničí, kde jsou soutěže FT jedinou zkouškou z výkonu ohařů, se můžeme setkat i s dalšími

typy FT v závislosti na tom, na jaké pernaté zvěři se uznávají body. My se budeme věnovat soutěžím pořádaným na území České republiky.

PŘÍSNÁ PRAVIDLA

Každá z výše uvedených kategorií, typů a variant FT má přesná pravidla a ne každý ohař má vlohy k tomu, splnit všechna kritéria, aby získal vysoký počet bodů. Zvláštností těchto soutěží je, že se běžně stává, že na konci dne jsou vyhodnoceni pouze dva až tři psi z celého startovního pole, nebo dokonce ani jediný, protože buď neměli štěstí přijít „do zvěře“, nebo něco sami pokazili. Podle přísných pravidel totiž každá chyba okamžitě vyloučí psa ze soutěže. Pro vůdce může být do jisté míry de-

motivující, když se svým psem odjíždějí z pole s nulou. Jakmile se však dostaví první úspěch, dobré hodnocení psa, nebo dokonce udělení čekatelství národního či mezinárodního šampionátu práce (CACT, CACIT), váží si onoho zápisu v průkazu původu psa o to více. Psi nejsou hodnoceni po jednotlivých disciplínách, jak jsme zvyklí na běžných zkouškách podle zkušebních řádů Českomoravské myslivecké jednoty. Rozhodčí po ukončení celého „běhu“, který je omezen časem 15–20 minut, komplexně zhodnotí počínání každého psa jedinou známku: výborně, velmi dobře nebo dobře. Velmi často se však uděluje i hodnocení neklasifikován nebo vyloučen. Slovní hodnocení každého soutěžícího ohaře, v němž se vyzdvihují kladné body a vysvětlují vy-

Vypuštění psa k hledání musí být razantní.

Při párovém hledání se každý obař cvalem vydá určeným směrem.

lučující chyby, vepíše rozhodčí do tabulek a jsou k dispozici pro všechny vůdce, aby se propříště ponaučili a mohli se zlepšovat.

DERBY – SOUTĚŽE PRO MLADÉ OHAŘE

V předešlém dílu našeho výcvikového seriálu jsme již uvedli, že Derby jsou soutěže s mírnějšími pravidly, na které lze přihlásit mladého psa (až do věku 36 měsíců). V Německu existuje ještě mírnější kategorie Derby pro úplně „syrové“ psy, a to proto, aby měli kde sbírat zkušenosti, než nastoupí do soutěží pro dospělé. Na Derby se neuděluje čekatelství CACT nebo CACIT a rozhodčí mladým psům promíjejí zejména výcvikové chyby. Proto bych ráda připomněla, že Derby vidím jako adekvátní odrazový můstek ve výkonnostní kariéře ohaře.

FT není bezhlavým běháním ohaře po poli. Pes musí prokázat, že má enormní touhu najít zvěř, dovede lovecky inteligentně a samostatně pracovat v terénu, umí přizpůsobit hledání měnícímu se proudění větru a zejména že je mu vlastní mechanika pohybu daného plemene s typickou manýrou vystavení. Jelikož lze říci, že jde svým způsobem o umění (asi jako při

tanci či krasobruslení), musejí tyto soutěže posuzovat rozhodčí s nadstandardními zkušenostmi, aby dokázali objektivně posoudit nejen psa, ale i konkrétní situaci. Oko na správnou mechaniku pohybu se totiž nedá vycvičit čtením z knih, ale pouze mnohaletou praxí a sledováním práce stovek ohařů. Vzdálenost hledání od vůdce je do určité míry dána plemenem. Obecně lze říci, že „trialový“ ohař by měl využít celé přidělené pole a otáčet se při změně krytiny. To znamená, že „mantinelem“ pro provedení otočky by měla být cesta, strouha, les atp. Běžná vzdálenost hledání je tedy 300 až 400 metrů na každou stranu, u soutěží Grande Quête ještě více. Domnívám se, že při současných stavech drobné zvěře v České republice je podobný rádius žádoucí, pokud chceme něco najít a ulovit. Pobíháním tzv. „pod flintou“ nemá ohař v naší dnešní krajině velké šance na úspěch. I na velkou vzdálenost však musí pes být maximálně ovladatelný a pod vlivem svého vůdce. Na povely píšťalkou musí reagovat okamžitě a nesmí si lovit pro sebe. Toho dosáhneme důslednou přípravou poslušnosti v raném věku psa.

DISCIPLÍNY

Disciplíny, které jsme popsali při přípravě ohaře na zkoušky vloh, jsou při přípravě psa na FT stejné, ale je třeba přistupovat k nim s trojnásobnou pečlivostí. Již vypuštění psa ke hledání musí být razantní. Rozhodčí totiž určí, na kterou stranu pes poběží, a ten se tam musí cvalem vydat. Od začátku až do konce musí pracovat v konstantním tempu a nesmí polevovat ani v náročné krytině nebo za teplého počasí. Za žádných okolností nemůže přerušovat běh očicháváním stop po zemi, neměl by se dlouze „venčit“ a už vůbec ne požírat trávu, což je projev nervózního jedince, který nezvládá zkouškový stres. Všechny tyto projevy chování mohou psa vyloučit ze soutěže již před dokončením časového limitu. Během vymezených 20 minut pes musí maximálně využít přidělený terén, aby našel zvěř, a to dokonalým systémem vyváženého hledání na obě strany od svého vůdce, s otočkami zásadně proti větru. Současně musí perfektně spolupracovat s vůdcem, který se mu snaží v jeho počínání pomoci.

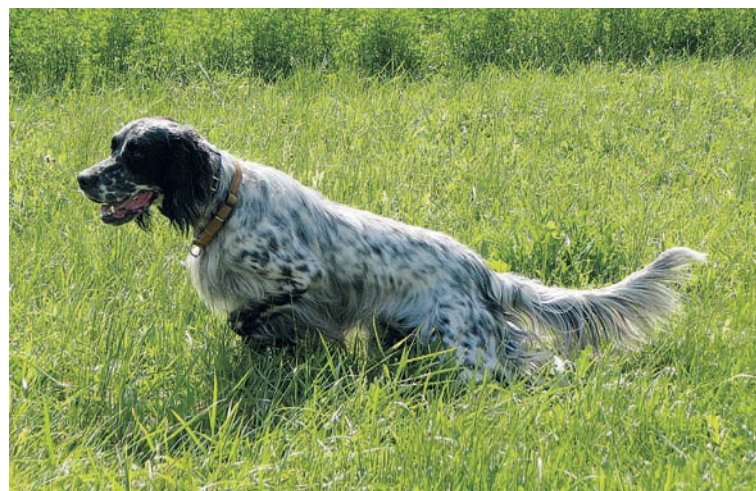
Při soutěži se vůdce psa chová co nejtišeji, bez zbytečných hlasitých povelů a časového pískání. Pokud jde o párové hledání, drží se s druhým vůdcem na vzdálenost asi pět metrů od rozhodčích, které mají za zády. Zvláštnosti soutěží ohařů v páru musí nacvičit i vůdce, který by se měl chovat ohleduplně ke svému soupeři a například nepískat na svého psa, pokud druhý pes vystavuje. Mohl by mu tím znemožnit, aby dokončil práci a dosáhl platného bodu. Naopak vůdce vystavujícího psa čeká, až druhý pes bude mít možnost spontánně přiznat, a nepřistupuje ke svému psovi dříve, než se tak stane. Pak se v co nejkratším

Dvojice soutěžících s rozhodčím.

Pointer vystavuje, anglický setr přiznává.

Anglický setr by měl při vystavení sedět nebo ležet.

čas přiblíží k psovi a dá mu pokyn k postupování. V tomto případě, na rozdíl od zkoušek vloh, může vůdce běžet, neboť nemá dlouhou palnou zbraň, ale k imitaci lovu používá pouze startovací pistol. Čím dříve u psa totiž bude, tím menší je riziko, že zvěř unikne po zemi, což se stává zejména u divokých bažantů kohoutů a psovi se komplikuje dopracovávání takového kusu. Vůdce se snaží svému čtyřnohému partnerovi co nejvíce pomoci, nenechává ho stát u zvěře zbytečně dlouho, nevstupuje mu do směru zdroje pachu a neruší ho při práci, pro kterou byl zrozen. Věřte, že pes má stokrát lépe vyvinuté smysly než vy a umí je k lovu maximálně využít.

STYL PRÁCE

Bod, bez něhož nemůže být ohař klasifikován, začíná vystavením, které je specifické pro každé plemeno. Například anglický setr by měl u vystavení sedět nebo ležet, zatímco pointer sedět ani ležet naopak nikdy nesmí. I to se počítá do výsledné známky hodnocení. Postupování musí být na povel plynulé, bez fyzického kontaktu psa s vůdcem. Pes musí zásadně postupovat před vůdcem a vést ho volně ke zvěři, vůdce nesmí předstoupovat před psa, který postupuje pomalu a neochotně. Pokud pes potřebuje k postupování velkou podporu vůdce (někteří psi jsou pachem zvěře doslova paralyzováni), snižuje se mu hodnotící známka, protože pro lov je takové chování nežádoucí. Špatně postupujícím psu zvěř unikne a vůdce přijde o možnost ulovit ji. Při vzletnutí zvěře je nutné, aby pes byl v absolutním klidu – i jediný krok za zvěří může být vylučující. Reakce psa na výstřel musí být nulová, bez výstřelu nelze bod započítat do hodnocení. Sama radím vystřelit u každé zvěře, která

vzlétne, ať už v tréninku, nebo při soutěži. Bod končí uvázáním psa na řemen a velkou pochvalou, pokud provedl vše správně. Vůdci se následně vrací k rozhodčím a na jejich pokyn se případně pokračuje.

PERNATÁ ANO, ZAJÍC NE

Pravidla, ale hlavně propozice jednotlivých soutěží přesně udávají, na jakých druhů zvěře lze bodovat. V zásadě je to zvěř pernatá, na jarních FT koroptve, na letních to mohou být i křepelky a na podzimních lze bodovat i na zajíce. Obecně by měli psi srstnatou zvěř ignorovat, ale pokud ji vystaví, není to chyba, pouze u takového vystavení ztrácí čas, který by měli využít k vypracování páru koroptví. Je tedy na vůdci, jak svého svěřence připravuje a jaký druh lovu s ním bude praktikovat.

„Trialoví“ psi jsou často využíváni sokolníci, kteří vlastní dravce vysokého letu. Tito sokolníci specializaci ohaře pouze na pernatou zvěř vysoce ocení. Ohař sokolníka lovícího s dravcem vysokého letu v praxi nikdy nesmí vystavit zajíce ani zalehlé srnčí. Proto tito sokolníci ani nechtějí se svými ohaři absolvovat podzimní zkoušky, kde pes musí plnit disciplíny se zajícem,

a loveckou upotřebitelnost skládají na podzimních FT, tzv. Field Trial Gibier Tiré (FT GT).

Při hodnocení psa na FT GT se klade důraz na jeho loveckou vášeň a chytrost. Drobné odchylky od stylu pohybu jsou akceptovatelné, ale pes musí ukázat, že je lovec. Pouze na podzimních FT GT po dokončení výše popsaného bodu následuje dohledávka ulovené nebo pohozené zhaslé pernaté zvěře. Pes musí aport odevzdat do ruky vůdce, ale není podmínkou, aby při tom usedl. Pro získání lovecké upotřebitelnosti pes musí na konci soutěže ještě přinést kachnu z hluboké vody. Všechny disciplíny FT GT jsou pro psa využívaného v sokolnictví velmi důležité a při lovu s dravcem vysoce ceněné. Ne vždy se podaří dravci například vázat bažanta. Po jeho sražení k zemi je nutné poraněnou nebo omráčenou zvěř s ohařem dohledat, dravec sám to pochopitelně nezvládne.

IDEÁLNÍ PŘÍPRAVA PRO LOV

Soutěže FT jsou ideální přípravou ohaře na práci, pro niž byl vyšlechtěn, tedy k vyhledání a vystavení drobné zvěře v krytině. Jsou jednou z fází výcviku loveckého

Pro získání lovecké upotřebitelnosti musí ohař na konci soutěže FT GT přinést kachnu z hluboké vody.

ohaře a je dobré tyto soutěže absolvovat dříve, než se se psem pustíme do vyšších stupňů přípravy. Tím, že se psovi nechává prostor rozvíjet vrozené vlohy, učíme ho na základě jeho vlastních zkušeností v poli samostatnému přemýšlení, aby sám vyhodnotil danou situaci a zároveň úzce spolupracoval se svým vůdcem. Tak se z něho stává ten pravý lovecký společník, který člověku doplňuje jeho chabé instinkty pro lov. Nepotřebujeme k sobě totiž robota, který je svazován přemírou povelů a bojí se udělat útok, aby nezavinil chybu. Sebevědomý ohař připraví myslivci takové lovecké etudy, které jiné plemeno při lovu drobné zvěře nedokáže. Nechme specialisty na polní práci hrát jejich koncert a tiše se kochejme jejich uměním.

V příštím čísle: příprava mladého ohaře na podzimní zkoušky

Autorka:

Ing. Jana Votrubová, Úmyslovice

Foto archiv autorky

Aplikace na webu veterinární správy usnadní vyhledávání ztracených psů

Státní veterinární správa (SVS) spustila na svých internetových stránkách novou aplikaci, která umožní chovatelům i nálezčům (zejména obcím, městům a útulkům) sdílet informace o ztracených a nalezených psech a tím usnadnit jejich návrat k majitelům. Aplikace by měla prozatím částečně nahradit centrální registr psů, který má vzniknout od roku 2022.

„Rozhodli jsme se zřídit na svém webu databázi, do níž budou moci chovatelé během několika minut jednoduše zadat údaje o svých ztracených psech a naopak útulky, městští či obecní strážníci či jiní nálezci zde budou moci sdílet informace o nalezených psech. Na rozdíl od některých soukromých registrů bude aplikace fungovat zcela zdarma,“ uvedl ústřední ředitel SVS Zbyněk Semerád.

Mezi povinné údaje při vkládání dat do aplikace bude patřit specifikace toho, zda jde o ztrátu, či nález psa, plemeno psa nebo alespoň jeho stručný popis, číslo čipu (nebo tetování), místo a datum nálezu/ztráty, jméno majitele, respektive nálezcce a kontakt. Dobrovolně bude možné připojit také fotografii psa a případně další informace formou poznámky.

Údaje o jednotlivých psech budou zobrazeny v databázi po dobu deseti dnů, pokud je osoba, která je tam vložila, nesmaže dříve, nebo jejich platnost naopak neprodlouží (neobnoví) o dalších 10 dnů.

Podle tiskové zprávy Státní veterinární správy, 20. 2. 2020, red.

Foto: www.pixabay.com

Geloren^{dog}

Kloubní výživa, která chutná

- ZLEPŠENÍ SI VŠIMNETE BRZY
- PĚT ÚČINNÝCH LÁTEK
- BEZ PŘIDANÉHO CUKRU

 465 520 035

 chci@aktivnizvire.cz

aktivní zvíře

Jak vybrat nejlepší brokový náboj pro sportovní střelbu na asfaltové terče

Radek Kozák

Mezi střelci se velmi často vedou diskuse o tom, který brokový náboj je lepší, jestli ten s extra tvrdými broky, ten s vysokým kováním, rychlý nebo pomalý a podobně. V tomto článku najdete několik základních informací o konstrukci brokového náboje pro sportovní střelbu. S jejich pomocí byste měli získat povědomí o tom, co je prostý fakt a co naopak marketingová strategie prodejců. A pokud pak při výběru náboje zapojíte zdravý selský rozum, můžete si i za málo peněz koupit tu nejlepší „muziku“ pro vaši střelbu.

TVRDOST BROKŮ

Než začneme, potřebujeme si ujasnit několik základních informací souvisejících s energií. Brok o průměru 2,4 mm vystřelený rychlostí 400 m.s⁻¹ má energii přibližně 6,4 J. Pro představu je to asi tolik, jako byste závaží o hmotnosti 500 g pustili z výšky 1,3 metru. Ve vzdálenosti 35 metrů je energie tohoto broku přibližně 3,7 J (závaží 500 g puštěné z výšky 70 cm). Pokud byste na spodek tohoto závaží připevnili hroty o průměru broku 2,4 mm a na

zem položili terč, otvory v terči po spuštění závaží budou odpovídat energii na hrotech dopadajících na terč. Můžete si to vyzkoušet.

Základním požadavkem na jakoukoli střelu je, aby předala maximum své energie v cíli. To se týká i broků. Pokud je brok příliš tvrdý, i nejtvrdějším asfaltovým terčem pronikne jako máslem. Nebo se při dopadu pod určitým úhlem odrazí. To udělá i měkký brok, ale v mnohem méně případech. Je to dáno tím, že tvrdý brok se nez-

deformuje na větší plochu, energie se koncentruje pouze na malou plochu, a brok tak má příliš velkou průraznost. Dělat do terče díry (obr. 1) je ale přesně to, co u sportovní brokové střelby nepotřebujeme. Pokud nevěříte, že se tak děje, zajděte na dopadovou plochu střelnice a prohlédněte si terče, které tam leží.

Terče se vyrábějí s požadavkem na co největší tříštivost. Z pohledu terminální balistiky je tedy žádoucí co nejměkčí brok, který je schopen maximálně se na terči

Foto Jaroslav Vogelhanz

zdeformovat a tím i maximálně přenést svoji energii do terče, který pak díky třítivosti praskne. Zní to logicky, ve skutečnosti je to však poněkud složitější...

Pokud se začneme zabývat vnitřní balistikou, zjistíme, že v okamžiku výstřelu dosáhne brok obrovského zrychlení za extrémně krátký čas, což má až devastující účinek na jeho tvar. A čím je brok měkčí, tím je pochopitelně účinek větší. Proto je na druhé straně potřeba mít brok patřičně tvrdosti (pokud možno co nejtvrdší brok), aby z hlavně nelétaly „brambory“ a „hroudy“. Ty totiž pak svojí rotací a jinou dráhou letu rozmetávají shluk broků, a je po rovnoměrném krytí, zejména na delší vzdálenosti.

Z hlediska tvrdosti broků je tedy nutný určitý kompromis. Potřebujeme, aby se broky v okamžiku výstřelu co nejméně deformovaly, ale aby se současně dostatečně dobře na terči „rozpláclý“ a předaly tak maximum své energie. Když brok proletí skrz, část energie nese dál, což je nám ale k ničemu, protože terč díky malé předané energii nemusí prasknout.

Z uvedených důvodů se k výrobě broků používá olovo s příměsí antimonu. Jako optimální se z mé zkušenosti jeví obsah tohoto prvku mezi 2 až 4 %, více není potřeba. Osobně preferuji broky s co nejmenším obsahem antimonu. Například oblíbený náboj Sellier & Bellot Super Trap má broky s obsahem antimonu kolem 2,7 %. Pokud vám tedy někdo bude říkat, že na tvrdé terče jsou potřeba tvrdé broky, zkuste se zamyslet nad důvody, které ho k tomuto názoru vedou. Většinou zjistíte, že je to pouze marketingová strategie výrobce či prodejce, nic víc.

KVALITA BROKŮ V NÁBOJI

O kvalitě výrobce či náboje rozhodně nevypovídá to, že když rozříznete náboj, najdete uvnitř něco, co tam nepatří: broky jiné velikosti, hrudky, rozseknuté broky apod.

*Obr. 1:
V případě příliš velké průraznosti broků dojde při zasažení terče k jeho prostřelení, ale terč nepraskne.*

Obecně je však rozšířen názor, že toto „svinstvo“ lze najít v levných nábojích nebo jen v nábojích některých výrobců. Není tomu tak – najdete to naprosto ve všech nábojích všech výrobců. Jde jen o to, jak velké štěstí máte na kus, který rozříznete.

Vysvětlení je prosté. Výrobci nábojů až na několik výjimek broky kupují od stejných dodavatelů, a ať sáhnete, kam sáhnete, kvalita broků je dnes u všech výrobců srovnatelná. Pokud se broky prosívají, stejně mezi prosetými najdete broky jiné velikosti, ovály a menší hrudky. A protože ve výrobě se používá objemové plnění, dochází k rozseknutí některých broků, a to většínou tak, že se seknou o hranu odměrného válce a spadnou do nábojnice.

Neděste se tedy toho a berte to jako fakt. Žádný výrobce to neovlivní, stejně jako nedokáže ovlivnit, do jakého kování to spadne. Není pravdou, že v nábojích s vysokým kovááním nenajdete broky jiné velikosti, tvaru, rozseknuté broky atd. Najdete. Na obr. 2 vidíte příklady z těch nejdražších prémiových nábojů několika italských výrobců.

VYSOKÉ KOVÁNÍ

Když už jsme zmínili vysoké kováání, je dnes asi nejrozšířenějším mýtem, že vyso-

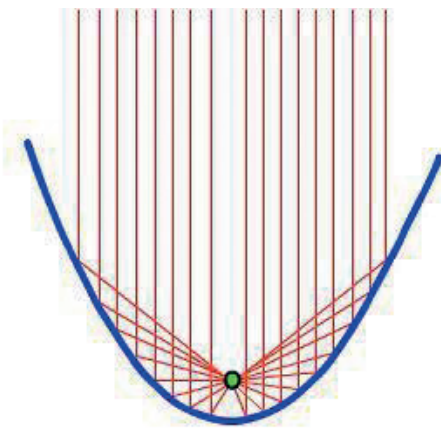
ké kováání rovná se vyšší kvalita náboje. Rovnou napíšu to, co mnohé udiví a překvapí: vysoké kováání se používá pouze pro lepší image náboje, na jeho funkci a kvalitu má nulový vliv. Spousta lidí je však po letech marketingového působení různých firem a prodejců přesvědčena, že vysoké kováání se používá u lepších nábojů. Pravda to není, ale pravdou je, že vysoké kováání znamená zejména vyšší cenu náboje.

Pokud budete v Itálii na nějaké větší střelecké soutěži, obejděte si několik přítomných výrobců nábojů a budete mít jasno. Někteří budou mlžit, ale zbytek vám pravdivě odpoví v tom smyslu, že v Evropě je mezi střelci rozšířeno mínění, že vysoké kováání znamená vyšší kvalitu komponentů a tím i lepší náboj, vyšší výkon a podobně, a proto to tak dělají. Vysoké kováání prostě prodává. Takto vám to řeknou třeba v munici NSI. U Baschieri & Pellagri mi sdělili, že vysoké kováání dělají jen u nábojů pro Evropu. Naprosto stejné náboje, co se kvality týče, jsou pro cenově citlivé USA výhradně s osmimilimetrovým kovááním. Nakonec, zkuste si najít stránky Baschieri & Pellagri v USA a přesvědčte se sami.

Když tedy může být kvalitní náboj v USA i s osmimilimetrovým kovááním, není důvod, aby v Evropě musel být (kvůli zacho-

*Obr. 2:
Broky různé velikosti, hrudky, rozseknuté broky atd. najdete ve všech nábojích všech výrobců.*

Obr. 3: Výška kování nemá na kvalitu náboje vliv. Pro usměrnění tlaku je rozhodující tvar toulce, ideální je parabola.

vání stejné kvality) s vysokým kováním. Pokud chcete vidět výsledky na změřených nábojích, tak co se krytí týče (krytí je podle mého názoru jediný ukazatel kvality náboje), vysoké kování dnes o „kvalitě“ naprosto nic nevyovídá (viz diskusi ve facebookové skupině Univerzální trap CZE).

Posledním argumentem propagátorů vysokého kování je lepší usměrnění tlaku, a tím údajně i vyšší rychlost a menší zpětný ráz. Zkusme se na to podívat podrobněji. Abychom nasměrovali tlak k ústí hlavně, logicky by musel být toulce (část plastu zalisovaná uvnitř kování) ve tvaru paraboly. Ta má svým tvarem jako jediná schopnost usměrnit tlak šířený z ohniska zážehu směrem dopředu, tzn. do hlavně (obr. 3). Pokud není toulce alespoň částečně ve tvaru paraboly, tlak nijak neusměrní a kování na to nemá sebemenší vliv. Ba naopak, když nemá patřičné parametry a výrobce ušetřil na síle plechu, tak kování zejména v chladu rádo praská a „zalisuje“ se v nábojové komoře. Řeší se to třeba nožkem v kapse, v Brně na střelnici je pod střechou tyčka pro vyražení náboje.

Na obr. 4 vidíte srovnání několika toulců. Sami si udělejte názor, které řešení je lepší. Trochu napovím: toulce úplně vpravo a trochu i ten uprostřed přinášejí při stejné rychlosti menší zpětný ráz.

KOŠÍK

Každý střelec nejspíš mnohokrát slyšel, že košík (obr. 5) v určitém náboji je lepší, protože déle drží shluk broků a tím je zajištěno vyšší krytí. Anebo naopak, že se košík v jiném náboji otvírá příliš pozdě. A vůbec nejlepší hláška je asi ta, jak košík díky své důmyslné konstrukci tlumí zpětný ráz. Všechna tato tvrzení jsou neopodstatněná.

Košík jako kontejner na hromadnou střelu drží broky v náboji a určitou pružnost mít musí, už kvůli výrobě. Kdyby nebyl

pružný, při zavírání náboje by se broky deformovaly, při větší náplni by náboj nešel uzavřít. Pracuje se tedy s určitou (ne)přesností a musí se počítat s rozptylem navážek.

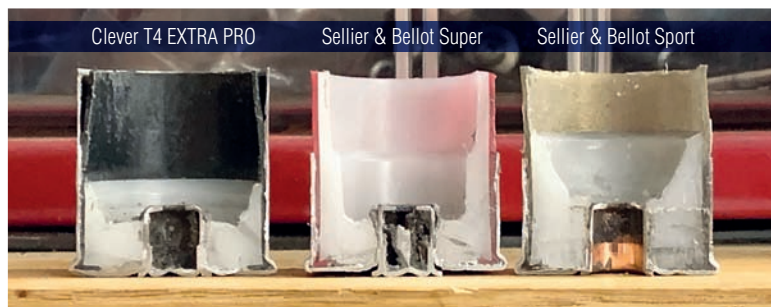
Nakolik důmyslná konstrukce tlumí zpětný ráz, o tom si uděláme představu, když známe čísla. Tlak v okamžiku výstřelu je někde mezi 600 až 700 bary (v pneumatikách osobního auta je něco kolem tří až čtyř barů) a zrychlení broků je v řádech mikrosekund. Tento vysoký tlak spolehlivě způsobí, že se kontejner a broky zmáčknou do kompaktního celku, co to jen jde. A jestli někdo při tomto tlaku a extrémní rychlosti stlačení ucítí zmenšení zpětného rázu díky důmyslné deformaci mnohdy extravagantního díla na spodku košíku, tak nepochází z této planety.

Zkusme se ale na košíky podívat z pohledu přechodové balistiky, která se zabývá fyzikálními jevy při výstřelu od chvíle, kdy celá střela opustí hlaveň zbraně, až do okamžiku, kdy povýstřelové plyny přestanou střelu ovlivňovat (detaily například na Wikipedii). Z pohledu přechodové balistiky se,

panečku, dějí věci! Na obr. 6 a 7 jsou pro porovnání náboje s dlouhým a krátkým košíkem. Obrázky zachycují hromadnou střelu v okamžiku opuštění hlavně. Na některých takto pořízených fotografiích je též vidět, jak je košík s broky stlačen nadobro, jak jsme popsali výše. Na obrázcích lze také pozorovat vliv sekundárního tlakového pole na střelu, které vzniká rozpínáním plynů poté, co střela opustí hlaveň. V této fázi již nepůsobí hnací plyny, a deformovaný košík se tak natahuje zpět. Je třeba si uvědomit, že zpětné rozpínání plastové konstrukce není rovnoměrné a konec se prostě někam vychýlí. Na takto rozpínající se košík navíc působí obrovskou energii i rozpínající se plyny. A čím delší a tvarově „bohatší“ je spodní část košíku, tím větší vliv na ni plyny mají. Pak dochází k negativnímu působení na shluk broků, což má samozřejmě vliv na rozptyl a krytí. Rozvírování košíku vidíte na obrázku s vysokým košíkem; jeho zadní část je zachycena v okamžiku, kdy byla v jedné krajní poloze. U krátkého košíku dojde také k rozpínání zadní části, ovšem odklon zadní části

Obr. 4: Různá řešení toulců

Obr. 5: Variabilita košíků je velká

Obr. 6: Hromadná střela v okamžiku opuštění hlavně – náboj s dlouhým košíkem.

Dlouhý košík Maxam 24 g (náboje Rio, Hull a další).

Vznik sekundárního tlakového pole.

Vliv sekundárního tlakového pole.

Obr. 7: Stejný moment, ale v případě náboje s krátkým košíkem.

Krátký košík Seller & Bellot Super Trap 24 g.

Vznik sekundárního tlakového pole.

Vliv sekundárního tlakového pole.

je téměř nezatelný, plyny působí na menší plochu, střela je kompaktnější. Z obrázku je to dobře vidět. Zatímco dlouhý košík má zřetelně vyhnutou zadní část (ve skutečnosti to celý košík rozvibruje), krátký košík není v podstatě vůbec ovlivněn (vibrace jsou minimální). Z toho jasně vyplývá, že čím je košík kratší a konstrukce zadní části jednodušší, tím lépe, protože košík pak na shluk broků působí méně.

Jenže aby mohl výrobce použít krátký košík, musí použít i vysoký toulec. V tomto momentu však nastává problém, protože málokterý výrobce nábojnic má stroje, které dokážou používat vysoký toulec. Většina výrobců nábojů nábojnice nakupuje, proto jim nezbývá než použít vysoký košík. Známe jen jednoho výrobce, který používá i vysoký toulec, a tím je munice Sel-lier & Bellot například v náboji Super Trap. Pokud víte o jiném výrobcu, dejte mi vědět.

Poslední mýtus, který košíky provází, je, že se některý otvírá dříve a jiný později. Připojené fotografie dokazují, že každý, skutečně každý košík, i ten, který má spojené chlopně, se otevře někde kolem 50 cm od ústí hlavně. Je to dáno obrovským aerodynamickým odporem košíku a chlopní ve vzduchu.

KRYTÍ

Krytí je stručně řečeno počet zásahů broků, které najdeme v kruhové výseči ter-

če postaveného v určité vzdálenosti. Ideální by samozřejmě bylo, kdyby výseč zasáhlo 100 % broků. Ve skutečnosti to ale bude mnohem nižší hodnota. Proto je z mého pohledu krytí nejdůležitější informace o vhodnosti konkrétního náboje pro vaši zbraň a čok. Je to jediný parametr, který skutečně vypovídá o kvalitě náboje. Ale pozor! O kvalitě náboje při použití s vaší zbraní a s vaším čokem, nikoli o kvalitě obecně!

Jak se zjišťuje krytí sportovních nábojů, jasně definuje norma ČSN 39 5105. Pokud chcete detaily, dá se koupit (www.technicke-normy-csn.cz). Nám bude stačit informace, že krytí se měří na vaší zbrani s vaším čokem ze vzdálenosti 35 m. Na terči je záměrný kruh/bod a zjišťuje se počet broků v kruhu o průměru 750 mm. Musíme také znát průměrný počet broků v náboji. Toto lze nejlépe zjistit otevřením asi pěti nábojů, spočítáním broků a zprůměrováním jejich počtu. Některé náboje prodávané na našem trhu jsou takto popsány v rozsáhlém testu nábojů na Facebooku (skupina Univerzální trap CZE.)

Procento krytí se vypočítá následovně:

$$K = \frac{\text{počet zásahů v kruhu o průměru 750 mm}}{\text{počet broků v náboji}} \times 100$$

Střílí se nejlépe deset ran (pro naše potřeby ale stačí i pět) a výsledky se zprů-

měřují. Čím větší průměrný výsledek vyjde, tím lépe. Tím je totiž náboj pro vaši zbraň a konkrétní čok lepší. A to je to, co hledáte.

Jak z principu věci plyne, ne každá kombinace zbraň-čok-náboj přinese dobrý výsledek. Například v mém případě je s náboji Clever T4 24 g nepoužitelný interní čok Perazzi 6, a naopak kombinace náboje Sel-lier & Bellot Super Trap 28 g s čokem Gemini 7 zajistí zcela excelentní krytí. Proto je klidně možné, že na první ránu s menším čokem budete používat jeden náboj a na druhou ránu brok jiný. Toto je úplně normální, dokonce i u jiného čoku na první ránu může být výsledkově lepší úplně jiný náboj. Chce to jen odzkoušet.

Posouzení, který náboj je pro vás dobrý, je tudíž závislé na tom, co máte za zbraň a jaký čok použijete. Co je dobré pro mě, nemusí být dobré pro vás. Je třeba náboj si vyzkoušet. Nejdůležitější je vědět, jak funguje ve vaší zbrani s vaším čokem. Těch pět nábojů a chvilka počítání za to stojí. A protože na krytí má zásadní vliv i rychlost náboje, tak pokud je budete srovnávat, vždy srovnávejte náboje s podobnou rychlostí (přípustný rozdíl je přibližně 10 až 20 m.s⁻¹, což je i běžný rozptyl rychlostí při standardní výrobě).

A pozor! Když vám někdo řekne, že náboj XY má lepší krytí, tak pokud používá jinou zbraň nebo jiný čok, je vám tato in-

formace naprosto k ničemu. Ale to už je vám asi jasné, ne?

KVALITA NÁBOJE

Každý výrobce produkuje a nabízí špičkové náboje z těch nejvyšších komponentů, na jejichž návrhu mnohdy pracovali ti nejlepší nábojoví designéři či veleúspěšní střelci. To se uvádí téměř ve všech propagačních materiálech a asi to bude i pravda. Kvalita náboje je totiž neměřitelný a těžko definovatelný pojem. Z mého pohledu však o kvalitě návrhu a použitých komponentů vypovídá jediný údaj, a tím je procento krytí. Nic víc, zbytek jsou jen řeči. Ale pozor, ve střelbě nerozhoduje jen to, že jsem si našel ten nejlepší náboj pro svou techniku. V potaz je třeba vzít jak „tvrdá“ data, tzn. jaké změříme krytí (to vypovídá o kvalitě náboje pro moji kombinaci zbraň-čoky), tak „měkká“ data, což jsou pocity, dojmy a jiné skutečnosti, které nelze měřit, tzn. subjektivní dojmy a hodnocení náboje.

JAKÝ NÁBOJ SI TEDY VYBRAT?

Zkusme se tedy krok za krokem dostat k tomu, jak si náboj vybrat. Začneme jeho parametry. Rozhodně bych začal volbou rychlosti. Ta je pro účinnou energii broku průměru 2,4 mm na 30 metrech dostatečná už někde kolem 250 až 300 m.s⁻¹. Nad 440 m.s⁻¹ je brok pro trap zbytečně výkonný, smysl má spíš pro parkúr. Za mě je ideální rychlost kolem 400 m.s⁻¹ plus minus 20 m.s⁻¹. Pro juniory, ženy či starší střelce klidně i méně.

Zkouška krytí vám nabídne komplexnější pohled na použité komponenty. Krytí si ale musí každý spočítat sám. Čím více broků v kruhu 75 cm/35 m, tím lépe. Na krytí má u náboje vliv (kromě délky hlavní a čoku) jak rychlost, tak tvrdost broku, zápalka, prach i košík. Když si tedy najdete při konkrétní rychlosti náboj, který má

u vás nejvyšší krytí, již nemusíte řešit, z čeho se skládá. Ale vybral bych si co nejměkčí brok, 2 až 3 % antimonu jsou naprosto dostatečná.

Jaké má náboj kování, je z hlediska funkčnosti nepodstatné. Osmimilimetrové kování je zkrátka stejně funkčně kvalitní jako kování 23 mm. Stejně tak je z mého pohledu nepodstatné, kdo náboj vyrábí. Většina producentů náboje skládá, přičemž komponenty nakupují od několika výrobců. Ať tedy sáhnete, kam sáhnete, dnes asi chybu neuděláte se žádným z nábojů na trhu. A řeči o tom, že jeden dělá kvalitnější náboje než druhý, berte jen jako marketingový tah. Svět je globálně propojen a všichni používají víceméně totéž. Nikomu se prostě nevyplatí vyrábět veškeré komponenty.

A nyní subjektivní složka volby. Jsem přesvědčen, že ta je při rozhodování o náboji mnohem důležitější než jeho parametry. Znáám střelce, který používal náboje, u nichž se mu nelíbila barva. Nadával a nadával, pak to změnil a dodnes na neoblíbené náboje ve zlém vzpomíná. Stejně tak je to s výškou kování. Podobně jako mnozí jiní i já preferuji vyšší kování. Prostě se mi víc líbí, střelec se s nábojem lépe „pomazlí“, než ho dá do nábojové komory. Sice vím, že výška kování je k ničemu a stojí mě zbytečné peníze, ale prostě to tak je. A takto můžeme pokračovat dál, výrobcem počí-

naje přes subjektivní „kopanec“ z rány a konče třeba tím, že ten, kdo náboje prodává, mi z různých příčin nesedí. Pocity věcí je tolik, že nemá smysl se jimi dále zaobírat.

A proč to vše píšu? Pokud si zvolíte z hlediska parametrů skvělý náboj, ale bude třeba růžový, a vy růžovou barvu nesnášíte, tak se vám to vrátí jako bumerang v době, kdy to budete nejméně očekávat a potřebovat. Treba někde ve finále nebo v soutěži, kdy se vám přestane dařit apod. Prostě to vaše vědomí na vás někde z hloubi mozku vytáhne a „omlátí“ vám špatnou volbu o hlavu... Tak to prostě je.

DOPORUČENÍ NA ZÁVĚR

Jaké je tedy mé doporučení? Zvolte náboj parametrově a cenou tak, aby vám vyhovoval, ale dejte při tom na svůj instinkt a pocit, jestli je volba skutečně dobrá. Musíte zkrátka na sto procent věřit nejen své střelecké technice, ale i náboji v tom smyslu, že je pro vás přímo požehnáním a že nic lepšího nikdo nevyrábí. A je úplně jedno, zda jde o náboj české, italské či anglické produkce. Všechny jsou stejně kvalitní a pouze volbou vhodných parametrů si vyberete takový, který má nejlepší krytí. To je nejdůležitější. Pak bude vaše volba dokonalá, ať je to, co je to. A pak už náboj při střelení neřešte.

Další informace ohledně sportovní střelby najdete na Facebooku ve skupině Uni-verzální trap CZE a v budoucnu i na nových webových stránkách ASAT v sekci Univerzální trap, které se zatím připravují. Nejlépe ale uděláte, když dorazíte mezi nás na závody ASAT v univerzálním trapu, parkúru či compact sportingu. Srdečně vás zvú!

Autor:

Radek Kozák, ASAT, sekce Univerzální trap
Foto archiv autora

Radek Kozák

stříbro v týmech na ME v UT 2016 Sarlópuszta, Maďarsko (nástřel 192/200)
bronz v týmech na ME v UT 2017 Lonato, Itálie (nástřel 192/200)
bronz v týmech na ME v UT 2019 Maribor, Slovinsko (nástřel 194/200)
2. místo na GP v UT 2018 Leobersdorf, Rakousko (nástřel 195/200)
4. místo na ME v UT 2019 Maribor, Slovinsko (nástřel 194/200)

DIE HOHE JAGD & FISCHEREI[®] 2020

53

David Vaca

Troufnu si říci, že nikoho z více než 44 000 myslivců, rybářů, sportovních střelců a milovníků přírody, kteří ve dnech 20.–23. února t. r. vyrazili do Salcburku na oblíbený veletrh Die Hobe Jagd & Fischerei, nenapadlo, že kdyby jeho termín byl jen o pár dní později, z návštěvy by sešlo, neboť kvůli zamezení šíření nového typu koronaviru by byla akce v lepším případě odložena, v horším zrušena. Takto se Die Hobe Jagd & Fischerei stal posledním letošním jarním středoevropským myslivecko-rybářským veletrhem.

Většinu návštěvníků tvořili přírodně Rakušané, ale jako vždy bylo v halách slyšet kromě němčiny směr různých jazyků. Během své jednodenní návštěvy jsem se na výstavišti setkal s mnoha známými z Česka, s nimiž se doma normálně nepotkáme. I v tom je návštěva akce příjemným zážitkem. Z mého pohledu bylo současně užitečné ranní shledání s kolegou z naší redakční rady Ing. Petrem Koutenským, který se orientuje v oblasti lovecké výzbroje a výstroje. Jak konstatoval, letošní veletrh byl tradičně pěkný, ale neobjevila se žádná výraznější komodita, která by na sebe strhla pozornost, jako tomu bylo v uplynulých letech v případě přístrojů pro noční vidění, termovizí nebo třeba tlumičů.

Reportáž

Rakouská firma FBT Fine Ballistic Tools (www.fine-ballistic-tools.com) se kasá, že je schopna dodat karbonovou pažbu pro jakýkoliv systém zbraně.

Výkonná termovizní předsádka TigIR-6Z+ a další zajímavůstky od německé firmy Andres Industries (www.andres-industries-shop.de). S přístrojem, který má délku těla 11 cm, doblédnete až do vzdálenosti tři kilometry.

Svět myslivosti 4/20

U zastoupení firmy Pulsar (www.pulsar-nv.com) byl zájem o nové termovizní zaměřovače Thermion.

Firma Kables (www.kables.at) z Rakouska představila nový zaměřovací dalekohled K18i, speciálně navržený pro použití ve sportovních disciplínách IPSC a 3-Gun. Nejen jeden myslivec si bo se zalíbením prohlížel a přemýšlel, jak by páčku Throw Lever pro rychlou změnu zvětšení využil při nabíjení. Zájemce možná potěší informace, že ji lze koupit samostatně.

Jednou z prezentovaných novinek byla opakovací kulovnice Mauser 18 Feldjagd, speciálně určená – jak vyplývá z označení – pro polní lov. Zbývá dodat, že firma nabízí i variantu Waldjagd, tedy kulovnici do lesa (www.mauser.com).

Jagd Österreich (www.jagd-oesterreich.at) je zastřešujícím subjektem devíti rakouských zemských mysliveckých svazů a jeho úkolem je propagovat myslivost a vše, co s ní souvisí.

Moderní technika v myslivosti nejsou jen termovize a noční vidění, ale i drony. A když to dáte vše dohromady...

Ekologie hybe světem a součástí portfolio všech významných municek jsou střely bez obsahu olova. Švédská Norma takto nabízí „moderním lovcům“ svou monolitickou střelu s měděným jádrem potaženým niklovým pláštěm a s polymerovou krytkou na deformační dutince. Název je výmluvný: EcoStrike.

Pokud vám doma zbývají prázdné nábojnice a jste kutilský typ, v Salcburku získáte inspiraci.

*Když
chládit
vino, tak
stylově!*

Po celodenním pobíhání po výstavišti jsem mu dal za pravdu. Většina výrobců lovecké výzbroje a výstroje se chystala představit své novinky jako obvykle na březnovém veletrhu IWA v Norimberku, aniž by tušili, že kvůli bezpečnostním opatřením souvisejícím s koronavirem bude tato akce přesunuta na začátek letošního září. Skutečných novinek bylo tedy k vidění poskrovnu, což ale nijak neubralo na kvalitě a atmosféře akce, kterou se tradičně pokusíme přiblížit fotoreportáží.

Příští ročník veletrhu se má konat ve dnech 18.–21. února 2021. Snad se do té doby situace s koronavirem v Evropě uklidní a oblíbenou akci bude možné navštívit. Pokud ne, docela by mě to mrzelo.

Foto archiv redakce
a Reed Exhibition

*Rodina jednoranných zlamovacích kulovnic
Blaser K95 se opět rozrostla – přibýly modely
Ultimate a Ultimate Leather (www.blaser.de).*

*Také na poli designu pažeb loveckých
zbraní jsme pokročili, což ocení zejména
lovkyně – objevily se nové barvy
a vzory na pažbách.*

*Velké pozornosti
se tradičně těšila
prezentace psů loveckých plemen.*

*Když jsme u pokrývek blav, někteří návrháři
jsou rozhodně velice kreativní.*

*Reflexní oranžová barva prorazila již
i na dámské klobouky.*

Kniha je doplněným prvním vydáním stejnojmenné publikace z roku 2016. Tu autor rozšířil o historii státních lesů za dob první republiky a v druhém vydání přináší též méně známá fakta o vzniku Československého státu, při němž se hráli významnou úlohu čeští lesníci. Tisíce jich byly po roce 1918 vyslány na Slovensko a Podkarpatskou Rus, aby přebírali půdu do rukou státu a založili organizační jednotky podniku Státní lesy a statky. Vlastenecké nasazení českých lesníků pro hájení státního ma-

zemřelých v lesnictví". Jde o ojedinělý knižní památník, který jiné obory v České republice nemají. Obsahuje téměř tisíc jmen a údajů o lesních dělnících a lesnících, kteří zemřeli při práci v lese, pro les a při výkonu myslivosti na území České republiky v letech 1918–2018. Dále jsou v památníku uvedeni zemřelí českoslovenští zaměstnanci státních lesů na Slovensku a Podkarpatské Rusi z let 1918–1938, lesníci zemřelí za vlast a z politických důvodů, policisté, kteří zemřeli pro les v ochraně před pytláky

Lesy českého státu II.

V prosinci 2019 vyšla kniha *Lesy českého státu II.*, která je již 17. publikací jihočeského autora Petra Martana, jenž je nositelem medaile Za zásluhy I. stupně, za zásluhy o stát a literární díla v lesnictví, udělené v roce 2019 prezidentem České republiky Milošem Zemanem.

jetku bylo provázáno ohrožováním jejich životů.

Kniha obsahuje II., doplněné vydání „Národního památníku

a zloději. Památník uvádí také 104 obětí z řad lesníků z období německé nadvlády v letech 1939–1945. Památník je gestem uctění zemřelých v lesnictví. Má sloužit k uvědomění si toho, že dřevo a různé užítky z lesů, které má veřejnost k dispozici zdarma, jsou výsledkem rizikové lidské práce, jež si za 100 let vyžádala mnoho obětí.

Část knihy je věnována současné lesní apokalypse let 2015–2019. Pro srovnání je uváděn přehled lesních kalamiť a jejich rozsahu za posledních 100 let i dříve. Autor nevidí jako reálnou obnovu současných lesů bez vysazování smrku. Obviňuje ideologii, kterou nazývá „klimatismus“, ze zneužívání lesní kalamiť k ještě

rozsáhlejší likvidaci smrku, než jakou způsobilo sucho a kůrovec.

Autor knihy odmítá uhlíkovou hysterii a uvádí, že nikoli lidská činnost, ale ubývání rozlohy lesů je důvodem sucha, zvyšování teploty krajiny a klimatických změn. Stejně jako předchozí knihy Petra Martana se i tato věnuje přebujelé ochraně přírody a národního parku Šumava, které podle něho přispěly ke vzniku kůrovce kalamiť současného rozsahu. K záchraně lesů je podle autora zapotřebí lidských zásahů, ne vyhlašovat další bezzálohová území a národní parky.

Zpracováno podle tiskové zprávy
Komunity pro duševní rozvoj,
red.

Střelectví

– Lovecké zbraně, střelivo, optika

Vlastimil Hart a kol.: Střelectví

– Lovecké zbraně, střelivo, optika.

V roce 2019 vydalo Druckvo Praha.

Rozsah 352 stran. Ilustrováno.

Prodejní cena 599 Kč.

Rozsáhlá skripta České zemědělské univerzity v Praze, která sestavilo celkem devět autorů pod vedením doc. Ing. Vlastimila Harta, Ph.D., jsou rozdělena na tři hlavní části – lovecké zbraně a střelivo, loveckou optiku a zdravotvědu. V první, nejobsáhlejší části je popsána historie zbraní a střeliva, balistika a lovecká střelba a péče o zbraň, v druhé lovecká optika a ve třetí najde čtenář návod, jak ošetřit člověka poraněného při lovu a přivolat mu pomoc.

Autoři používají v knize termín puškohled, který názvoslovná komise pokládá za nesprávný, a proto ho neuvádí oborová norma ON 48 00 10 (1988) ani *Myslivecká mluva* (2007).

Rš

Obornictví a bažantnictví

Vladimír Hanzal a Jaroslav Slamečka: Obornictví a bažantnictví.

V roce 2019 vydalo Druckvo Praha.

Rozsah 176 stran. Bohatě ilustrováno. Prodejní cena 590 Kč.

Koncem roku 2019 vydalo pražské vydavatelství Druckvo také skripta *Obornictví a bažantnictví*, která sepsali doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc., a doc. Ing. Jaroslav Slamečka, CSc. Publikace má pět částí. První se věnuje obornictví, druhá bažantnictví, ve třetí je popsán umělý chov kachny divoké, čtvrtá pojednává o chovu koroptví a pátá o chovu zajíců. Ve všech je zmíněna historie chovu, jsou popsány vhodné lokality příslušné zvěře, zařízení pro zvěř a metody chovu. U koroptve je také uveden odchov podle britského systému. Závěr tvoří hygienické zásady a vypouštění zvěře.

Je škoda, že u části obrázků chybějí vysvětlující popisky.

Rš

Myslivecká výročí – DUBEN

Před 130 lety – 3. dubna 1890 – se v Třebotově (západně od Zbraslavi nad Vltavou) narodil v lesnické rodině **Jan Mayer**. Po vystudování Vyšší lesnické školy v Písku pracoval na velkostatků Dymokury. Zúčastnil se bojů v první světové válce, během

nichž byl raněn. V roce 1919 nastoupil na Ústřední ředitelství Státních lesů a statků, kde působil až do roku 1948. V roce 1933 se stal nejvyšším lovcím Československé republiky. Byl spoluzakladatelem „Loveckého klubu“ pro důstojníky tehdejší Československé armády, kteří měli lovecké oprávnění (1933). Podílel se na přípravách expozic na mysliveckých výstavách – celostátních i mezinárodních. V roce 1937 byl hlavním organizátorem zasedání Mezinárodní rady pro myslivost a ochranu zvěře (CIC) v Praze. Opomenout nelze ani jeho publikační aktivity – kromě jiného uveřejnil četné příspěvky zabývající se mysliveckými zvyklostmi, které se staly základem příslušné kapitoly v knize *Myslivecká škola* (1941), redigované Ing. Dr. Karlem Šimanem. Druhé, přepracované vydání vyšlo v roce 1946. Za války byl účastníkem domácího odboje. V roce 1949 byl nucen ze služeb státních lesů odejít a pracoval jako projektant v národním podniku Energovod. Zemřel 19. července 1974 ve Slatiňanech (jižně od Chrudimi).

Dne 8. dubna by oslavila sedmdesátiny **Dagmar Poláková** (na svět přišla v roce 1950 v Praze), mezinárodní rozhodčí exteriéru pro všechna plemena, vedoucí plemenné knihy u Českého mysliveckého svazu, později Českomoravské myslivecké jednoty (1976–1995) a jednatelka Českomoravské kynologické unie (1995–2006). Za svoji práci byla oceněna mysliveckými vyznamenáními. Zemřela 7. října 2006 v Praze.

Již 150 let uplyne 10. dubna od narození **Eduarda Štorcha** (1870, Ostroměř, jihovýchodně od Jičína). Povoláním středoškolský učitel byl autorem mnoha knih pro mládež, jejichž děj je situován nejčastěji do doby kamenné a doby bronzové. Jeho nejznámější knihou je román *Lovci mamutů* (1918), který vypráví o životě pravěkých lovců. Toto téma se objevilo i v jeho dalších dílech (například *Osada Havranů* /1930/, *V lovecké tlupek* /1931/, *Bronzový poklad* /1932/, *U Veliké řeky* /1932/, *Volání rodu* /1934/ aj.). Oblíbený spisovatel zemřel 25. června 1956 v Praze.

Dne 16. dubna si připomeneme **Ing. Karla Klusáka**, který se narodil před 90 lety ve Zbraslavi západně od Brna (1930). Vystudoval lesní inženýrství na Vysoké škole zemědělské v Brně a bez dvou let celý profesní život pracoval u Jihomoravských státních lesů na Lesním závodě Náměštné nad Oslavou. Věnoval se spárkaté zvěři, především daňci, o níž sepsal příručku *Průběh odstřelů daňčí zvěře* (1985). Byl členem autorského kolektivu, který připravil monografii *Daněk, sika, jelenec* (1986), a podílel se též na publikaci *Rukověť chovu a lovu daňčí zvěře* (2000). K dalším zájmům Ing. Klusáka patřilo hodnocení loveckých trofejí. S prof. Ing. Josefem Hromasem, CSc., napsal knihu *Hodnocení a přehled trofejí z českých zemí* (1993) a sám vydal *Hodnocení loveckých trofejí zvěře z celého světa* (2002). Byl též zapáleným loveckým kynologem a rozhodčím pro zkoušky loveckých psů. Zemřel 25. května 2012 v Náměšti nad Oslavou.

Před 320 lety, 29. dubna 1700, se ve Fulneku (na sever od Nového Jičína) narodil **Leopold Axtmann**. Ve své době patřil k nejlepším malířům zvířat. Ponejvíce pracoval pro hraběte Černína. Maloval převážně koně a psy. Zemřel 12. října 1748 v Praze.

Dr. Ing. František Libosvár osmdesátníkem

Dne 11. dubna oslaví 80. narozeniny **dr. Ing. František Libosvár**. Rodák z Hluku (1940), jihovýchodně od Uherského Hradiště, vystudoval zemědělské inženýrství na Vysoké škole zemědělské v Brně a v roce 1996 obhájil na Fakultě lesnické a dřevařské Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně disertační práci zaměřenou na vliv zemědělského hospodaření na zvěř.

Po absolvování vysoké školy pracoval dr. Ing. Libosvár v zemědělském družstvu v Halenkovicích a od roku 1969 jako výzkumník v Ústavu pro vědeckou soustavu hospodaření Praha, oblastní stanici Otrokovice, kde se zaměřil na problematiku luk a pastvin. Od 90. let se zabýval poradenstvím v dané oblasti. O svých zkušenostech psal v mysliveckém tisku a publikacích, jichž byl sám autorem (*Políčka pro zvěř* /1987/, *Úprava biotopu pro zvěř po povodních* /1998/) nebo se na nich podílel spoluautorsky (*Obhospodařování úhorů* /2003/, *Obrana myslivosti* /2009/, *Rostliny vhodné pro zvěř* /2010/ aj.). Kromě toho napsal několik knížek beletristických: *Samorosti s mysliveckým srdcem* (2005), *Myslivecké besedování* (2007), *Pytláci bez romantiky* (2009), *Myslivecké zpívání* (2015) a *Rozprawy zkušených myslivců* (2019).

Zastával řadu důležitých funkcí – byl členem Myslivecké rady ČMMJ a předsedou její ekologické komise, předsedou Okresního mysliveckého spolku ČMMJ Zlín, členem redakční rady časopisu *Myslivost*. Působil jako soudní znalec, vypracoval projekty obor atd. Za svoji práci získal řadu vyznamenání.

Dr. Ing. Libosvárovi přejeme pevné zdraví a dostatek sil, aby v klidu dokončil další rozpracované knihy.

RŠ

Koroptev a jeřábek

– zmizelí a mizející kurové Beskyd

Vladislav Krop

Beskydy oplývaly v dobách dávno minulých množstvím různě pernaté zvěře, kromě jiných jeřábka lesního a pro někoho možná překvapivě i koroptve polní. Se členáři Světa myslivosti se rád podělím o poznatky o těchto druzích, které jsem získal z různých starých písemností, z vyprávění pamětníků či z doslechu.

V urbáři frýdecko-místeckého panství z roku 1580 je zmiňována i zvěř. Uvádí se v něm, že její stavy jsou bohaté, a to zvláště srnčí a zaječí. Jelení zvěř pravděpodobně v důsledku intenzivní pastvy pouze „střídala“. Ze škodné srstnaté přicházeli medvědi a vlci. Objevovala se také zvěř černá. Z užitkové zvěře pernaté byli v oblasti doma tetřevi, tetřívci, jeřábci, koroptve, kvíčaly, kosi, drozdi a pěnkavy.

KOROPTVE V JABLUNKOVSKÉ BRÁZDĚ

Koroptve se vyskytovaly v Jablunkovské brázdě, což je úvalovitá sníženina oddělující Moravskoslezské a Slezské Beskydy, ale kdy se tam objevily, to se mi přesně nepo-

dařilo zjistit, takže se o tom dá jen spekulovat. Domnívám se, že tam žily souběžně s jeřábkem a obývaly jak nížiny, tak okraje lesů, ale i okolí horských sídel. Troufám si říci, že horalé je od jeřábků příliš neodlišovali. V případě výskytu koroptví ve vyšších polohách šlo o lokality, které byly jako první zbaveny původního lesa. Napřed z něho vznikl pastevní les a poté tzv. „výrobiska“, na nichž byla do vyčerpání půdy obdělávána pole. „Výrobiska“ byla pevně zaknihována a měla své majitele, kteří je dědili z pokolení na pokolení. Směrem do vyšších poloh se více páslo, tam byly salaše. Někdejší souvislý les se postupně měnil v pastvinu. Vrchnosti tento způsob jeho

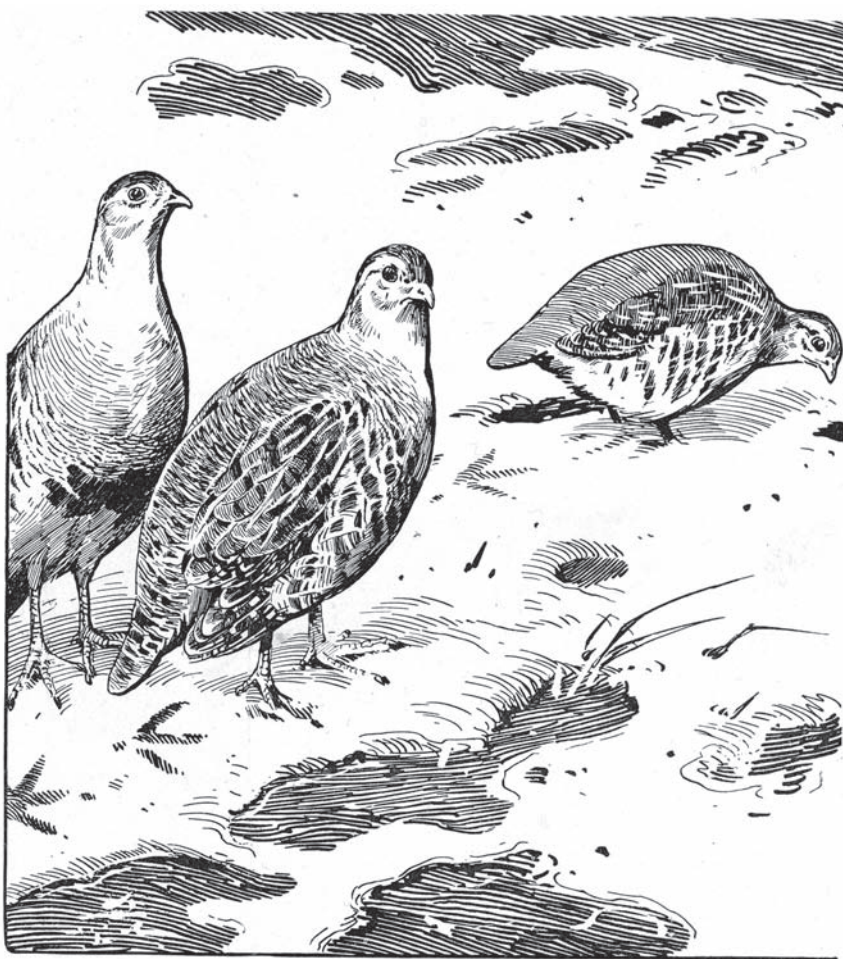
přeměny vyhovoval, neboť jí z toho plynuly dávky jak v naturáliích, tak v penězích.

Když na přelomu 18. a 19. století přestali Habsburkové tuto činnost „proti lesu“ kvůli nedostatku dřeva v rovině akceptovat a začali s přeměnou pastevního lesa zpět v les hospodářský, souvislý les se v oblasti již nepodařilo založit. V té době vznikala podhorská políčka. Každé mělo svého majitele, který si u něj mohl postavit obydlí. Políčka byla v průběhu let kultivována hnojením a pravidelným střídáním plodin, jako bylo žito, oves, ječmen, len, brambory, tuřín a krmná řepa. Hůře přístupné plochy sloužily ke sklizni sena. Každá rovnější plocha byla zorána. A právě na políčkách s přirozenými prohlubněmi, mezezi, potůčky i drobnými lesíky s keři a plochami s nekosenou trávou a bylinami, sahajícími někdy až do vyšších partií hor, se usadily koroptve.

Majitelé polností brali koroptve jako součást přírody a brzy poznali, že jim neužívají z úrody, ba právě naopak – sbírají škodlivý hmyz a různé plevely. Proto je začali chránit. Nenašel jsem záznamy o tom, že by koroptve byly lovecky nebo jinak využívány. Vyskytovaly se po celém středu Jablunkovské brázdě, po obou březích řeky Olše. Vzpomínám si, že když jsem byl malý chlapec, tak před námi při klukovských hrách pod Grůněm jednou vylétlo celé hejno a zapadlo kousek od nás. Měli jsme připravené hroudy ztvrdlé hlíny, které jsme házeli do místa, kam koroptve zapadly, v naději, že některou „ulovíme“. Nikdy se tak nestalo.

KOROPTVE V MILÍKOVĚ

V roce 1913 byl přijat slezský honební zákon, z něhož vyplývaly podmínky pro tvorbu honiteb. Právo myslivosti mohl vykonávat jen vlastník souvislých honebních pozemků o výměře alespoň 200 jiter, tedy

Spodní část lokality Groniček s novou školou z 60. let v Košařískách.

115 ha. V katastru obce Milíkov to splňoval jistý Mrozek, který ve vsi vlastnil hospodu, pole, a hlavně velký kus lesa. Díky tomu se stal prvním místním vlastníkem honitby. K sobě si pak přibral několik spolehlivých sousedů, samozřejmě též majitelů polí a lesů. Centrem místní myslivosti se stala hospoda „U Mrozka“, byť se o jejím majiteli říkalo, že sám nikdy nic neulovil. O honitbu „pečoval z hospody“, u které byla velká zahrada, v ní rybník a také dva, někdy i tři ochočení srnci. Na ně měli zá-lusk venkovští psi, neboť ploty byly tehdy pouze dřevěné a srnci se je naučili překonávat. Zlí jazykové tvrdili, že jistý pytlák, přezdívaný Koží oficír, po uzavření sázky v hospodě jednoho srnce přinesl coby předmět pytláctví v panském lese.

Do Mrozkovy usedlosti nosili drobní sedláci koroptví vejce z vysečených hnízd a dávali je pod kvočny. Když se kuřata vy-líhla a trochu odrostla, rozutekla se do polí, kde se zpravidla stala obětí predátorů. Proto byla úspěšnost takového vypouštění pramalá. U Mrozka jim byly předkládány sekané kopřivy s vejci a chodilo se též do lesa na mravenčí kukly. Myslivci se také důsledně snažili lovit dravce, převážně jestřáby, káně, krahujce, ale i vrány. Na polích v té době začalo přibývat zdivočelých koček. Nebylo však tolik kun skalních. Nejlepší myslivec byl ten, který přinesl nejvíce znaků škodné. Lovilo se vše, co mělo „zahnutý zobák“.

Nejlepší koroptví lokalitou byla pole pod milíkovskou školou, kde vždy nejdříve roztál sníh. Když ho tam bylo někdy hodně, myslivci jej odhazovali, a hned na něm byly koroptvičky, zvláště ke konci zimy.

Celkový pohled na lokalitu Groniček.

V roce 1962 dostali milíkovští myslivci od Interlovu několik párů koroptví k vypuštění. Zásilka dorazila v loubkových koších vlakem do obce Návsí. Byl to projev zájmu státní myslivosti o zachování koroptví v regionu. Vypouštěly se večer v terénních prohlubních a mezích rozdělujících pole, porostlých růží šípkovou, hlohem, akátem a s vysokou trávou. Tyto meze se nese-kaly, trávu nanejvýš spásal dobytek. Ještě kolem roku 1980 milíkovští myslivci koroptve přikrmovali. Převážně kolem potůčků, kde rostly nízké vrby, stavěli za tímto účelem koroptví boudy.

Od vnuka starého Mrozka jsem slyšel, že za první republiky byl v Milíkově uspořádán hon na koroptve, kterého se zúčastnili i myslivci z Návsí. V obci to měl vyprávět jistý myslivec Noga. Je zajímavé, že tuto informaci jsem neměl od Petra Martynka, jednoho ze zakládajících členů milíkovského mysliveckého spolku. Kdyby to byla pravda, jistě by mi to řekl. Ale jak se říká, na každém šprochu je pravdy trochu. Po

celém katastru Milíkova se údajně vyskytovalo pět i více hejne-k.

Koroptve se v Milíkově začaly vytrácet za éry jednotného zemědělského družstva, kdy byly rozorány meze a z políček vytvořeny větší lány. Zpočátku se ještě tu a tam udržely, ale po plošných melioracích, drenážování a vysoušení podmočených lokalit a mokřadů zmizely.

KOROPTVE POD GRONIČKEM

Ještě na jedné lokalitě se koroptve vyskytovaly, a to v okolí Groničku – vrchu vybíhajícího severovýchodním směrem ze střední části kopce Velká Kykula, kde tvořil samostatný hřeben s jihovýchodní expozicí. Až ke Groničku sahala políčka horalů s jejich dřevenicemi. Dokonce tam stávala i primitivní pila k pořezu smrkové kulatiny, aby obyvatelé ke stavbě a údržbě svých usedlostí nemuseli vozit dřevo z údolní pily zpět „do kopce“. Na políčkách, která stoupala až pod vrchol kopce a zasahovala i do katastru Košařísk, se hospodařilo ještě v 70. letech minulého století. Majitelé na nich uplatňovali trojpolní systém – napřed brambory, po nich oves, žito, pšenice nebo ječmen, třetím rokem jetel. Groniček byl ponechán přírodě a divoce tam rostl jalovec, růže šípková, ostružiník, líska, hloh, bříza, různé trávy, ale i borůvka a jahodník. Z vrchu se táhly pásy sesbíraného kamení, kterého se po každém zoraní „urodilo“ nepočítaně. Kamenné linie tvořily hranice pozemků. Ve spodní části Groničku pramenil potok, který se vléval do říčky Kopytná. Oblast byla rájem koroptví, ale i bažantů a zajíců. Drobné zvěři se tam dařilo ještě počátkem 70. let, ale pak se našli horliví zemědělské funkcionáři, kterým se

tato políčka zdála být málo využitá a přišli s chovem ovcí. Byla to tehdy taková móda, „zhlédnutí se ve starých časech“. Co na tom, že v této lokalitě se ovce nikdy nepásly. Na odvráceném svahu byla postavena dojírna ovcí, které každodenní pastvou sešlapaly trávu, okousaly veškeré keře a koproptve vytlačily. Pastva a chov ovcí na těchto plochách, vyčleněných v období socializace, pokračuje i po roce 1989. Pronajímají si je soukromí „podnikatelé“ v zemědělské výrobě. Drobná zvěř je tu minulostí.

JEŘÁBCI V BESKYDECH

Co se týče historie výskytu jeřábka lesního, ten obýval především pralesní hvozdy Beskyd. Vyhovovala mu porostní skladba tvořená bukem, jedlí a javorem, ve vyšších polohách s pomístními kotlíky smrku. S oblibou využíval bohaté bylinné patro a nevadila mu přítomnost pastevců ani jejich ohrady a koliby. Právě naopak, v pastevním lese rostly různé keře, líska, bříza a olše. Pod starými porosty, které nebyly po odtěžení jako souše obnovovány, se uchýcovala borůvka a brusinka. V mělkých prohlubních nacházeli jeřábci příhodné podmínky pro hnízdění.

Od poloviny 19. století, kdy coby lovná zvěř v Beskydech vstoupil do povědomí tetřev hlušec, je zmiňován také jeřábek. Jako o objektu lovu o něm však nepíše Andrzej Czudek ve své monografii *Głuszczy (Tetrao urogallus urogallus L.) w lasach śląskich* (1931), kterou do češtiny přeložil Ing. Pavel Sztwiertnia. Ze starších pramenů, jak o tom ještě bude řeč, však vyplývá, že jeřábek byl loven pro kuchyň lesního personálu, nadřízených i na knížecí stůl. Abychom si o jeho stavech vytvořili alespoň nějakou představu, musíme se spokojit s tím málem, co o něm napsal Andrzej Czudek, nebo také Alois Jančík v publikaci *Odlesňování Těšínska v minulosti*.

Na početnost jeřábka měly vliv různé faktory, například počasí v době líhnutí kuřat nebo vichřice způsobující polom. Druhý ze zmiňovaných faktorů nicméně působil někdy i příznivě. Uvádí se, že když v roce 1897 zničila bouře na polské straně prostředí vhodné pro tetřevy, tito se přestěhovali do „pohostinných lesů“ v údolí Malinky (lokalita Wisla). Jejich tamní tokaniště tak získalo na významu. Ve stejné době byl v polském revíru Wisla zaznamenán i nárůst stavů jeřábků, kterých tam bylo v roce 1900 nasčítáno asi 260. Toho roku byli v této oblasti také poprvé zaznamená-

Pohled z protějšího svahu na část vrchu Velká Kykula a levou část Groničku.

ni tetřivci v počtu osmi jedinců – pět kohoutků a tři slepičky – a v roce 1901 rovněž osm, ale v obráceném poměru. Tato zvěř žila v údolí řeky Bialky. Ve zmíněném roce 1901 bylo nasčítáno na polské straně také asi 320 jeřábků, kteří údajně začali klidným hlučům vadit. Důvodem mohlo být hlučné vzletnutí jeřábka ze země, které je dosti daleko slyšet. Tetřevy to možná zneklidňovalo.

Nárůst počtu jeřábků během pouhých čtyř let byl připisován větrné kalamitě v roce 1897. Na kalamitních plochách vznikly vhodné životní podmínky s umělými prohlubněmi a bohatým bylinným patrem. Společně s příznivým počasím (mírné zimy a sucho při vyvádění mláďat) pomohl jeřábkům lov jestřábů, jejichž stavy se taktéž zvýšily, odchytom do želez typu Weber.

Na naší straně byly stavy tetřevů a jeřábků ve stejné době ve srovnání s polskou stranou přibližně poloviční.

JEŘÁBEK JAKO NATURÁLIE

Podle výše zmíněného urbáře platili poddaní v některých obcích ještě v naturáliích. Například v obci Písečná odevzdávali tři bratři Skřekové kromě platů „na Velkou noc“ tři jeřábky. V Písku dávalo šest poddaných po jedné kuně a všichni „osedlí“ (obyvatelstvo vlastníci stavení s kusem pole či pastviny) tři kopy pstruhů, v Bukovci šest poddaných po jedné kuně a osedlí sedm

kop pstruhů. Z toho vyplývá, že lov a rybolov byl v oblasti volný, když bylo možno platit kožešinami a rybami.

Platit v naturáliích měly za povinnost i obce. Bystřice nad Olší byla v té době povinna rubat 124 sáhů tzv. varkového (štípaného) dřeva a nadělat 186 kop šindelů, plavit trámy k těšínské pile a na Vánoce a Velikonoce odevzdávat po dvou jeřábčích, dva hajní po jednom jeřábků a jedné kuně. Obec Písek měla dodávat pstruhy, rubat 24 sáhů varkového dřeva, nadělat 30 kop šindelů, na Vánoce a Velikonoce dávat po jednom jeřábků, hajní taktéž, a navíc po jedné kuně. Bukovec měl dodávat pstruhy, k jablunkovské pile dovézt 60 trámů, narubat 65 sáhů varkového dřeva, dodat čtyři jeřábky, hajní dva jeřábky a dvě kuny. Jablunkovští měli dodávat tři jeřábky, Hrádek

cí provázku) po čtyřech kopách pěnkav. Hajní měli za povinnost lovit na hnízdech jestřáby a krahujce, za což jim později byla vyplácena odměna. Z výše uvedeného výčtu vyplývá, že jeřábek býval významným platebním artiklem a žádaným zpestřením jídelníčku panstva, rychtářů, ale i lesního personálu.

ZAMYŠLENÍ NA ZÁVĚR

Co dodat závěrem? Snad jen to, že jeřábek se v Beskydech dochoval do dnešních časů a bývá ještě sem tam vidět. Měli bychom se zamyslet nad jeho další existencí, aby nám tak jako tetřev a koroptev z naší přírody nevymizel. Moc k tomu už ale nechybí. V této souvislosti se naskytá příležitost pro různé ochranné aktivity. Myslím, že by měly dostat prostor. Hlavně

Pohled na zasněžená polička, kde se dříve vyskytovaly koroptve.

měl narubat 42 sáhů varkového dřeva, vyrobit 63 kop šindelů a odevzdat dva jeřábky. Příslušní hajní dodávali dva jeřábky a dvě kuny. Obec Milíkov měla za úkol vyrobit 48 sáhů varkového dřeva a dodat 72 kop šindelů a dva jeřábky, hajní tři jeřábky a pstruhy. Obec Návsí dodávala čtyři jeřábky.

V lesích doznávalo brtnictví, které předcházelo včelařství. Včelaři si v horách pronajímali povolení zřizovat včelíny v lesních rovinách. Čížbaři platili z humenců (dvojdílné sítě zatahované z kryté boudy pomo-

však myslivci, kteří jeřábky ještě v honitbách mají.

*Zpracováno podle historických pramenů.
Redakčně upraveno a zkráceno.*

Autor:

Vladislav Krop, Bystřice nad Olší

Foto a repro archiv autora a redakce

U příležitosti 20. let vydávání *Světa myslivosti*

vyšel v nakladatelství
Lesnická práce ve spolupráci
s Janou Germenis-Hildprandt
z Blatné reprint knihy

Lovecké vzpomínky

autora Ferdinanda Hildprandt
(1863–1936).

První vydání autobiografické publikace vyšlo autorovým nákladem v roce 1933. Reprint byl vydán v omezeném nákladu a k dostání je pouze v redakci *Světa myslivosti* a na zámku Blatná.

Cena 199 Kč

www.svetmyslivosti.cz
www.zamek-blatna.cz

Střípky z historie pytláctví v Čechách a na Moravě (II.)

Pytláctví v Jizerských horách

Jiří Krivánek

Při putování za historií pytláctví v Čechách a na Moravě se z Krušných hor (Svět myslivosti č. 3/2020) přeneseme do hor Jizerských. V hlubokých lesích Pobraničního hvozdu, který tvořil dnešní pásmo Jizerských hor, žila vždy zvěř, kterou člověk lovil pro svoji potřebu. Od doby, kdy se lov stal výsadou šlechty, začalo i v této oblasti bujet pytláctví.

Nespokojenost poddaných narůstala i proto, že byli nuceni trpět škody působené zvěří, přičemž své polnosti nesměli ohrazovat a škodící zvěř odhánět. Měli přísně zakázáno nosit zbraň či brát psy na pole. Lovit jim nebylo dovoleno, ale museli být k dispozici vrchnosti jako honci při panských honech.

Lidé, kteří v Jizerských horách žili v tvrdých přírodních podmínkách, byli zvyklí žít se lovem zpěvných ptáků (čižbou), pastevectvím, těžbou dřeva a výrobou skla. V době osídlování, a hlavně pak v 17. století, pytláctví a pašeráctví pronikalo s civilizací do nitra hor a stalo se významným prostředkem obživy místního obyvatelstva. Nelze se proto divit, že vzkvétalo a postupně se stalo i společenským problémem. V hlubokých lesích lovalo mnoho pytláků a někteří z nich dosáhli značného věhlasu. S hajnými na sebe číhali u rašeliníšť i ve skalách v hloubi starých bučin a vedli proti sobě doslova války. Dodnes se v Jizerských horách dochovalo množství pomníč-

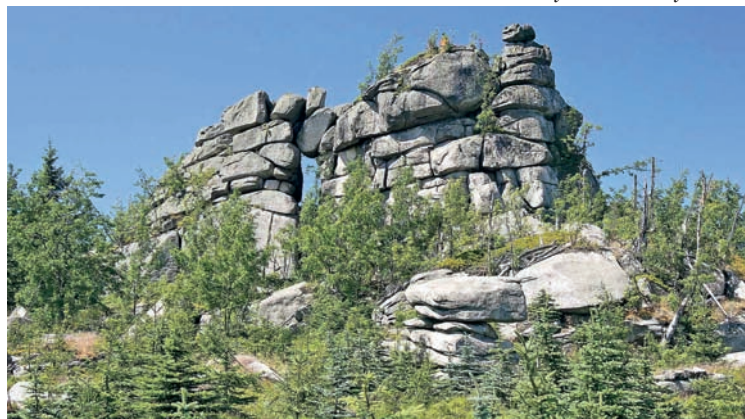
ků a křížů připomínajících tragické střety lesního personálu s pytláky.

PYTLÁK HENNRICH

Uprostřed Středního jizerského hřebene ční v nadmořské výšce 975 metrů skupina vrcholových žulových skal obklopená balvany, z níž je pěkný rozhled. Byla pojmenována Pytlácké kameny po slavném pytlákovi Hennrichovi, vojenském zběhovi, který si pod nimi zbudoval jednoduchý úkryt. Zběhl v době napoleonských válek a většina těch, kteří o něm později psali, ho považovala za Francouze a jmenovala ho Henri. S jistotou se ví, že se Hennrich objevil v jizerských lesích v roce 1813. Jak dlouho ale pytláčil, zůstane navždy utajeno. Miroslav Nevrlý píše ve své

knize *Jizerskohorské pomníčky*, že již v nejstarší, ručně malované lesní mapě Jizerských hor z let 1814–1818 je na místě Pytláckých kamenů nápis Heinrichsloche (Hennrichův kutloch, doupě, díra). O Hennrichovi se vyprávělo, že to byl silný chlap, který měl neobyčejně citlivý sluch a bystrý zrak. Kulka z jeho ručnice prý nikdy neminula cíl. Hajní ho doslova nenáviděli, neboť upytláčil mnoho zvěře, ale z každého kusu údajně vyřízl jen nejlepší části zvěřiny a zbytek nechal v lese. Lesní personál se všemožně snažil o jeho dopadení, střílel

Pytlácké kameny.

Hennrichův kříž.

po něm, ale marně. A tak se o Hennrichovi začalo říkat, že je nezranitelný, a stal se legendou.

V *Libereckých novinách* vyšel 14. července 1903 článek Josefa Matouschka „Ein einsames Grab im Isergebirge“ (Osamělý hrob v Jizerských horách), v němž autor mimo jiné píše o Hennrichově smrti: „... až jednou natrefili hajní na pytláka Hennricha, kterak neozbrojen nabírá vodu u Příčné vody. 'Teď, anebo nikdy!' vyrazil ze sebe Schneider Hansl (jinak hajný Johann Stefan z Malé Jizerky – pozn. aut.). Hajný Hub, který šel s ním, zvedl pušku, zamířil a vzápětí třeskl výstřel. Je to k zlosti, ale nenáviděný pytlák mizí v lese. Velký byl strach z pomsty pytláka, který nedovolil hajným po několik dnů, aby se šli podívat, zda jej přeci jen dostali. Nakonec přeci jen to Schneider Hanslovi nedalo. A vida, nachází zastřeleného pytláka! S několika lesními dělníky bez jakýchkoliv círatů ho na místě zahrabali do země a později zde vztyčili obyčejný dřevěný kříž. Kříž po letech vždy uhnije a spadne, ale pokaždé se objeví nový!“ Dodnes nevíme, kdy a v které roční době Hennrich zemřel, ani proč šel neozbrojen pro vodu až k Příčné vodě, když mnohem blíže k Pytláckým kamenům teče Pařezový potok.

Takto neslavně, zastřelen do zad jednorukým hajným Hubem, skončil slavný pytlák. Dnes jsou jedinými upomínkami na něj kříž s tabulkou a nápisem HENNRICH 1813, stojící jihozápadně od Pytláckých kamenů, a ručnice upravená pro leváka, kterou údajně hajný Hub Hennricha zastřelil. Ta pochází ze sbírek libereckého

muzea a je součástí expozice Muzea Jizerských hor v osadě Jizerka.

LEGENDÁRNÍ PYTLÁK STAMMEL

Kousek pod patou hráze údolní přehrady na Černé Nise se v lese skrývá asi nejslavnější jizerskohorský pomníček, nazývaný Stammelův kříž, nebo také Stammelova smrt. Stammel byl slavný jizerský pytlák, který mnoho let lovil v panských lesích a nikdy nebyl dopaden. Byl zdejší legendou.

Pytlák se ve skutečnosti jmenoval Augustin Zenkner a narodil se 12. září 1825 v Janově nad Nisou. Stammel byla přezdívka, která vznikla údajně proto, že jeden z jeho předků koktal (stammeln – žvatlat, breptat, koktat, jektat, zajíkat se – pozn. red.). Již před nástupem do vojenské služby byl znám svojí posedlostí pytláctvím na panském. Lidé ho měli rádi, byl dobrosrdečný a laskavý a mimoto spolehlivý, neboť vždy dokázal opatřit zvěřinu. Mnoho bohatších rodin v oblasti Luhu, Hejnic a Bílého Potoka si ji prý u něho objednávalo pro oslavy narozenin, křtů a svateb. Lesní personál ho stíhal, kde se dalo, ale zároveň se ho bál. Když byl Stammel na vojně, údajně sloužil v Uhrách u císařských kyrysníků a jeho velitelem měl být hrabě Eduard Clam-Gallas, majitel revírů v Jizerských horách, v nichž Stammel pytláčil. Hrabě Clam-Gallas, který prý o této skutečnosti věděl, nabídl Stammelovi, že po vojně může nastoupit do jeho služeb jako hajný v Jizerských horách. Ten prý laskavou nabídku odmítl. Po návratu z osmi leté vojenské služby v roce 1860 se usadil v Hejnicích. Začal hospodařit, ale také opět intenzivně pytláčit.

Stammel byl člověk statné postavy a neobyčejné tělesné síly. Stokrát na něj jeho žena naléhala, aby pytláctví zanechal, že to nemůže dobře dopadnout. Také jeho přátelé ho od této činnosti odrazovali. Stammel byl inteligentní a uvědomoval si, že dojde-li někdy ke střetu mezi ním a lesníky, vrátí se z lesa buď jako vrah, nebo tam zůstane jako oběť. Dodnes se traduje věta, kterou měl říci k lesníkovi z Nové Louky: „Ty, Václave, máš přece doma vosum zdravejch dětí, tak nedělej žádný hlouposti, kdybys mě náhodou někdy zahlídl v lese. Pro jednoho srnce se to nezblázní, běhá jich tam přece dost.“

Stammel se nakonec rozhodl, že podobně jako řada dalších obyvatel Jizerských hor odejde s rodinou za lepším do Ameri-

ky. Před odjezdem měl ale přání – ještě jednou, naposledy si zapytlačit ve svých milovaných lesích. Všem bylo jasné, že se chystá připravit ze svého posledního jelena hostinu na rozloučenou s přáteli, než odejde za moře. To se mu však stalo osudným. V úterý 6. října 1863 okolo sedmé hodiny ranní na sebe narazili hajný Anton Mieth, adjunkt Franz Neuwinger z Nové Louky a Stammel ve svahu nad Nisou. Pytlák se skláněl nad jelenem, a když zahlédl lesníky, bleskurychle zvedl pušku, zalíčil a vystřelil. Hajný Mieth, který se nestihl ukrýt za stromem, vykřikl a skácel se k zemi zasažen do stehna. Neuwinger střelbu opětoval. Přestože Stammela trefil, ten dokázal z místa zmizet.

Teprve po dvou dnech, 8. října 1863, když se Stammel nevracel z lesa, se ho lesníci vydali hledat. Pytlák byl nalezen mrtvý asi čtvrt hodiny od místa přestřelky. Zemřel na vykrvácení, bylo mu 38 let. Ležel v hustém lese oblečen tak, jak ho lidé ob-

Stammelův pomník.

čas vídali chodit na lov. Na sobě měl světlešedou vestu z látky hrubší příze, vysloužilou čepici omotanou červeným šátkem a vysoké boty z červené juchty. Jeho hlava s nezbytným falešným plnovousem z koňských žíní spočinula na mechovém polštá-

ři, který si umírající pytlák z posledních sil natrhal. Všeobecně se říkalo, že Stammel při přestřelce schválně mířil nížko, aby se nestal vrahem. Jinak by totiž při jeho střeleckém umění hajný Mieth již nežil. Pytlákově tělo bylo převezeno k soudní pitvě do Liberce a 12. října 1863 se konal na starém hřbitově v Hejnicích pohřeb za účasti příbuzných, široké veřejnosti, ale i lesního personálu. Dochovala se slova pronesená nad jeho rakví jedním z přítomných hajných: „Jemu je blaze a nám je lépe.“

Zpráva o smrti známého pytláka vzrušila celé Jizerské hory. Vdova po Stammelovi Anna Zenknerová se později odstěhovala i s dětmi a novým manželem, s nímž měla další děti, do Ameriky. Dva Stammelovi synové byli i v Americe vášnivými lovci. Franz Neuwinger byl přeložen na Moravu, aby snad náhodou nedošel v lesích Jizerských hor újmou na zdraví. Paroží posledního Stammelova jelena viselo dlouhá léta v hájovně na Nové Louce. Hajný Anton Mieth se uzdravil a dožil se 73 let. Jeho rodina postavila na místě neštěstí kamenný pomník se křížem. Přestože je na kříži napsáno Stammelova smrt, nestojí na místě, kde pytlák skonal.

PORSCHHEO SMRT

Asi kilometr nad přehradou Černá Nisa narazíte na velký žulový pomník, připomínající událost z 25. června 1874, kdy tam byl zastřelen sedlák Václav Porsche. Stojí na něm text, který v překladu zní: „Na tomto místě byl 25. června 1874 dopoledne mezi 10. a 11. hodinou, když procházel touto pasekou za obchodem s kůrou a dřevem, úkladně zastřelen ranou do krku ze vzdálenosti 30–40 kroků dosud neznámým vrahem a oloupen o hotovost Václav Porsche, sedlák z Doubí, bydlící ve Starém Harcově. Zemřel bez smrtelného zápasu v 31. roce života a zanechal po sobě pět nezaopatřených dětí a truchlící manželku, která čekala šesté dítě. Byl pohřben na hřbitově ve Starém Harcově. Lepší onen svět Ti budiž odměnou za věrný a šlechtinný pozemský život. Tento pomník mu postavil jeho tchán Vavřinec Stracke, sedlák a obchodník dřevem ve Starém Harcově, v říjnu 1874.“

Porsche odešel časně ráno pěšky za obchodem na Novou Louku a vzal si s sebou větší obnos peněz. Večer se však nevrátil. O půlnoci poslal jeho tchán dělníky, aby zetě hledali. Další den už po něm pátralo mnoho lidí. Objevilo se několik svědků,

kterí pohřešovaného viděli předešlého dne při jeho cestě do lesů. Porscheho nalezli zavražděného a oloupeného o hodinky a peníze. Tchán Stracke vypsal odměnu 500 zlatých za dopadení vraha. Strážníci zatkli z bezradnosti známého pytláka Emila Ullricha z Hraničné, ale pro nedostatek důkazů ho propustili.

Porscheho vrah byl dopaden až roku 1889, tedy 15 let po spáchání vraždy, kdy jistý člověk udal četníkům svého příbuzného Predigera z Desné, který se údajně před mnoha lety vrátil z lesa se spoustou peněz. Pologramotný, rozumem nepřilíh obdařený brusič kamenů Prediger se po krátkém výslechu k vraždě přiznal. Uvedl, že 24. června 1874 se vydal večer s pytláckými kumpány do hor. Bandu vedl Josef Pörner, přezdívaný Volatej Pepek (v německém nářečí Krop-Seff). Třetím členem nebyl, jak bývá nesprávně uváděno, Antonin Nitsche z Desné, ale Anton Ullmann. Miroslav Nevrlý popisuje ve své *Knize o Jizerských horách*, že celá událost se odehrála přibližně následovně. Pytláci přenocovali na hoře Jizeře a ráno zalehli u Černé Nisy na čekanou. V mlžném lese se náhle objevil ve vzdálenosti sto kroků muž, kterého pytláci omylem považovali za lesního. Volatej Pepek vykřikl, aby se klidil z lesa. Muž cosi zabručel a pokračoval v chůzi. Když přišel na třicet kroků, Volatej Pepek vystřelil. Porsche šel klidně dál. „Teď střílej ty!“ zvolal Pörner na Predigera a ten vystřelil. Muž se zhroutil. Byl okamžitě mrtev. Pytláci ho obrali o peníze, slíbili si mlčení a uprchli. Za lup si Prediger i Volatej Pepek vystrojili svatby.

Prediger si odpykal trest za vraždu jako jediný. Volatej Pepek v té době již nebyl

naživu a třetího z pytláků Antona Ullmanna hledala policie v Rakousku-Uhersku a Německu. Ještě v roce 1890 byl oficiálně veden jako nezvěstný a ani později se o něm nic nevědělo. Mezi lidmi se povídalo, tak jak bývalo u pytláků často zvykem, že zmizel do zámoří, že se sám stal obětí nějakého následného trestného činu nebo že spáchal sebevraždu. Pytláka Predigera, který byl již devětkrát trestaný, odsoudil soud pro zákeřnou vraždu a pomoc při loupeži ke dvaceti letům káznice, zostřeně každoročním půstem v den výročí vraždy. Porscheho vrah se do Jizerských hor nikdy nevrátil, zemřel ve vězení.

KROP-SEFFŮV KŘÍŽ

K Volatému Pepkovi neboli Krop-Seffovi se ještě na chvíli vrátíme. Dne 5. května 1878, tedy bezmála čtyři roky po vraždě Václava Porscheho, se kolem šesté hodiny večerní vydal tehdy čtyřladvacetiletý hrabě František Clam-Gallas, syn majitele frýdlantského panství, za doprovodu lesních Klucha a Bartla na lov do lesů pod Holubníkem. Vyšli z loveckého zámečku na Nové Louce s cílem ulovit tetřeva tokajického v Bílé bučině. V jednu chvíli se před ním na světlině objevil pes a vzápětí neznámý muž s puškou a s pytlím v ruce. Muž na hraběte zamířil a ten na Kluchovu výzvu, aby se kryl, uskočil za strom. Pytlák na něj stále mířil a cosi volal. Protože odmítl složit zbraň, lesní Kluch na něj dvakrát vystřelil z brokovnice. Pytlák se skácel k zemi, načež lesníci přiskočili, aby mu sebrali zbraň. Když zjistili, že neutrpěl vážnější zranění, věnovali se hraběti.

Pytlák byl postřelen do obličeje, a než pro něj přišli lidé z Nové Louky, aby ho dopravili do Liberce k ošetření, zmizel. Vše nasvědčovalo tomu, že ho odtáhli jeho komplicové. Spravedlnosti však neunikl, četníci ho vypátrali. Ukázalo se, že šlo o široko daleko známého pytláka, povoláním brusiče skla, Josefa Pörnera alias Krop-Seffa z Desné. Za svůj čin si odseděl patnáct měsíců těžkého žaláře. Místo pytlákovy osudového setkání s mladým hrabětem Clam-Gallasem a jeho lesníky označuje pomník nazývaný Krop-Seffův kříž.

PŘESTŘELKA POD PTAČÍMI KUPAMI

V Jizerských horách byly střety pytláků s lesním personálem velmi časté. Jednu z památek připomínajících pytláckou přestřelku najdeme na skalisku pod Ptačími kupami. Jmenuje se Mützelův obrázek.

Porscheho smrt.

Krop-seffův kříž.

Vyobrazení Panny Marie s Jezulátkem doplňuje text: „U této skály byl v srpnu 1866 těžce postřelen neznámými pytláky polesný Ferdinand Mützel, který o čtyři roky později zemřel na následky zranění. Proto se toto místo jmenuje Mützelův obrázek.“

O tragické události se dochovala řada původních pramenných materiálů, přesto se celé století některé nepřesné skutečnosti šířily pouhým přepisováním. Pravda se tak vyjevila až mnohem později. O tom, co se vlastně u skály pod Ptačími kupami přihodilo, podal svědectví jeden z přímých účastníků. Vzpomínky tehdy osmdesátiletého revírníka na penzi Antona Michlera z Liberce-Ruprechtic byly publikovány v *Ročence německého horského spolku pro*

Ještědské a Jizerské hory v roce 1925: „Jedné srpnové neděle roku 1866 jsme procházeli Hejnický revír. Já, ještě jako mladý adjunkt, spolu s lesníky Mützelem a Wirsikem. Najednou jsme uslyšeli výstřel ve směru od Ptačích kup a po chvíli zahlédli mihnout se průsekem neznámého muže, který, drže v ruce pušku, zmizel směrem k Ptačím kupám. Bylo jasné, že jde o pytláka, a tak jsme se pustili do jeho pronásledování. V místech dnešního Mützelova obrázku jsme na dostřel spatřili chlapa, který měl pušku opřenou o strom. Lesník Mützel zvolal „Stůj!“ a ve stejný okamžik třesla rána z opačné strany. Pytláci byli dva a střílející byl ukryt za balvany. Mützel, těžce zraněn, klesl k zemi a při pádu ještě spustila jeho puška. Já, stoje za ním, jsem nejdříve uskočil za skálu a pak na ni vylezl, abych mohl po prchajících pytlácích vystřelit. Pozdě. Oba mezitím zmizeli v mlazině.“

Pytlák Mützela netrefil, lesníka zranila kulka, která se odrazila od skály a pronikla mu zátylkem do paže. Kolegové zraněnému ovázali silně krvácející ránu a odvedli ho do Hejnic, kde mu lékaři vyňali projektil a ránu ošetřili. Poté se chybně tradovalo, že se lesník ze zranění již nikdy zcela neuzdravil a brzy nato zemřel, což však nebyla pravda. Ferdinand Mützel žil ještě 12 let, tedy ne čtyři roky, jak bylo uvedeno na Mützelově obrázku. Byl několikrát přeložen do jiného revíru, nejdříve do Bílého Potočka, poté do Nového Města a naposledy do Machnína, kde byl předčasně penzionován. Zemřel v roce 1878 na plicní tuberkulózu. Pytláci zůstali nevypátráni. Kdy a kým byla na skálu umístěna připomínka pře-

střelky, je zahaleno tajemstvím. Od počátku však šlo o plechovou tabulku se stříškou s vyobrazením Matky boží s Ježíškem a s českým textem.

VRAŽDA POLESNÉHO MÁLKA

V poslední třetině 19. století řádily v západní části Jizerských hor nevídaným způsobem četné pytlácké bandy. Jejich působení se soustřeďovalo do okolí Vysokého u Dětrichova a Albrechtic, kde v té době sloužil polesný Málek (někdy též uváděný jako Malek nebo Malik), který pytláky nekompromisně stíhal, několik jich dostal za mříže a jednoho dokonce postřelil. Nakonec na svou služební horlivost doplatil životem. Tuto událost dodnes v dětrichovském polesí připomíná pomníček s křížem z roku 1870. Málkova smrt byla obyčejnou surovou pytláckou vraždou lesníka, konajícího svou povinnost. Případ byl objasněn až po sedmadvaceti letech. Co tomu předcházelo?

Na Velikonoce 1870 obdržel Málek anonymní dopis, v němž mu neznámý vyhrožoval, že „... nepřestane-li honit chudáky, umře v lese jako pes, a je-li mu rodina milá, ať obrátí“. Polesný, přestože měl čtyři malé děti, neobrátil a za svoji poctivost a zodpovědný přístup ke služebním povinnostem zaplatil cenu nejvyšší. V neděli 20. listopadu 1870 odpoledne si vzal brokovnici a své ženě řekl, že jde na chvílku do lesa, pak na pilu, do hospody a v půl deváté večer bude doma. Do rána se však nevrátil. Žena se po něm ptala na pile i v hospodě, ale neúspěšně. Mezitím ho v lese našli dřevorubci – v bezvědomí, kr-

Vlevo Mützelův obrázek, vpravo pohled na Ptačí kupy.

vácejícího v obličejí a na prsou. Vedle něj ležela prostřelená služební čepice a jeho nabitá puška. Odnegli ho domů, ale těžce poraněný lesník se již neprobral k vědomí a navečer zemřel.

Více než čtvrtstoletí byla vražda zahale-na tajemstvím. Pravda nakonec vyplula na povrch, i když trochu kostrbatou cestou. V prosinci 1896 došlo v sousedním německém Markersdorfu k vraždě obchodnice střížním zbožím Ernestiny Emlerové. Její vrah, mladý nádeník Bernard Krusche z Václavic u Hrádku nad Nisou, byl libereckou porotou odsouzen k trestu smrti a 30. dubna 1897 byl popraven. Podrobnosti předcházející této události popsal Miroslav Nevrlý opět v *Knize o Jizerských horách*. Kruscheho otec, který pocházel z obce Vysoký u Dětrichova, se nechal po synově zatčení slyšet, že „nechtěl, aby jeho syn dělal špatnosti, ale že ho to naučili ti lumpové z Vysokého“. A když musí sedět v kriminále syn, tak on jako otec nebude mít pokoj, „dokud nebudou v lapáku i ty, co vodkrouhli fořta“. Na Silvestra roku 1896 se to doneslo chrastavským četníkům a ti po krátkém výslechu zatkli ve Vysokém Kruscheho švagra Antonína Riegera, dvaapadesátiletého zedníka a plátenického tovaryše, otce dvou dětí a člověka nevalné pověsti. Byl již několikrát trestán a po posledním trestu od něj odešla i manželka. Dne 18. února 1897 byla před libereckým

soudem objasněna i smrt polesného Mála. Paradoxní bylo, že o vraždě věděla čtvrtstoletí téměř celá vesnice Vysoký, ale nikdo se o ní neodvážil promluvit ze strachu před Riegerem, který byl znám jako bezohledný, ničeho se neštítící člověk. Měl tehdy po ruce několik falešných svědků a všem dal jasně najevo, ať si s ním nezahrávají: „Prozradí-li mě někdo, vodprásknu jich ještě pár a nakonec sám sebe!“

Ukázalo se, že šest let po Málkově smrti, v roce 1876, se konalo proti Riegerovi v této záležitosti dokonce přelíčení, které ale bylo pro nedostatek důkazů zastaveno. Napodruhé se však Rieger po krátkém zapírání přiznal. Uvedl, že se s několika kumpány, z nichž v době procesu byl naživu již pouze jediný, košíkář Reichert, vydal na zájce. Pušky měly nabitě sekaným olovem. Jako by z nebe spadl, objevil se náhle sto kroků před nimi polesný Málek a hrozil jim holí. Rieger zvedl zbraň a přes Reichertův výkřik, aby pro smilování Boží nestřílel, vypálil do Mála sekané olovo. Rázem bylo po lovu, všichni pytláci uprchli z lesa. Na vesnici Vysoký padl stín strachu. Všichni se tam navzájem znali nebo byli spřízněni a Málkova vražda se nedala utajit. Postupně se začalo proslýchat, že Rieger zastřelil přes varování svých kamarádů bezbranného polesného, který měl pušku na rameni. Při přelíčení se Rieger snažil všemožně svou vinu zmírnit. *Liberecké no-*

viny z té doby citovaly jeho výroky, že nechoval proti polesnému nenávist, dokonce ho ani nepoznal, že prý střílel proti slunci, chtěl Mála jen vystrašit a varování kamarádů prý neslyšel a podobně. Také se hájil tím, že kdosi do něj strčil a puška sama spustila. Nebylo mu to ale nic platné. Byl znám jako nebezpečný člověk, který v minulosti již ohrožoval v lese nabitou puškou četníka a adjunkta. Za vraždu byl odsouzen k trestu smrti oběšením a v cele údajně prožíval duševní očistec. Při každém zvuku na chodbě se domníval, že ho přicházejí vyvést k popravě. A přece nebyl popraven! Jeho advokát totiž zjistil, že podle rakouských zákonů nesmí být vyměřen trest smrti tomu, kdo mezi spácháním vraždy a přelíčením byl již souzen a trestán pro jiný přečin. Při dalším procesu byl tedy Rieger odsouzen ke dvanácti letům těžké káznice, zostřené každého čtvrt roku samovazbou. Trest si odpykal, vrátil se do rodné obce a žil tam až do vysokého stáří řádným životem.

Čin, od jehož spáchání letos uplyne 150 let, připomíná Málkův kříž na severních svazích Kančího vrchu.

V příštím čísle: Pytláctví na Křivoklátsku

Autor:

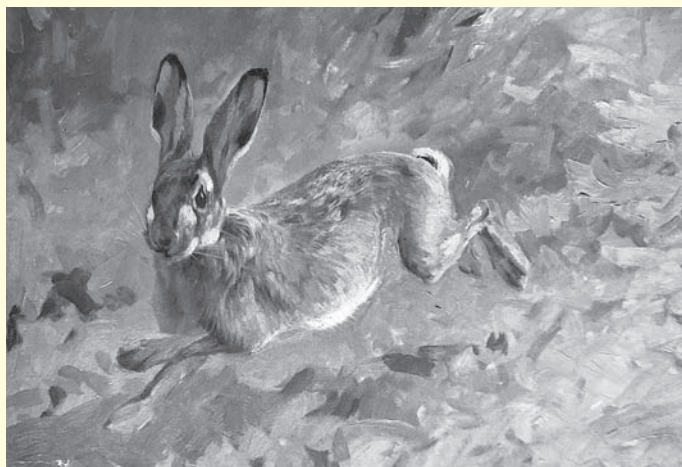
Ing. Jiří Křivánek, Mimoň

Foto a repro archiv autora a redakce

Myší léta jsou léta zaječí

V časopise „Waidmannsheil“ píše r. 1910 jistý pan M-s: V krajině na dolním Mohanu objevila se letos zlá záplava myší, kterou přes všechno namáhání nelze zmocit. Tisíce a tisíce těchto malých hlodavců zaplavují nivy a působí velké škody. K této kalamitě připojila se také záplava křečků. Za lidské paměti nebylo ještě nikdy tolik křečků pozorováno jako v letošním podzimu. Úřady vypisují velké odměny na hubení hrabošů a křečků, aniž by se dosud bylo podařilo zmocit miliardy těchto úrodných obyvatel podzemních. Ani hejna vran, se všech stran tímto prostřeným stolem sem přilákaná, nejsou s to provést trvalé zdecimování. Kdežto rolník pozoruje tyto zlé cizopasníky v bezmocném hněvu a všemi možnými prostředky proti nim

vystupuje, neubrání se myslivec (ač-li nemá psa, který místo hledání koroptví loví po polích hraboše a křečky) přes uznání škody, kterou zástupy těchto hlodavců působí, jistěmu zadostiučinění, vida splnění staré myslivecké pořekadlo, že léta myší jsou také léta zaječími. Leporidi – králíci a zajáci – rozmnožili se znamenitě. Nenastanou-li nepředvídané nehody (nákaza, otravy, přívaly vody) budou zaječí hony letos po dlouhé době zase jednou uspokojivé. Nápadné je množství dosud nevyvinutých, z druhého vrhu pocházejících mladíků. Zdá se, že velká úrodnost zaječic nezůstala bez násled-

Repro archiv redakce

ků na vzrůst jejich potomků. Divocí králíci rozmnožili se v mnohých revírech do té míry, že bude třeba užiti mimořádných opatření, nemá-li nastati citelná škoda na polích a v lesích.

Lovecký obzor č. 2/1911, roč. XIV, str. 30

Velikonoční hřbet z divočáka se špenátem

600 g hřbetu bez kosti z mladého divočáka, jedna palice česneku, jedna větší cibule, 30 g slaniny, dvě lžíce másla, lžíce oleje, lžička čerstvě podrceného černého pepře, špetka sušeného tymiánu, sůl
špenát s lučinou: 750 g čerstvého špenátu, 150 g lučiny, lžíce másla, jedna šalotka, stroužek česneku, mletý pepř, sůl

Dva stroužky česneku utřeme se solí, přidáme olej, rozemnutý tymián, pepř a promícháme. Směsí potřeme zvěřinu a necháme v chladnu alespoň hodinu rozležet. V pekáčku na sádle zpěníme naškrábanou slaninu a drobně nakrájenou cibuli, přidáme utřený zbylý česnek, vložíme hřbet a rychle ho ze všech stran opečeme. Opečený hřbet mírně podlijeme vodou a – nejprve zakrytý poklicí a nakonec odkrytý v troubě předeřháté na 200 °C – upečeme doměkka. Během pečení hřbet přeléváme výpekem a podle potřeby podléváme.

Špenát spaříme horkou vodou, ihned zchladíme v míse s ledovou vodou a v cedníku necháme odkapat. Najemno nakrájenou šalotku zpěníme na másle, přidáme špenát, jen krátce podusíme, vmícháme utřený česnek a lučinu, ochutíme pepřem a solí a krátce prohřejeme.

Podáváme s bramborovými knedlíky či noky.

Text a kuchyňská úprava Blanka Poláčková, foto Jiří Poláček ml.

PŘEHLÍDKY TROFEJÍ 2020 (další termíny na www.svetmyslivosti.cz)

UPOZORNĚNÍ: Kalendář přehlídek trofejí zveřejňujeme s vědomím, že v důsledku aktualizace bezpečnostních opatření vydávaných v souvislosti se zabráněním šíření choroby COVID-19 může být pořádání akcí tohoto typu zrušeno. Před návštěvou se tudíž informujte u pořadatele, zda se přehlídka koná.

DUBEN

OSTRAVA, 17. – 18. 4. 2020 – střelnice Stará Bělá, **kontakt:** Jana Zatloukalová, OMS ČMMJ Ostrava – tel.: 595 781 343

TROFEJE Z HONITEB VLS HORNÍ PLANÁ, 17. – 18. 4. 2020
– Rekreační zařízení Olšina u Horní Plané, otvírací hodiny: 17. 4. od 12 do 17 hod., 18. 4. od 9 do 17 hod., **kontakt:** VLS ČR, s. p., divize Horní Planá – tel.: 954 002 910

ČESKÉ BUDĚJOVICE, 18. – 19. 4. 2020 – Výstaviště České Budějovice, pavilon H, otvírací hodiny: 18. 4. od 8 do 17 hod., 19. 4. od 8 do 14 hod., **kontakt:** Ing. Pavel Pletka, OMS ČMMJ České Budějovice – tel.: 387 330 454

NOVÝ JIČÍN, 18. – 19. 4. 2020 – Lichnov-Bordovice, otvírací hodiny: 18. 4. od 9 do 17 hod., 19. 4. od 9 do 15 hod., **kontakt:** Vladislava Marková, OMS ČMMJ Nový Jičín – tel.: 731 482 607

NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU, 18. – 21. 4. 2020 – zámek Náměšť nad Oslavou, **kontakt:** Bc. Aleš Dočekal, OMS ČMMJ Třebíč – tel.: 731 485 679

MLADÁ BOLESLAV, 20. – 24. 4. 2020 – archiv na mladoboleslavském hradě, **kontakt:** Marie Pilchová, OMS ČMMJ Mladá Boleslav – tel.: 601 325 625

PRACHATICE, 22. – 25. 4. 2020 – Čkyně, otvírací hodiny: 22. – 24. 4. od 14 do 19 hod., 25. 4. od 9 do 19 hod., **kontakt:** p. Holeček, OMS ČMMJ Prachatice – tel.: 608 288 931

ČESKÝ KRUMLOV, 24. – 26. 4. 2020 – KD Kaplice, otvírací hodiny: denně od 8 do 18 hod., **kontakt:** Jaromír Nosek, OMS ČMMJ Kaplice – tel.: 722 960 117

PROSTĚJOV, 24. – 26. 4. 2020 – KD Domaželice (v rámci akce „Dny myslivosti“), **kontakt:** RNDr. Petr Konvička, OMS ČMMJ Prostějov – tel.: 777 168 161

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 24. – 26. 4. 2020 – Popovice, **kontakt:** Ing. Marie Gejdošová, OMS ČMMJ Uherské Hradiště – tel.: 601 352 348

Foto archiv redakce

MORAVSKÉ BUDĚJOVICE, 25. – 27. 4. 2020 – Zámecké konírny v Moravských Budějovicích, **kontakt:** Bc. Aleš Dočekal, OMS ČMMJ Třebíč – tel.: 731 485 679

LIBEREC, 25. 4. 2020 – areál PKO v Lidových sadech v Liberci, **kontakt:** Věta Bouzková, OMS ČMMJ Liberec – tel.: 737 131 346

TROFEJE Z HONITEB VLS PLUMLOV, 25. 4. 2020 – Penzion Grill Tour v Protivanově, otvírací hodiny: od 8 do 16 hod., **kontakt:** Ing. M. Žampach, VLS ČR, s. p., divize Plumlov – tel.: 739 532 160

KVĚTEN

ÚSTÍ NAD ORLICÍ, 1. – 3. 5. 2020 – KC v Lanškrouně, slavnostní zahájení 1. 5. v 10 hod., **kontakt:** Tomáš Pecháček, OMS ČMMJ Ústí nad Orlicí – tel.: 734 508 715

TŘEBÍČ, 8. – 10. 5. 2020 – areál Bažantnice, **kontakt:** Bc. Aleš Dočekal, OMS ČMMJ Třebíč – tel.: 731 485 679

PŘÍBRAM, 11. – 16. 5. 2020 – budova OMS ČMMJ Příbram, **kontakt:** Ing. Zdeněk Dubský, OMS ČMMJ Příbram – tel.: 318 624 445

BEROÚN, 13. – 15. 5. 2020 – KD Tmaň, **kontakt:** Jitka Heindlová, OMS ČMMJ Beroun – tel.: 737 761 271

CHOMUTOV, 16. 5. 2020 – zámek Červený Hrádek (přehlídka je součástí programu Mysliveckého dne na zámku Červený Hrádek), otvírací hodiny: od 9 do 15 hod., **kontakt:** Mgr. Kamila Minaříková, OMS ČMMJ Chomutov – tel.: 775 626 019

KUTNÁ HORA, 16. 5. 2020 – zámek Kačina, **kontakt:** Mgr. Radka Edrová, OMS ČMMJ Kutná Hora – tel.: 778 528 088

ÚSTÍ NAD LABEM, 16. 5. 2020 – zámek Libouchec, **kontakt:** Emil Pekara, OMS ČMMJ Ústí nad Labem – tel.: 774 624 368, 602 142 280

JIHLAVA, 20. – 25. 5. 2020 – Gotická síň Magistrátu města Jihlava, otvírací hodiny: 20. – 24. 5. od 8 do 16 hod., 25. 5. od 8 do 12 hod., **kontakt:** Ing. Petra Pavlicová, Magistrát města Jihlavy – tel.: 565 593 352

JABLONEC NAD NISOU, 23. 5. 2020 – Parkhotel Smržovka, **kontakt:** OMS ČMMJ Jablonec nad Nisou – tel.: 602 189 210

ČERVEN

FRÝDEK-MÍSTEK, 6. – 7. 6. 2020 – zámek Paskov, **kontakt:** Pavlína Turková, OMS ČMMJ Frýdek-Místek – tel.: 558 434 260

LOUNY, 9. – 11. 6. 2020 – ND Podbořany, **kontakt:** Petra Šedivá, OMS ČMMJ Louny – tel.: 415 652 368

VSETÍN, 13. – 15. 6. 2020 – KD v Kelči, **kontakt:** Ing. Jaroslav Šarman, OMS ČMMJ Vsetín – tel.: 777 021 641

ZLÍN, 13. – 15. 6. 2020 – KD Vlachovice, **kontakt:** Vladěna Turečková, OMS ČMMJ Zlín – tel.: 725 511 101

LITOMĚŘICE, 13. – 19. 6. 2020 – zámek v Roudnici nad Labem (akce proběhne jako součást Týdne přírody a myslivosti), **kontakt:** Ing. Jiří Beneš, OMS ČMMJ Litoměřice – tel.: 724 238 646

ŘÁDKOVÁ INZERCE

Elektronické výcvikové obojky, elektronické ploty
pro psy, GPS vyhledávací zařízení.
Český výrobce, záruka 3 roky. Akční ceny, poštovné zdarma!
Tel.: 774 417 714, www.vycvikove-obojky.cz

Technologie do chladicího boxu.
Tel.: 777 788 164

Chladicí box na zvěřinu.
Tel.: 777 788 164

STŘELIVO - PRODEJ

Prodám 80 nábojů do kulovnice ráže 8x60 S.
Tel.: 723 831 447

LOVEČTÍ PSI - PRODEJ

Německý ohař krátkosrstý – štěně, pejsek hnědý bělouš.
O: KS Marley ze Štípek, 5x CACT, CACIT, MRK I. cena, 3x CACIB.
M: Della od Tekly, ZV, PZ, LZ, VP vše v I. ceně, výstava výborná.
Odběr druhá polovina dubna, okres Olomouc. Tel.: 724 259 242

Chcete si přečíst váš *Svět myslivosti* online?

Můžete! Na www.alza.cz si můžete číst
noviny a časopisy v elektronické podobě.
Nestůjte ve frontě u trafiky, vaše oblíbené
čtení je na dosah kliknutí.

Přečtěte si časopis
na www.alza.cz/media

a alza media

Lovecká kronika

opět v prodeji!

U příležitosti 20 let existence *Světa myslivosti* vyšlo ve vydavatelství Lesnická práce, s. r. o., třetí vydání populární *Lovecké kroniky* určené k zapisování úlovků.

Lovecká kronika je v pevné vazbě (imitace kůže) a slouží k zapisování úlovků z individuálních i společných lovů, k evidenci celkových ročních úlovků, k zaznamenávání zážitků z lovů, z mysliveckých akcí, z posledních lečů, ze setkání s přáteli, z návštěv přehlídek trofejí atd., k vlepování fotodokumentace (trofeje, výřady, lovečtí psi, záběry z honitby, lovecké chaty, návštěvy výstav trofejí atd.). Celá kniha je citlivě vyzdobena ilustracemi malíře zvěře a přírody Václava Nasvětila.

Cena **375 Kč**

Objednávky v redakci.

KALENDÁŘ POŘÁDANÝCH AKCÍ

UPOZORNĚNÍ: Kalendář akcí zveřejňujeme s vědomím, že v důsledku aktualizace bezpečnostních opatření vydaných v souvislosti se zabráněním šíření choroby COVID-19 může být pořádání akcí tohoto typu zrušeno.

Před návštěvou se tudíž informujte u pořadatele, zda se akce koná.

DUBEN

EXPOHUNTING, 3.–5. 4. 2020 přesun na 18. – 20. 9. 2020

– 11. mezinárodní veletrh pro myslivce a lesníky,
Sosnowiec, Polsko,
kontakt: www.expohunting.pl

KVĚTEN

NATURA VIVA 2020, 26.–31. 5. 2020 hledá se nový termín

– 25. ročník mezinárodní výstavy myslivosti, rybářství
a včelařství, Lysá nad Labem,
kontakt: Výstaviště Lysá nad Labem, spol. s r. o.,
www.vll.cz

MYSLIVECKÝ DEN V ZUBRNICÍCH, 2. 5. 2020

– program pro celou rodinu v Muzeu přírody
Zubrnice (okres Ústí nad Labem), od 9 do 16 hod.,
kontakt: Okresní myslivecký spolek ČMMJ Ústí
nad Labem, tel.: 602 142 280, internet:
www.nmvp.cz

ČERVEN

ARMÁDA, LESNICTVÍ A MYSLIVOST NA LIBAVĚ 2020, 13. 6. 2020

– přehlídka trofejí z honiteb VLS ČR, s. p., divize Lipník nad
Bečvou ze sezóny 2019/2020, lesní pedagogika, prezentace
vojenské techniky Armády ČR, chovatelská ukázka plemen
chladnokrevných koní a jejich kombinované soutěž, výstava Morav-
ského klubu chovatelů jagdteriérů, areál Heřmánek u Libavé, od 8 do
16.30 hod., **kontakt:** VLS ČR, s. p., e-mail: info@vls.cz, www.vls.cz/akce/109

LESNICKÝ DEN V RALSKU, 19. – 20. 6. 2020

– 44. ročník setkání lesníků a myslivců s veřejností;
z programu: Pohár VLS 2020 – XIV. Mistrovství ČR v prá-
ci s motorovou pilou, lesní pedagogika a aktivity pro děti,
STIHL Timbersports show, ukázky lesní a další techniky, přehlídka
trofejí z honiteb VLS ČR, s. p., divize Mimoň, ze sezóny 2019/2020,
prodej mysliveckých potřeb atd., Skelná Huť u Mimoně, hlavní pro-
gram v sobotu 20. 6. od 9 hod., **kontakt:** VLS ČR, s. p., e-mail:
info@vls.cz, www.vls.cz/akce/110

Kniha Jagdteriér opět v prodeji!

Nakladatelství a vydavatel-
ství Lesnická práce, s. r. o.,
dalo udělat dotisk vypro-
dané knihy **Jagdteriér**
autorů D. Černého, J. Řezby
a J. Soukupa, kterou tak lze
znovu objednávat.

Obsah knihy: historie plemene, plemenný standard, jagdteriér
v Evropě a v Čechách, významní chovatelé a propagátoři,
výchova a výcvik, uvedení jagdteriéra do lovecké praxe, přípra-
va na výstavu, zajímavosti z klubové kroniky, lovecké příběhy
s jagdteriéry.

Prodejní cena **319 Kč**
Objednávejte v **redakci** (321 679 413, 604 211 171)
nebo v e-shopu na www.silvarium.cz.

OPĚT MÁME V NABÍDCE KNIHY SLOVENSKÝCH AUTORŮ

Les plný spomienok

L. Šurina

239 Kč

V horách Poľany 1

J. Nôžka

319 Kč

V horách Poľany 2

J. Nôžka

349 Kč

Objednávejte v **redakci** nebo v e-shopu na www.silvarium.cz

Intenzita svitu Měsíce

DUBEN 2020

Datum	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00	0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00
1./2. 4.													
2./3. 4.													
3./4. 4.													
4./5. 4.													
5./6. 4.													
6./7. 4.													
7./8. 4.													
8./9. 4.													
9./10. 4.													
10./11. 4.													
11./12. 4.													
12./13. 4.													
13./14. 4.													
14./15. 4.													
15./16. 4.													
16./17. 4.													
17./18. 4.													
18./19. 4.													
19./20. 4.													
20./21. 4.													
21./22. 4.													
22./23. 4.													
25./26. 4.													
26./27. 4.													
27./28. 4.													
28./29. 4.													
29./30. 4.													
30. 4./1. 5.													

Vynikající viditelnost, i na dálku. Měsíc svítí tak intenzivně, že nemusí vadit ani mraky. Zvěř je možné snadno posoudit. Míření zaměřovacím dalekohledem – absolutně bez problémů.

Jasný měsíční svit. Zvěř je již dobře vidět a lze ji relativně dobře posoudit. Použití zaměřovacího dalekohledu je bezproblémové.

Zvěř rozeznáte, přibližně určíte druh a velikost. Již by nemělo působit potíže míření zaměřovacím dalekohledem.

Nedostačující, velmi slabý svit. Téměř nic nevidíte a zpravidla ani standardní optika nepomůže.

Úplná tma.

Hodnoty byly vypočítány pro Prahu, autor výpočtu Mgr. Viktor Votruba, Ph.D., Astronomický ústav AV ČR Ondřejov. Popisky stupnice byly vytvořeny redakcí s pomocí Tischoffscher Mondhelligkeitskalender.

KTEROU ZVĚŘ LOVÍME V DUBNU

Krocen divoký – krocen (do 15. 4.)

CELOROČNĚ SE LOVÍ

Liška obecná

Prase divoké

Býložravá spárkatá zvěř do dvou let věku – daněk evropský, jelen evropský, sika japonský, muflon, srnec obecný

V oblastech chovu tetřeva hlušce, tetřívka obecného, jeřábka lesního a koroptve polní lze celoročně lovit kunu lesní, kunu skalní a jezevce lesního.

Zajíc polní a králík divoký v oplocených vinicích (oplocení celoročně zabírající uvedeným druhům volně vnikat na tyto plochy).

*) výjimky v dobách lovu u výše jmenovaných druhů, ostatních druhů a u některých celoročně hájených druhů jsou uvedeny ve vyhlášce č. 245/2002 Sb. ve znění vyhlášek č. 480/2002 Sb., 403/2013 Sb., 343/2015 Sb. a 323/2019 Sb.

Východy a západy
Slunce a Měsíce v DUBNU

Datum	den	Slunce		Měsíc		
		východ	západ	východ	západ	
1.4.	St	6:32	19:30	12:59	3:54	☾
2.4.	Čt	6:30	19:31	13:00	4:48	
3.4.	Pá	6:28	19:33	14:12	5:33	
4.4.	So	6:26	19:34	15:31	6:10	
5.4.	Ne	6:24	19:36	16:55	6:41	
6.4.	Po	6:21	19:38	17:21	7:07	
7.4.	Út	6:19	19:39	19:47	7:31	
8.4.	St	6:17	19:41	21:14	7:54	☼
9.4.	Čt	6:15	19:42	22:39	8:17	
10.4.	Pá	6:13	19:44	0:03	8:44	
11.4.	So	6:11	19:45	-	9:16	
12.4.	Ne	6:09	19:47	1:23	9:54	
13.4.	Po	6:07	19:49	2:34	10:40	
14.4.	Út	6:05	19:50	3:33	11:36	☾
15.4.	St	6:02	19:52	4:21	12:37	
16.4.	Čt	6:00	19:53	4:58	13:43	
17.4.	Pá	5:58	19:55	5:28	14:50	
18.4.	So	5:56	19:57	5:52	15:57	
19.4.	Ne	5:54	19:58	6:12	17:03	
20.4.	Po	5:52	20:00	6:29	18:08	
21.4.	Út	5:50	20:01	6:46	19:13	
22.4.	St	5:48	20:03	7:03	20:19	☼
23.4.	Čt	5:47	20:04	7:21	21:25	
24.4.	Pá	5:45	20:06	7:40	22:32	
25.4.	So	5:43	20:08	8:03	23:40	
26.4.	Ne	5:41	20:09	8:32	0:47	
27.4.	Po	5:39	20:11	9:08	-	
28.4.	Út	5:37	20:12	9:53	1:50	
29.4.	St	5:35	20:14	10:50	2:45	
30.4.	Čt	5:33	20:15	11:56	3:33	☾

Vysvětlivky:

nov ☾

úplněk ☼

první čtvrt ☾

poslední čtvrt ☾

Údaje byly převzaty z internetových stránek Hvězdárny a planetária Hradec Králové (www.astronhk.cz). Foto Rostislav Stach

Výběr z nabídky knih

Objednávky přijímáme na adrese redakce: **Lesnická práce, s. r. o., nám. Smiřických 1, P. O. BOX 25, 281 63 Kostelec nad Černými lesy**, dále na telefonech **321 679 413, 321 679 414**, mobil **604 211 171** a na elektronické adrese **predplatne@lesprace.cz**.

Kompletní nabídku knih a DVD včetně zobrazení obálky a stručného popisu najdete na **www.silvarium.cz** v sekci **knihkupectví**, kde je také možné veškeré nabízené zboží nakoupit.

Vaše objednávky vyřídíme podle došlého pořadí. K ceně bude připočítáno poštovné a balné. Děkujeme vám za využití našeho knihkupectví.

5832 Beskydští tetřevi v proměnách času (V. Krop)	180 Kč	5868 Pes a lov (M. Císařovský)	499 Kč
5828 Historické lovecké zbraně (V. Dolínek, J. Šach)	499 Kč	5849 Revíry dobrých srnců (V. Lajtner)	249 Kč
4273 Jagdteriér (D. Černý, J. Řezba, J. Soukup)	319 Kč	5867 Rozumy zkušených myslivců (F. Libosvár)	146 Kč
5838 Jak jsem nezemřel v Africe (J. Tomčík)	249 Kč	4282 Speciality ze zvěřiny, zelená obálka	
5829 Kniha o nožích a sekerách (C. Bothe)	379 Kč	(B. Poláčková, J. Poláček a D. Pačes)	599 Kč
5856 Krajiny mých srnců (A. Tabásek)	259 Kč	5281 Srnčí zvěř I. (P. Scherer)	750 Kč
5851 Král od Větrné paseky (F. Kolda)	296 Kč	5792 Srnčí zvěř III. (P. Scherer)	750 Kč
5853 Les plný spomienok (L. Šurina)	239 Kč	5861 Stopa zhaslého kňoura (O. Bystr)	259 Kč
5863 Libava (D. Pořízka)	295 Kč	5873 Střelectví – lovecké zbraně, střelivo, optika	
5857 Lovecké maličkosti (J. Křivánek)	299 Kč	(V. Hart a kol.)	599 Kč
5859 Lovecké příběhy (P. Němec)	199 Kč	5845 Tajemnými hvozdy (D. Pořízka)	290 Kč
4288 Lovecké vzpomínky (F. Hildprandt)	199 Kč	5864 To jsem z toho jelen (T. Lukešová)	259 Kč
4311 Malíar zveri Karol Sovánka (Z. Auerswald)	690 Kč	5158 V horách Polany 1 (J. Nôžka)	319 Kč
5711 Myslivecká zoologie (J. Červený, K. Šťastný)	619 Kč	5854 V horách Polany 2 (J. Nôžka)	349 Kč
5767 Myslivost 2. díl: Myslivecký management chovu		5855 Všichni psi mého života (A. Dostál)	249 Kč
a lovu zvěře (M. Vach a kol.)	1760 Kč	5821 Výchova a výcvik loveckého psa	
5814 Myslivost 3. díl – Hodnocení loveckých trofejí z celého světa		(A. Fichtlmeier, J. Numssen)	549 Kč
národními a mezinárodními metodami (M. Vach a kol.)	960 Kč	5746 Vyprávění od starého dubu (J. Vaňková Příbylová)	160 Kč
5768 Myslivost 1. a 2. díl (M. Vach a kol.)	3100 Kč	5866 V zajetí lovecké vášně (V. Augustin)	495 Kč
5807 Myslivost s kamerou i puškou (P. Sztwiertnia)	229 Kč	5752 Za černými rytíři (P. Němec)	249 Kč
5869 Na tý louce zelený (A. Dostál)	259 Kč	5749 Zbrojní průkaz – zkouška odborné způsobilosti (J. Vosátka)	220 Kč
5872 Obornictví a bažantnictví (V. Hanzal, J. Slamečka)	590 Kč	5871 Zkušební řád pro zkoušky lovecké upotřebitelnosti	
5847 Obrázkové pohádky pro nejmenší (Akcent)	119 Kč	(ČMMJ)	139 Kč
5862 Ostrov života II: léto, podzim (M. Vogl)	515 Kč	5846 Z vrchoviny a hor (P. Sztwiertnia)	249 Kč
5811 Péče o zvěř a životní prostředí (V. Hanzal a kol.)	481 Kč	5775 Zoologie lesnická – obratlovci – textová část	
5482 Penzum znalostí z myslivosti XVI. (kol. autorů)	949 Kč	(J. Červený a kol.)	472 Kč
5844 Po loveckém chodníku (J. Kött)	319 Kč	5813 Zoologie lesnická – obratlovci – praktická část	
5777 Poznáváme zvířata podle stop (F. Hecker)	299 Kč	(J. Červený a kol.)	446 Kč

LEPŠÍ
POHLED
NA
SVĚT

UNIVERZÁLNÍ OPTIKA I PRO ZAČÁTEČNÍKY

MEOPRO

Řada MeoPro je inspirována americkými loveckými tradicemi a požadavky. Všechny typy mají palcový tubus a trojnásobný ZOOM. Vynikající kvalita za výhodnou cenu.

PARAMETRY

- MEOBRIGHT
- MEOSHIELD
- ODOLNOST PROTI RÁZŮM
- PLNĚNO DUSÍKEM
- DURALOVÝ TUBUS 1" (25,4 MM)
- VODOTĚSNÝ

Produkty i příslušenství Meopta nyní zakoupíte
i na našem e-shopu <https://eshop.meopta.cz>

MEOPTA – OPTIKA S.R.O.
Kabelíkova 1, 750 02 Přerov
Česká republika

Telefon: +420 581 241 111
E-mail: meopta@meopta.com
www.meoptasportsoptics.cz

△ MEOPRO 3-9X50

△ MEOPRO 3.5-10X44
△ MEOPRO 3.5-10X44 RD

△ MEOPRO 4-12X50

△ MEOPRO 4.5-14X44

△ MEOPRO 4.5-14X44 TARGET

△ MEOPRO 6X42

△ MEOPRO 6-18X50

Z8i
ULTIMÁTNÍ VÝKON.
DOKONALÝ DESIGN.

SEE THE UNSEEN

SWAROVSKI
OPTIK